

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Krakowie
za rok 2014**

SPIS TREŚCI

1	Informacje ogólne	6
2	Nowatorskie rozwiązania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2014 r.	10
2.1	Lokalny Program Osłonowy dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych	11
2.2	Program „Aktywny Samorząd”	12
2.3	Zmiany organizacyjne w MOPS wdrażane w związku ze zmianą sposobu prowadzenia i organizowania pracy socjalnej	12
2.4	Program reintegracji społecznej i zawodowej osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych, mający na celu pomoc w spłacie zadłużenia	14
3	Ważne wydarzenia w 2014 r.....	15
3.1	Ogólnopolska konferencja „Organizowanie społeczności lokalnej – nowa jakość, perspektywa, wyzwanie”	15
3.2	Seminarium pn. „Nowoczesna pomoc społeczna – innowacje metodyczne”	15
3.3	Wyróżnienia dla pracowników MOPS w konkursie „Małopolski Pracownik Socjalny Roku 2014”	15
4	Praca socjalna.....	17
4.1	Praca socjalna prowadzona z osobami i rodzinami.....	17
4.2	Organizowanie społeczności lokalnej i grupowe formy oddziaływania w pracy socjalnej.....	20
4.2.1	Programy aktywności lokalnej	21
4.2.1.1	Praca socjalna na ulicy – streetworking.....	23
4.2.1.2	Program aktywności lokalnej „Znaczenie Rodziny”	24
4.2.1.3	Program aktywności lokalnej dla rodzin zastępczych	25
4.3	Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych.....	26
4.4	Zadanie polegające na świadczeniu, na terenie Dzielnicy I i II Gminy Miejskiej Kraków pracy socjalnej „na ulicy” w formule streetworkingu, w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją.....	28
5	Kontrakt socjalny.....	28
6	Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	29
6.1	Mieszkania Chronione	31
7	Usługi opiekuńcze.....	31
7.1	Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	31
7.2	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi	32
7.3	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	33
8	Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego.....	33
8.1	Klub Integracji Społecznej MOPS	33
8.2	Klub Integracji Społecznej „Leonardo”	34
8.3	Wspieranie zadań realizowanych przez Centrum Integracji Społecznej	34
8.4	Projekt „Mieszkania Chronione – MIECH”	35
9	Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS.....	36
10	Wspieranie rodziny	37
10.1	Realizacja Programu wspierania rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2013-2015.....	37
10.2	Asystent rodziny	37
10.3	Placówki wsparcia dziennego	38
10.4	Poradnictwo	39
10.4.1	Poradnictwo prawne, psychologiczne realizowane przez MOPS	39
10.4.2	Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków	40
10.4.3	Poradnictwo telefoniczne.....	40
11	Realizacja projektu systemowego pod nazwą „Pora na aktywność” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki	41
12	Pomoc finansowa.....	43
12.1	Świadczenia podstawowe: zasiłek stały, okresowy i celowy	43
12.2	Pomoc w zakresie dożywiania	44

12.2.1	Współpraca z organizacjami dystrybuującymi żywność w ramach Programu Żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (PEAD)	45
12.3	Program na rzecz społeczności romskiej „Bliżej, Razem” – edukacja przedszkolna dzieci romskich ...	46
13	Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	46
13.1	Stypendia szkolne	46
13.2	Zasiłek szkolny	47
13.3	Rządowy program pomocy uczniom w 2014 r. „Wyprawka szkolna”	48
13.4	Realizacja projektu „Pierwszy Dzwonek”	48
14	Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody.....	49
15	Udostępnianie zasobów, akcje socjalne	49
16	Pieczą zastępczą.....	52
16.1	Organizowanie rodzinnej pieczy zastępczej.....	52
16.2	Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.....	55
16.3	Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzeń osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka	55
16.3.1	Ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	56
16.4	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	56
16.5	Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki	57
16.6	Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów	58
17	Interwencja kryzysowa.....	58
18	Domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, mieszkania chronione.....	59
18.1	Dzienne ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych, mieszkania chronione	59
18.1.1	Dzienne ośrodki wsparcia	59
18.1.1.1	Ośrodek wsparcia – klub samopomocy realizujący zadania integracji międzypokoleniowej	59
18.1.2	Środowiskowe domy samopomocy	59
18.2	Rodzinny dom pomocy	60
18.3	Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi	60
18.4	Domy pomocy społecznej	60
18.5	Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody	62
19	Pomoc na rzecz osób bezdomnych	62
19.1	Zapewnienie schronienia.....	62
19.1.1	Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym.....	63
19.1.2	Mieszkania chronione dla osób bezdomnych	64
19.1.3	Prowadzenie placówek czasowego schronienia przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	64
19.2	Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu	65
19.3	Zapewnianie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego.....	65
19.4	Świadczenia na rzecz bezdomnych	65
19.5	Wsparcie osób bezdomnych w ramach realizowanych projektów socjalnych	66
19.6	Inne formy pomocy oraz współpracy przy realizacji wsparcia dla osób bezdomnych	67
20	Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	69
20.1	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	69
20.2	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	69
20.3	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	69
20.4	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	70
20.5	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.....	70
20.6	Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.....	70
20.7	Dofinansowanie likwidacji barier technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.....	71
20.8	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.....	71
20.9	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika	71

21	Inne, podejmowane działania oraz pozostałe informacje o funkcjonowaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	73
21.1	Przedsięwzięcia realizowane w 2014 r. w ramach pozyskanych środków zewnętrznych.....	73
21.2	Wsparcie działalności charytatywnej	74
21.3	Współpraca międzynarodowa	75
21.3.1	Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem	75
21.3.2	Współpraca z Azylový dům pro ženy matky s dětmi o.p.s. w Vsetín w Czechach i Starą Lubovną	75
21.3.3	Pozostała współpraca międzynarodowa	75
21.4	Opracowywanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa na lata 2014-2020.....	76
21.5	Współpraca z mediami	76
21.6	Serwis internetowy MOPS Kraków	76
21.7	Współpraca z Fundacją im. Boguchwała Winida na Rzecz Rozwoju Psychoterapii Psychoanalitycznej.....	76
21.8	Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych	77
21.9	Superwizje.....	77
21.10	Praktyki i staże	78
21.11	Zadania priorytetowe i powierzone dzielnic, dzielnicowe konkursy grantowe.....	78
21.12	Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej	79
21.13	Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków	79
21.14	Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych.....	79
21.15	Wypłacanie wynagrodzenia dla opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych	79
21.16	Realizacja projektu „Parasol Praca Przyszłość”	80
21.17	Skargi dotyczące Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie	80
21.18	Działalność Sekcji Kontroli Wewnętrznej MOPS	80
22	Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury	82
22.1	Informatyzacja	82
22.2	Obsługa organizacyjna Ośrodka	82
22.3	Zamówienia publiczne	82
22.4	Działania związane z utrzymaniem infrastruktury MOPS	83

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2014**

Rozdział: Wprowadzenie

1 Informacje ogólne

Niniejsze sprawozdanie realizuje obowiązki ustawowe wynikające z:

- 1) art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej;
- 2) art. 182 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa coroczne sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej;
- 3) art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym sprawozdanie z realizacji zadań dotyczących wspierania rodziny należy złożyć do końca marca.

Jednocześnie, zgodnie z Uchwałą Nr LXXXIII/1267/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2013 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2013-2015, sprawozdanie zawiera informacje dotyczące realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2013–2015 (w Załączniku Nr 1).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą NR CX/1682/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 czerwca 2014 r. oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego Zarządzeniem Nr 552 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 25 lutego 2014 roku (z późn. zm.) *(tekst wraz ze zmianami dostępny na stronie mops.krakow.pl)*.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje zadania wynikające z:

- ustawy o pomocy społecznej;
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym;
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawy o systemie oświaty.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje zadania wynikające z:

- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W 2014 r. w sferze zainteresowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie znalazło się około 5% mieszkańców Krakowa. Z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 36 900 osób (w tym: 30 524 osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, 3 118 uczniów objętych pomocą materialną o charakterze socjalnym oraz 5 379

osób objętych wsparciem w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych¹).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2014 r., w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie świadczeń, wydał 153 146 decyzji administracyjnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania w ramach działań własnych oraz koordynacji i nadzoru nad 32 placówkami publicznymi i 127 niepublicznymi (wg stanu na grudzień 2014 r.). Placówki systemu pomocy społecznej to domy pomocy społecznej, dzienne domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, placówki specjalistycznego poradnictwa, ośrodek interwencji kryzysowej, ośrodek dla osób dotkniętych przemocą, placówki pomocy bezdomnym, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej.

Zadania publiczne Gminy Miejskiej Kraków w sferach:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem;
- działalności charytatywnej

mogą być zlecane podmiotom niepublicznym (organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Formy zlecania to: powierzenie podmiotowi niepublicznemu wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji oraz wspieranie wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, środki finansowe ujęte mogą być wyłącznie w planie finansowym Urzędu Miasta i w związku z tym dysponuje nimi Wydział Spraw Społecznych UMK, który przekazuje je wykonawcom zleceń (podmiotom niepublicznym). Natomiast Dyrektor MOPS, na podstawie pełnomocnictwa Prezydenta Miasta Krakowa, ogłasza i rozstrzyga konkursy na realizację zadań. Do zadań MOPS należy realizacja umów zawartych przez Dyrektora SO UMK, w tym kontrola realizowanych przez podmioty niepubliczne zadań oraz ich rozliczanie.

¹ Liczby nie sumują się, gdyż dana osoba mogła być objęta wsparciem w więcej niż jednej z wymienionych grup.

Wydatki jednostek publicznych pomocy społecznej, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Zadania GMK realizowane przez MOPS i jednostki publiczne	Plan 01.01.2014 r.	Plan 31.12.2014 r.	Wykonanie 31.12.2014 r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	2	3	4
wydatki bieżące	178 844 275,00 zł	219 526 471,34 zł	217 683 445,07 zł	99,16%
<i>środki własne</i>	127 590 192,00 zł	144 021 971,00 zł	143 461 953,96 zł	99,61%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	45 103 233,00 zł	67 298 597,34 zł	66 227 138,44 zł	98,41%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	6 150 850,00 zł	8 205 903,00 zł	7 994 352,67 zł	97,42%
wydatki inwestycyjne	5 206 415,00 zł	7 516 872,00 zł	7 503 781,05 zł	99,83%
<i>środki własne</i>	1 759 029,00 zł	3 630 135,00 zł	3 617 045,44 zł	99,64%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	- zł	- zł	- zł	0,00%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	3 447 386,00 zł	3 886 737,00 zł	3 886 735,61 zł	100,00%
Suma	184 050 690,00 zł	227 043 343,34 zł	225 187 226,12 zł	99,18%

Zadania GMK realizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej	Plan 01.01.2014 r.	Plan 31.12.2014 r.	Wykonanie 31.12.2014 r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	2	3	4
wydatki bieżące, w tym:	86 506 491,00 zł	98 149 759,90 zł	97 987 334,32 zł	99,83%
<i>środki własne</i>	68 824 269,00 zł	78 834 932,00 zł	78 676 384 zł	99,80%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	17 574 222,00 zł	19 206 827,90 zł	19 203 349 zł	99,98%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	108 000,00 zł	108 000,00 zł	107 602 zł	99,63%
wydatki inwestycyjne, w tym:	4 961 551,00 zł	6 850 008,00 zł	6 847 462,51 zł	99,96%
<i>środki własne</i>	1 514 165,00 zł	2 963 271,00 zł	2 960 727 zł	99,91%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	- zł	- zł	- zł	0,00%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	3 447 386,00 zł	3 886 737,00 zł	3 886 736 zł	100,00%
Suma	91 468 042,00 zł	104 999 767,90 zł	104 834 796,83 zł	99,84%

Zadania GMK realizowane przez MOPS	Plan 01.01.2014 r.	Plan 31.12.2014 r.	Wykonanie 31.12.2014 r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	2	3	4
wydatki bieżące, w tym:	92 337 784,00 zł	121 376 711,44 zł	119 696 110,75 zł	98,62%
<i>środki własne</i>	58 765 923,00 zł	65 187 039 zł	64 785 570 zł	99,38%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	27 529 011,00 zł	48 091 769 zł	47 023 790 zł	97,78%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	6 042 850,00 zł	8 097 903 zł	7 886 751 zł	97,39%
wydatki inwestycyjne, w tym:	244 864,00 zł	666 864,00 zł	656 318,54 zł	98,42%
<i>środki własne</i>	244 864,00 zł	666 864,00 zł	656 318,54 zł	98,42%
<i>dotacja z budżetu państwa</i>	- zł	- zł	- zł	0,00%
<i>dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE</i>	- zł	- zł	- zł	0,00%
Suma	92 582 648,00 zł	122 043 575,44 zł	120 352 429,29 zł	98,61%

Zadania GMK realizowane przez MOPS ze środków PFRON (środki PFRON nie są ujmowane w budżecie Miasta ani w planach finansowych jednostek budżetowych)

Zadania GMK realizowane przez MOPS ze środków PFRON		Otrzymane środki na 2014 r.	Wykonanie na 31.12.2014 r.	Wykonanie /plan (4/3) w %
1	2	3	4	5
Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej*		700 000 zł	695 466 zł	99,35%
Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej		14 653 985 zł	14 408 516,70 zł	98,32%
1	zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	7 649 532 zł	7 608 843 zł	99,47%
2	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	2 700 000 zł	2 524 185,20 zł	93,49%
3	dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	150 000 zł	149 291,15 zł	99,52%
4	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	2 000 000 zł	1 999 998,62 zł	100%
5	dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	2 096 453 zł	2 068 569,73 zł	98,67%
6	dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika	58 000 zł	57 629 zł	99,36%
Suma		15 353 985 zł	15 103 983,63 zł	98,37%

*zadanie realizowane przez Grodzki Urząd Pracy – z dofinansowania skorzystało 81 osób niepełnosprawnych

Zadania GMK realizowane przez organizacje pozarządowe w ramach dotacji ujętych w planie finansowym UMK (Wydział Spraw Społecznych)

	Wykonanie 31.12.2014 r.
Łącznie, w tym:	47 958 359,06 zł
środki własne	39 302 164,28 zł
dotacja z budżetu państwa	7 504 354,76 zł
dotacja na realizację projektów współfinansowanych z UE	1 151 840,02 zł

Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w zakresie pomocy społecznej

Dochody Gminy Miejskiej Kraków	Wykonanie dochodów 31.12.2014 r.
1	2
Dochody zrealizowane przez MOPS	6 442 041,91 zł
Dochody zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej, w tym:	17 658 585,85 zł
domy pomocy społecznej	17 255 629,07 zł
placówki opiekuńczo – wychowawcze	57 873,23 zł
ośrodek interwencji ryzykowej	4 892,40 zł
miejski dzienny dom pomocy społecznej	329 049,17 zł
środowiskowy dom samopomocy	4 546,59 zł
mieszkania chronione	6 595,39 zł
Dochody zrealizowane przez system pomocy społecznej	24 100 627,76 zł

MOPS realizuje projekty, które są współfinansowane ze źródeł zewnętrznych. Najpoważniejszy projekt to projekt systemowy „Pora na aktywność” – w 2014 r. na realizację działań w ramach projektu przeznaczono kwotę 10 200 303 zł, z czego 8 670 517 zł to środki pochodzące ze źródeł europejskich w ramach dofinansowania, 508 438 zł to środki z dotacji celowej z budżetu krajowego w ramach dofinansowania projektu oraz 1 021 348 zł to wkład własny, jaki Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie wniósł w realizację projektu w postaci zasiłków i pomocy w naturze (*szerzej zob. rozdział nr 11*).

Na realizację innych projektów, na których środki pozyskano w ramach konkursów, plan na rok 2014 wyniósł 758 981 zł (*szerzej zob. rozdział nr 21.1*).

2 Nowatorskie rozwiązania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2014 r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje wiele działań o nowatorskim charakterze. W 2014 r. zakończono realizację kilku innowacyjnych projektów, które realizowane były

z myślą o podnoszeniu standardów pracy w jednostkach pomocy społecznej oraz polepszeniu oferty pomocowej.

2.1 Lokalny Program Osłonowy dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych

Od 1 stycznia 2014 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie we współpracy z Wydziałem Kształtowania Środowiska UMK, realizuje unikalny w skali całego kraju, Lokalny Program Osłonowy dla osób, które poniosły zwiększone koszty grzewcze lokalu związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na jeden z systemów proekologicznych. Program ten został przyjęty Uchwałą nr XC/1355/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 listopada 2013 r. Uchwała została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego i weszła w życie w dniu 14 grudnia 2013 r. Okres obowiązywania Programu został ustalony na lata 2014-2022. Jego przyjęcie miało związek w szczególności z obowiązywaniem Programu PONE (Program Ograniczania Niskiej Emisji dla Miasta Krakowa przyjęty Uchwałą Nr XXI/275/11 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 lipca 2011 roku), a realizacja stanowi jednocześnie wypełnianie zadań określonych Uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr LXXXIII/1274/13 z dnia 25 września 2013 r. w sprawie kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w celu poprawy stanu jakości powietrza w Krakowie.

Pomoc przyznawana w ramach Programu przeznaczona jest dla osób, które przeprowadziły w okresie obowiązywania Programu PONE (czyli nie wcześniej niż 14 września 2011 r.), trwałą zmianę systemu ogrzewania, polegającą na przejściu z systemu ogrzewania paliwem stałym na ogrzewanie: gazowe, elektryczne, oparte na oleju opałowym, bądź polegające na podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej. Ubiegający się o pomoc powinien spełnić także następujące przesłanki: 1) być zobowiązanym do regulowania opłat na rzecz dostawcy energii cieplnej służącej ogrzaniu lokalu, 2) faktycznie zamieszkiwać w lokalu objętym pomocą, 3) posiadać dochód nie przekraczający odpowiednio: w przypadku osoby samotnie gospodarującej 450% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej (a więc kwoty 2 439 zł), a w przypadku rodziny 300% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej (a więc kwoty 1 368 zł na osobę w rodzinie). Pomoc przysługuje raz w roku kalendarzowym i realizowana jest w formie zasiłku celowego lub zasiłku celowego specjalnego. Postępowanie w sprawie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi we współpracy z Wydziałem Kształtowania Środowiska UMK, który to dokonuje potwierdzenia, że w okresie obowiązywania PONE w lokalu zamieszkiwanym przez ubiegającego się o pomoc przeprowadzono trwałą zmianę systemu ogrzewania.

W 2014 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło 109 wniosków o przyznanie pomocy w ramach Programu. Zasiłek celowy bądź celowy specjalny został w tym okresie przyznany 97 rodzinom na łączną kwotę 60 143 zł. Średnia wartość przyznanej pomocy wyniosła 620 zł w przeliczeniu na 1 gospodarstwo domowe.

W związku z realizacją Lokalnego Programu Osłonowego w 2014 r. Ośrodek prowadził także działalność informacyjną na temat możliwości skorzystania z Programu oraz zasad przyznawania pomocy. Była ona prowadzona w szczególności poprzez media, w tym stronę internetową MOPS, na której dostępna jest odpowiednia aplikacja-kalkulator, umożliwiający osobom zainteresowanym wstępne obliczenie wysokości pomocy. Informacje udzielane były również w poszczególnych Filiach MOPS w Krakowie przez wyznaczonych i przeszkolonych w tym celu pracowników. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był także zaangażowany w prowadzenie Punktu Informacyjno – Doradczego Urzędu Miasta Krakowa, którego

działalność koncentruje się na tematyce związanej ze zmianą systemu ogrzewania (Punkt ten został powołany Uchwałą nr XCII/1388/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 4 grudnia 2013 r.).

2.2 Program „Aktywny Samorząd”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r. kontynuował realizację pilotażowego programu pn. „Aktywny Samorząd”, dofinansowywanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Program ma na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji poprzez:

- likwidację lub ograniczenie barier transportowych;
- przygotowanie osób niepełnosprawnych z zaburzeniami narządu ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego;
- likwidację lub ograniczenie bariery w poruszaniu się, umożliwiające uczestnictwo osobom niepełnosprawnym w aktywności społecznej albo wzrost lub utrzymanie istniejącej aktywności;
- umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełnienia różnych ról społecznych poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie;
- zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższenie ich kwalifikacji.

Osoby niepełnosprawne miały możliwość otrzymać dofinansowanie do:

- zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania;
- szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;
- zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne.

Niepełnosprawni mogli też uzyskać w ramach Programu dofinansowanie lub refundację kosztów:

- uzyskania prawa jazdy kategorii B;
- utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;
- opieki nad dzieckiem (opłata za pobyt dziecka w żłobku lub przedszkolu albo inny koszt zapewnienia opieki nad dzieckiem);
- uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

W 2014 r. złożono łącznie 678 wniosków. Z pomocy skorzystało 488 osób niepełnosprawnych, w tym 345 niepełnosprawnych studentów, z których 160 otrzymało dofinansowanie do dwóch semestrów nauki. W ramach programu „Aktywny Samorząd” zrealizowano umowy na kwotę 2 808 223 zł.

2.3 Zmiany organizacyjne w MOPS wdrażane w związku ze zmianą sposobu prowadzenia i organizowania pracy socjalnej

W 2014 r. na podstawie podejmowanych w latach poprzednich przygotowań została wprowadzona zmiana organizacyjna w zakresie prowadzenia i organizowania pracy socjalnej

mające na celu jak najbardziej skuteczne pomaganie osobom i rodzinom. Koncepcja zmian została opracowana w oparciu o dotychczasowe doświadczenia w realizowaniu tej usługi w MOPS w Krakowie oraz rekomendacje wypracowane w ramach zadania 2 projektu systemowego 1.18 „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”.

Jednym z podstawowych założeń wdrażanych zmian jest rozdzielenie różnych ról pracownika socjalnego: postępowania metodycznego w pracy socjalnej (przede wszystkim rola wspierająca) od postępowań administracyjnych prowadzonych w sprawie przyznania świadczeń pomocy społecznej (przede wszystkim rola kontrolna).

W wyniku zmiany praca socjalna na rzecz osób i rodzin prowadzona jest wyłącznie przez pracowników socjalnych, do których obowiązków nie należy prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie świadczeń.

Sposobem na wprowadzenie zmiany jest wdrożenie nowego kryterium podziału organizacyjnego Filii. Dotychczasowe zespoły problemowe, w ramach których wykonywali obowiązki pracownicy socjalni tj. ds. rodzin i osób bezrobotnych oraz ds. osób starszych i niepełnosprawnych zastąpione zostały przez zespół ds. usług i świadczeń oraz zespół ds. pracy socjalnej.

Do zadań pracowników socjalnych zespołu ds. usług i świadczeń należy w przede wszystkim prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, a więc także usług pomocy społecznej przyznawanych w trybie postępowania administracyjnego (domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, usługi opiekuńcze, itp.). Pracownicy tego zespołu odpowiedzialni są za ustalenie czy osoba lub rodzina ubiegająca się o świadczenie wykorzystuje wszystkie swoje możliwości, zasoby i uprawnienia w celu poprawy swojej sytuacji życiowej. Aktywizują osoby i rodziny do podjęcia działań zmierzających do poprawy trudnej sytuacji życiowej – uzgadniają niezbędny zakres współpracy osób i rodzin w rozwiązywaniu jej problemów oraz dokonują oceny wywiązywania się z realizacji podjętych zobowiązań.

Do głównych zadań pracowników socjalnych zespołu ds. pracy socjalnej należy prowadzenie pracy socjalnej z osobą lub rodziną. Praca socjalna to działalność zawodowa, która dla zwiększania dobrostanu promuje społeczne zmiany, rozwiązywanie problemów we wzajemnych ludzkich relacjach oraz upodmiotowienie (empowerment) i wyzwolenie ludzi. Korzystając z teorii ludzkich zachowań i systemów społecznych, praca socjalna ingeruje dokładnie tam, gdzie dochodzi do wzajemnego oddziaływania ludzi i środowiska. Kluczowe dla praktyki pracy socjalnej jest oparcie jej na wartościach i zasadach. Celem pracy socjalnej jest zmiana, która powoduje poprawę (lub przynajmniej nie pogarszanie) sytuacji/funkcjonowania osoby lub rodziny. Jednym z głównych czynników zmiany jest relacja pomocowa między osobą, a pracownikiem socjalnym, będąca fundamentem pracy socjalnej, niezależnie od podejścia teoretycznego czy stosowanej metody. Praca socjalna jest procesem, rozumianym jako zespół metodycznych czynności podejmowanych w określonym celu z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi pracy socjalnej.

Ze względu na wielowymiarowy charakter zmian organizacyjnych oraz ich innowacyjnych charakter przyjęte zostało rozwiązanie stopniowego wdrażania. Od stycznia 2014 r. w nowej formule organizacyjnej rozpoczęły pracę dwie Filie – nr 1 i 9, a więc łącznie 59 pracowników socjalnych, spośród 249 pracowników socjalnych pracujących we wszystkich filiach MOPS. Opracowana koncepcja merytoryczna oraz koncepcja zmian organizacyjnych, w tym podziału zadań pomiędzy dwa nowe zespoły, była w trakcie roku modyfikowana, z wykorzystaniem doświadczeń praktycznych oraz dalszych prac koncepcyjnych w ramach projektu 1.18 „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”. Efektem było wprowadzenie od 1 października 2014 r. zmian w zmodyfikowanej wersji w Filii nr 7, oraz materiały edukacyjne umożliwiające lepsze przygotowanie do realizacji zadań filii już

zreorganizowanych oraz lepsze przygotowanie do planowanej zmiany w filiach pracujących w dotychczasowej strukturze.

Kluczowym elementem wdrażanej zmiany jest przygotowanie pracowników. W tym celu podjęto następujące działania:

- w IV kwartale 2013 r. zorganizowano spotkania informacyjne na temat wdrażanych zmian dla pracowników socjalnych MOPS Kraków;
- przeprowadzono szkolenia dla pracowników socjalnych Filii, w których rozpoczęto w ramach pilotażu wdrażanie zmian, z zakresu prowadzenia pracy socjalnej;
- w filiach zreorganizowanych zatrudniono konsultanta psychologa;
- organizowano spotkania szkoleniowe dotyczące postępowania administracyjnego w kontekście rozdzielenia pracy socjalnej od postępowania administracyjnego;
- zorganizowano wizyty studyjne dla Filii, które nie wdrażały zmian, w trakcie których prezentowane rezultaty rozdzielenia pracy socjalnej od postępowania administracyjnego;
- na stronie internetowej dostępnej dla pracowników MOPS zamieszczane są materiały edukacyjne, informacje na temat wdrażanych zmian.

Wdrażane zmiany były również prezentowane podczas konferencji, spotkań oraz wizyt studyjnych organizowanych na prośbę zainteresowanych zmianą ośrodków pomocy społecznej: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

2.4 Program reintegracji społecznej i zawodowej osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych, mający na celu pomoc w spłacie zadłużenia

Począwszy od roku 2013 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował w oparciu o zawarte pomiędzy Zarządem Budynków Komunalnych w Krakowie, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie oraz Grodzkim Urzędem Pracy w Krakowie porozumienie z dnia 6.02.2013 r. „Program reintegracji społecznej i zawodowej osób posiadających zadłużenie z tytułu korzystania z mieszkań komunalnych, mający na celu pomoc w spłacie zadłużenia”.

Realizowane działania obejmowały:

1. Wsparcie indywidualne i grupowe ukierunkowane na reintegrację społeczną i zawodową.
2. Zatrudnienie w formie umów o pracę, w tym w ramach robót publicznych.

W cotygodniowych spotkaniach informacyjnych wzięły udział 193 osoby, spośród których w Programie uczestniczyło 90 osób zadłużonych.

Kwota spłaconego na rzecz gminy zadłużenia wyniosła 195 951 zł w tym spłacona przez osoby zatrudnione w ramach robót publicznych wyniosła 149 535 zł, a w ramach pozostałych form prawnych 46 416 zł.

Dla Gminy Miejskiej Kraków realizacja Programu poza efektami ekonomicznymi przynosi efekty społeczne w postaci zmiany postaw osób zadłużonych, które stają się aktywne w dążeniu do poprawy swojej sytuacji. Poprzez wsparcie udzielane przez pracowników KIS MOPS osoby zadłużone odnajdują możliwości rozwiązania problemu zadłużenia. Aby utrwalić takie podejście, osoby te obejmowane są wsparciem m. in. doradców zawodowych KIS MOPS, zaopatrywane w wiedzę dotyczącą technik poszukiwania pracy na wolnym rynku oraz przygotowywane do jej podjęcia. Osobom kończącym udział w Programie przekazywane są informacje na temat ofert pracy na wolnym rynku pracy.

3 Ważne wydarzenia w 2014 r.

3.1 Ogólnopolska konferencja „Organizowanie społeczności lokalnej – nowa jakość, perspektywa, wyzwanie”

W dniach 24-25.11.2014 r. odbyła się w Krakowie konferencja „Organizowanie społeczności lokalnej – nowa jakość, perspektywa, wyzwanie”, zorganizowana przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, MOPS w Krakowie oraz Ogólnopolskie Forum Organizatorów Społeczności Lokalnej (OFOSL).

Podczas konferencji omówiono doświadczenia w pracy ze społecznościami lokalnymi. Przeprowadzone zostały również warsztaty nt. współpracy z liderami w społeczności lokalnej, współpracy z samorządem/władzami oraz relacji OSŁowców z innymi pracownikami zaangażowanymi w prace na rzecz społeczności lokalnych. Ważną częścią konferencji były również całodienne wizyty studyjne, w trakcie których zaprezentowano działania realizowane przez MOPS w społecznościach lokalnych Krakowa.

3.2 Seminarium pn. „Nowoczesna pomoc społeczna – innowacje metodyczne”

28 listopada odbyło się seminarium pn. „Nowoczesna pomoc społeczna – innowacje metodyczne”. W trakcie spotkania omówione zostały zagadnienia dotyczące wdrażania innowacyjnych rozwiązań w MOPS, dla których inspiracją są doświadczenia płynące z realizacji projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Poruszono także tematykę innowacji metodycznych w pracy socjalnej.

Seminarium połączone było z obchodami Dnia Pracownika Socjalnego. Swoją obecnością zaszczytili nas Minister Pracy i Polityki Społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz, Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski oraz Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Społecznej Anna Okońska-Walkowicz.

3.3 Wyróżnienia dla pracowników MOPS w konkursie „Małopolski Pracownik Socjalny Roku 2014”

W konkursie „Małopolski Pracownik Socjalny Roku 2014”, organizowanym corocznie przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, wyróżnienia otrzymały Aneta Waszczuk oraz Marzena Bugaj, pracownicy socjalni-animotorzy lokalni Filii Nr 2, prowadzący Program Aktywności Lokalnej „Nasze Sprawy”, realizowany na osiedlu Azory w Krakowie.

Wyróżnieni pracownicy socjalni z życzliwością, wyrozumiałością i pomysłowością poszukują rozwiązań trudnych sytuacji życiowych swoich klientów. Należy podkreślić, że to właśnie mieszkańcy Azorów z własnej inicjatywy zgłosili pracowników MOPS do nagrody w konkursie.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2014**

**Rozdział:
Pomoc środowiskowa**

4 Praca socjalna

Działania pracowników pomocy społecznej nakierowane są na wzmocnienie osób i rodzin, skutkujące odzyskaniem przez nich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Podejmowane działania dostosowane są do indywidualnej sytuacji.

Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami (metoda pracy z indywidualnym przypadkiem) oraz ze społecznością lokalną (metoda Organizowania Społeczności Lokalnej).

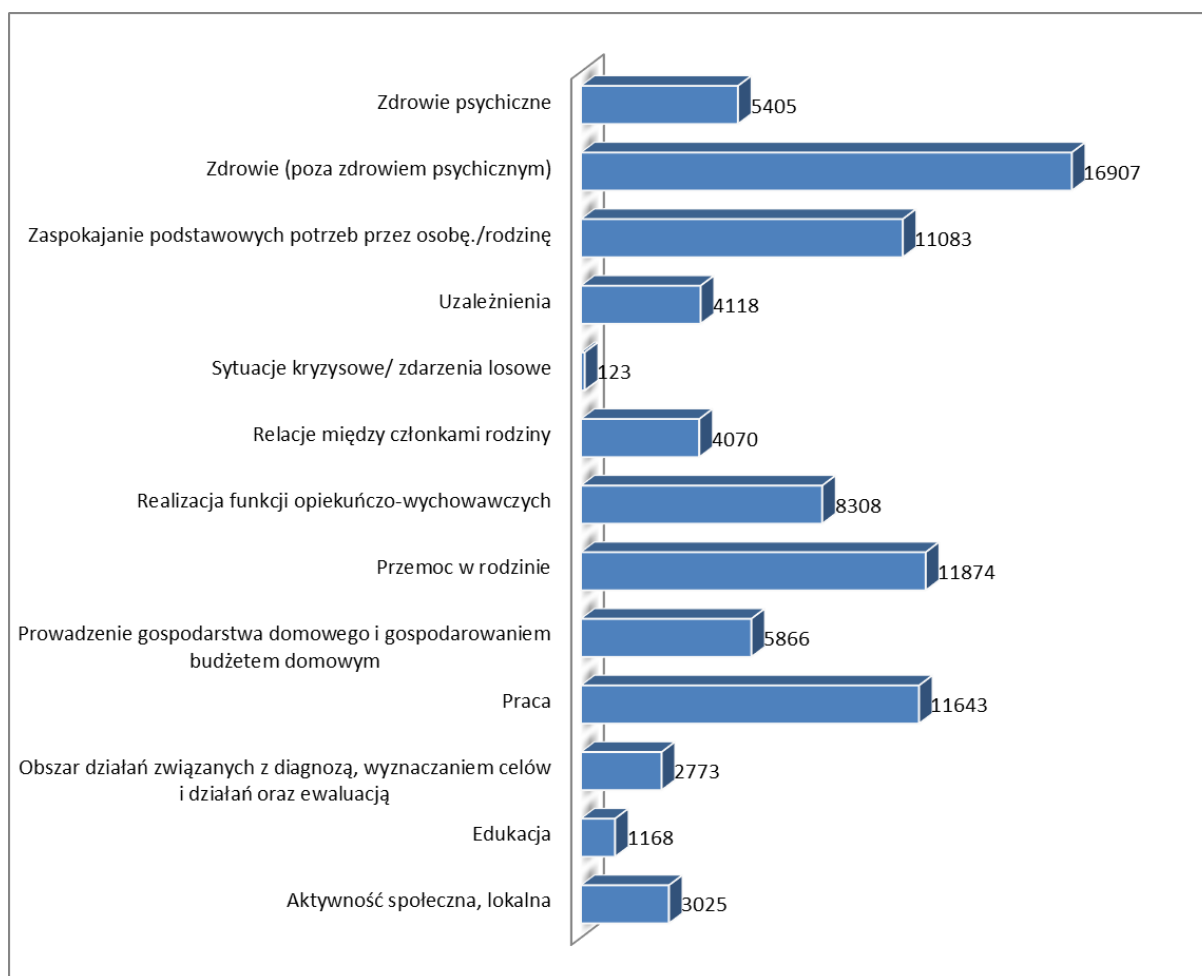
Zarówno w pracy z indywidualnym przypadkiem, jak i w ramach pracy ze społecznością lokalną wykorzystywane są grupowe formy oddziaływania.

4.1 Praca socjalna prowadzona z osobami i rodzinami

Praca socjalna z osobą lub rodziną tj. praca socjalna prowadzona metodą indywidualnego przypadku prowadzona jest przez pracowników socjalnych zespołu ds. pracy socjalnej w zreorganizowanych Filiach, pracowników zespołów problemowych w pozostałych Filiach oraz pracowników Działu Pomocy Bezdomnym. Celem prowadzonej pracy socjalnej jest zmiana lub utrzymanie (zapobieganie pogorszeniu się) sytuacji/funkcjonowania osoby, ale również zmiana jej otoczenia, a zatem przedmiotem oddziaływania pracownika socjalnego są także warunki, jakie kształtują sytuację osoby lub rodziny: środowisko fizyczne (np. warunki mieszkaniowe) oraz jej środowisko społeczne. Praca socjalna prowadzona metodą indywidualnego przypadku przez pracowników MOPS jest zróżnicowana zarówno pod względem rodzaju, jak i intensywności podejmowanej interwencji.

W 2014 r. pracownicy socjalni najczęściej podejmowali działania w obszarze zdrowia, przemocy w rodzinie, pracy oraz zaspokajania podstawowych potrzeb przez osobę lub rodzinę.

Wykres: Liczba działań podjętych w ramach poszczególnych obszarów funkcjonowania osoby i rodziny/ obszarów problemowych w 2014 r.

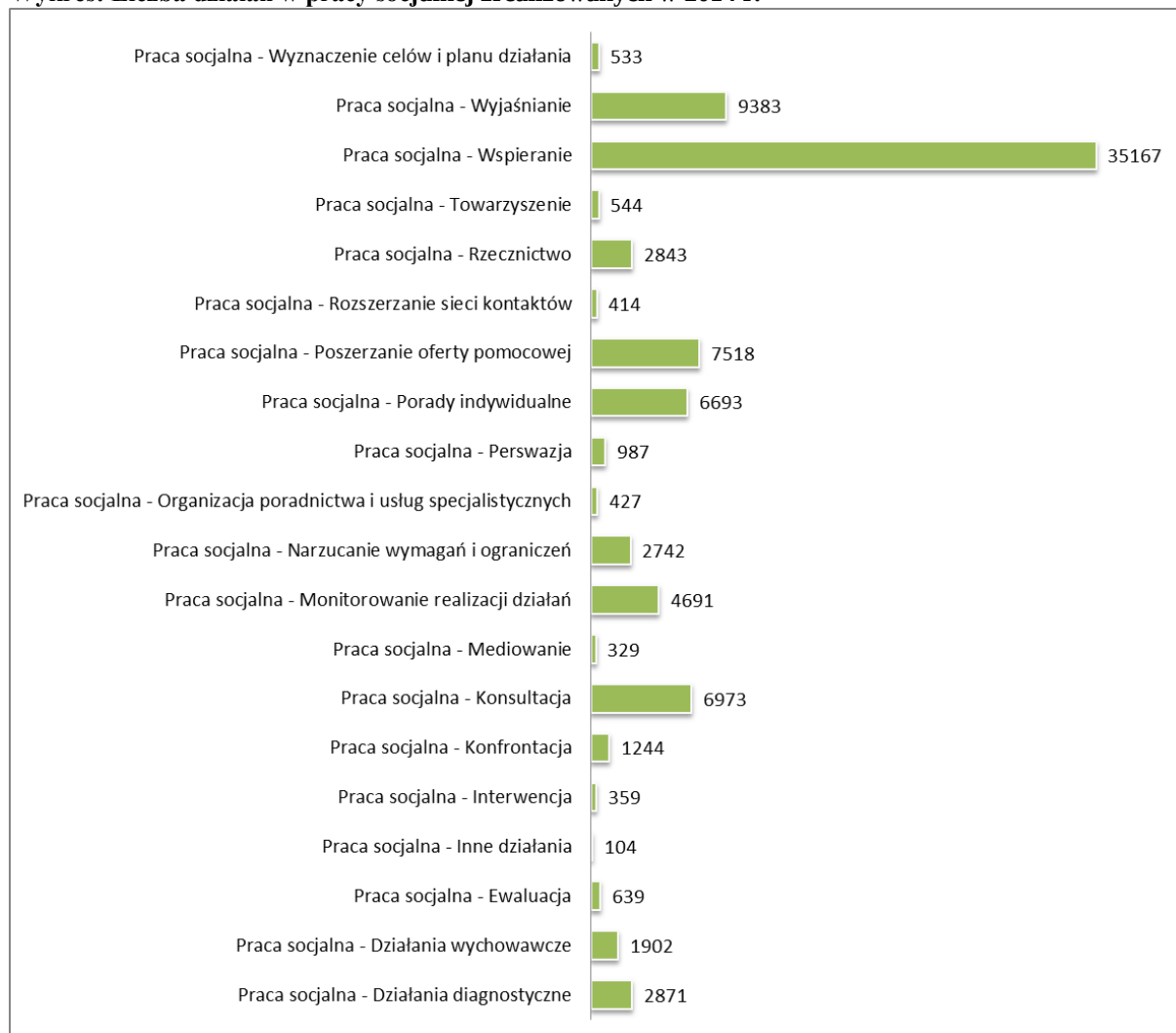

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Najczęściej podejmowanymi w 2014 r. działaniami pracowników socjalnych w zakresie pracy socjalnej były:

- wspieranie – działanie polegające na wzmocnieniu osoby lub rodziny, wyzwoleniu jej sił, zasobów, działanie zmierzające do zmniejszenia poczucia leku, braku wpływu na swoją sytuację, umieszczenie problemu, odbieranego przez osobę lub rodzinę jako problem osobisty, w ogólnym kontekście społecznym;
- wyjaśnianie – działania pracownika socjalnego zmierzające do zrozumienia przez osobę lub rodzinę natury problemu, uświadomienie uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, uświadomieniu przez osobę lub rodzinę swojego funkcjonowania w relacji z innymi, pomoc pracownika w zrozumieniu przez osobę/rodzinę reakcji innych na własne zachowania i postawy;
- porady indywidualne – dostarczanie wiedzy niezbędnej dla rozwiązania określonego problemu. Pracownik dostosowuje przekazywane informacje na temat istniejących możliwości do sytuacji danej osoby lub rodziny, jej predyspozycji, posiadanych kompetencji;
- konsultacje z innymi specjalistami - zarówno w ramach zasobów MOPS, np. specjalista pracy socjalnej z rodziną, jak i innych instytucji i organizacji, np. kurator sądowy, pedagog szkolny, w tym organizacja i udział w zespołach interdyscyplinarnych. Ten rodzaj działania nie musi być realizowany w obecności osoby.

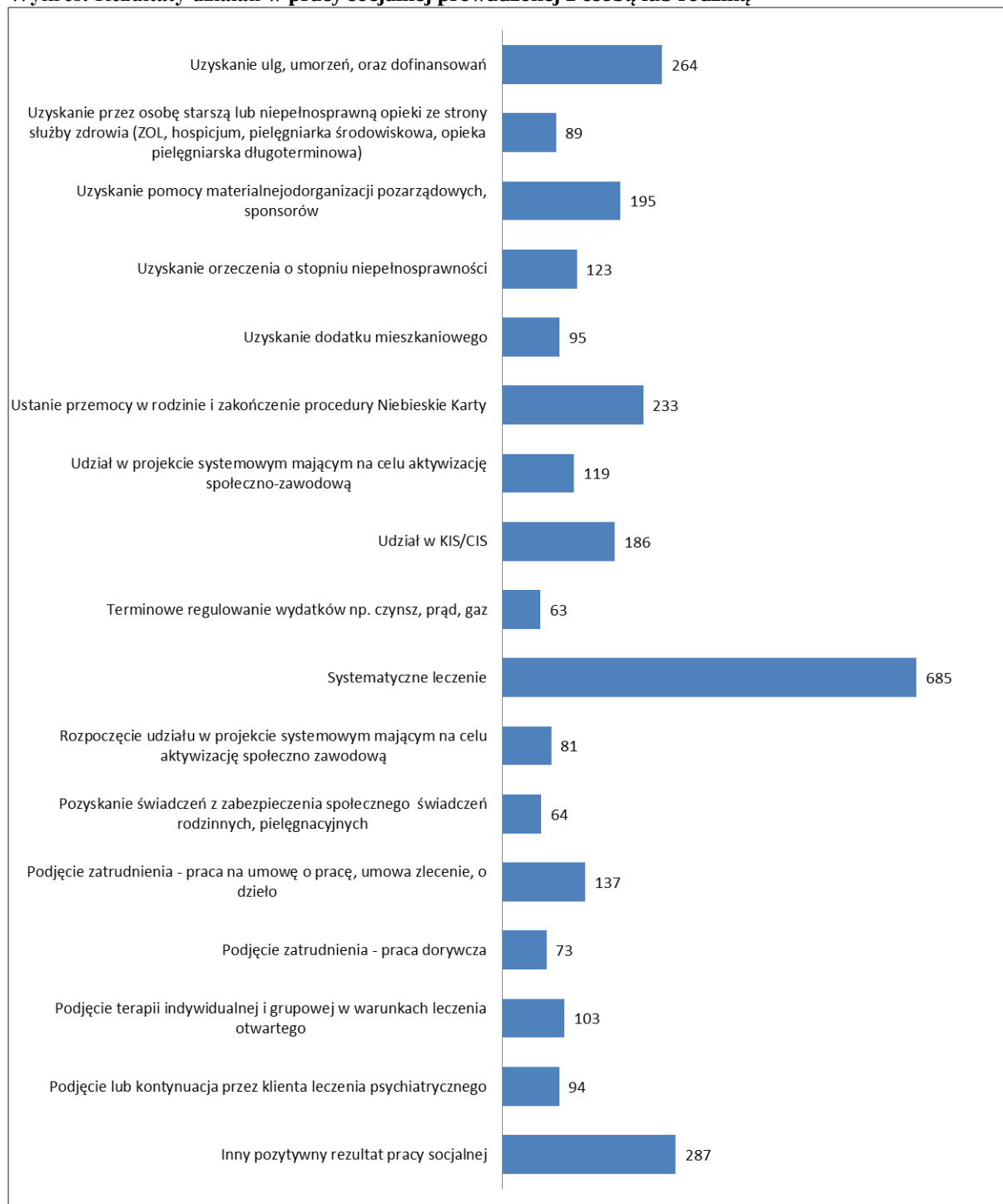
Wykres: Liczba działań w pracy socjalnej zrealizowanych w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Dokumentując pracę socjalną pracownik zobowiązany jest do oceny rezultatów podjętych działań. Poniższy wykres prezentuje najczęściej występujące w 2014 r. rezultaty działań w pracy socjalnej.

Wykres: Rezultaty działań w pracy socjalnej prowadzonej z osobą lub rodziną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

4.2 Organizowanie społeczności lokalnej i grupowe formy oddziaływania w pracy socjalnej

Obok pracy metodą indywidualnego przypadku rozwijana jest metoda grupowa oraz metoda OSŁ. Praca socjalna metodą grupową wykorzystywana jest zarówno jako uzupełnienie metody pracy z indywidualnym przypadkiem, jak i w ramach pracy ze społecznością lokalną. Przykładami grupowych form pracy socjalnej realizowanych w MOPS w Krakowie są:

- grupy wsparcia w ramach programu aktywności lokalnej „Znaczenie rodziny”;

- warsztaty edukacyjne dla rodziców;
- grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- niektóre z realizowanych projektów socjalnych.

Metoda OSL realizowana jest w ramach programów aktywności lokalnej.

4.2.1 Programy aktywności lokalnej

Celem programów aktywności lokalnej jest integracja i aktywizacja społeczności lokalnych albo grup osób o podobnych problemach, które do tej pory nie podejmowały skutecznych działań poprawiających wzajemne relacje i jakość życia.

Zmiana funkcjonowania małych społeczności dokonuje się poprzez rozmaite oddziaływania wspólne dla uczestników różnych PAL (np. prowadzenie grup wsparcia dla kobiet z problemami alkoholowymi i przemocą, dla rodziców z dziećmi, dla kobiet 45+, świadczenie poradnictwa psychologicznego oraz prawnego, treningów kompetencji i umiejętności społecznych, zajęć integracyjnych międzypokoleniowych, warsztaty: funkcjonowanie w grupie, antydyskryminacyjne, profilaktyka uzależnień, umiejętności liderkich, twórczości, wizażu, Klub Filmowy, Klub Młodzieżowy, WenDo, warsztaty edukacyjno-rozwojowe dla dorosłych, zajęcia: sportowo-rekreacyjne, fitness, zajęcia edukacyjno-rekreacyjne prowadzone przez wolontariuszy, pomoc w nauce, doradztwo zawodowe, kursy zawodowe) oraz dedykowane dla poszczególnych społeczności (np. regularnie odbywają się rozmowy mieszkańców z przedstawicielami lokalnej społeczności, przedstawicielami samorządu lokalnego, działają punkty informacji obywatelskiej i telefon informacyjny, organizowane są okolicznościowe spotkania, inicjatywy integrujące społeczności lokalne i inne wydarzenia lokalne m.in. turnieje sportowe, „Graffiti Jam”, „Święto Truskawki”, „Święto Dyni”, „Święto Ulicy”).

W 2014 r. w ramach projektu systemowego pn. „Pora na aktywność” (*szerzej zob. rozdział nr 11*) kontynuowano działania w ramach 7 Programów Aktywności Lokalnej:

- PAL „Sikorki” dla mieszkańców ul. Sikorki, Sołtysowskiej, Centralnej, Kamionka, Na Załężu, ze szczególnym uwzględnieniem bloków przy ul. Sikorki 15 oraz ul. Sołtysowska 10 c;
- PAL „Razem zmieniamy” dla mieszkańców osiedla Ruszcza, w szczególności dla mieszkańców bloku przy ul. Jezioro 42;
- PAL „Stworzyć miejsce do życia” dla mieszkańców wyodrębnionego fragmentu dzielnicy XIII Gminy Miejskiej Kraków - Stare Podgórze i Zabłocie;
- PAL „Ugorek” dla mieszkańców osiedla Ugorek;
- PAL „Na Olszy” dla mieszkańców ul. Celarowskiej oraz sąsiadujących z nią ulic: Żytnia, Fertnera, Czerwona, Sadowa, Wiśniowa, Duchacka, Prądyńskiego, al. 29 Listopada;
- PAL „Sami dla siebie” dla mieszkańców ul. Ks. Siemaszki;
- PAL „Streetwork - Odkryj potencjał osiedla” dla młodzieży w wieku 15-25 lat, zagrożonej wykluczeniem społecznym z terenu dzielnic IV, XIV, XVI oraz XVIII Gminy Miejskiej Kraków (*który, z uwagi na wykorzystywanie odmiennych metod pracy omówiony został w rozdziale nr 4.2.1.1*).

Rozpoczęto także działania w ramach 7 nowych Programów Aktywności Lokalnej:

- PAL „Złota Jesień” dla mieszkańców os. Złota Jesień, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców bloków na os. Złota Jesień;
- PAL „Zesławice i Kantorowice” dla mieszkańców osiedla Zesławice oraz osiedla Kantorowice (działania w ramach PAL prowadzone były na bazie przedsięwzięć

podejmowanych w latach 2012-2013 w pilotażowym wdrażaniu metody OSŁ w ramach projektu „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”);

- PAL „Na Skarpie” dla mieszkańców osiedla „Na Skarpie”;
- PAL „Azory” dla mieszkańców ul. Modrzejewskiej Makowskiego, Chełmońskiego, Stachewicza, Palacha;
- PAL „Rybitwy” dla mieszkańców ul. Rybitwy, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców bloków przy ul. Rybitwy 21;
- PAL „Dla rodzin zastępczych” dla osób z rodzin zastępczych, realizowany jako zadanie zlecone przez Fundację „Nowe Centrum” *(który, z uwagi na wykorzystywanie odmiennych metod pracy omówiony został w rozdziale nr 4.2.1.3);*
- PAL „Znaczenie Rodziny” dla osób chorych psychicznie oraz ich opiekunów *(który, z uwagi na wykorzystywanie odmiennych metod pracy omówiony został w rozdziale nr 4.2.1.2).*

Łącznie w ramach wszystkich Programów Aktywności Lokalnej zrealizowano 31 758 godzin wsparcia animatorów lokalnych oraz 12 840 godzin wsparcia streetworkerów. Łączna liczba uczestników wyniosła 1 031 osób.

W 2014 r. w ramach realizacji Programów Aktywności Lokalnej zrealizowano łącznie 249 godzin wsparcia specjalistycznego prawnego i psychologicznego, 380 zajęć warsztatowych, 12 064 godzin treningów kompetencji społecznych oraz 112 godziny wsparcia doradcy zawodowego.

Należy także zwrócić uwagę, iż uczestnicy PAL włączali się wolontaryjnie w prace poszczególnych programów oraz podejmowali dialog z lokalnymi władzami i instytucjami w sprawach dotyczących całej społeczności.

W rezultacie pracy animatorów lokalnych zaobserwowano: zmianę w postawach uczestników PAL wobec siebie nawzajem i wobec miejsca zamieszkania, nawiązanie i wzmacnianie dobrych relacji sąsiedzkich oraz wzrost zaangażowania w prace nad poprawą wyglądu otoczenia. Zaobserwowano:

1) Zmiany wpływające na jakość życia mieszkańców, które są efektem starań członków danej społeczności. Dla przykładu, mieszkańcy Ruszczy i bloków socjalnych przy ul. Jezioro działając wspólnie uzyskali lepszą dostępność do centrum miasta. Od 30.06.2014 r. rozkład został zmieniony i zgodnie z ustaleniami autobus wjeżdża każdorazowo do Ruszczy, czyli 16 razy dziennie (dotychczas autobus wjeżdżał wyłącznie 4 razy dziennie). Mieszkańcy bloków socjalnych na osiedli Złotej Jesieni podjęli inicjatywy poprawiające wygląd otoczenia, wstawili szyby dostarczone im przez ZBK w miejsce dykty na klatkach schodowych. Ponadto mieszkańcy Zesławic i Kantorowic wspólnie urządzają i wyposażają blisko 300 m² lokal z salą świetlicowo-estradową. Lokal jest dla mieszkańców miejscem symbolicznym, dawniej w tym miejscu funkcjonowała świetlica, w której odbywały się m.in. spotkania sąsiedzkie.

2) Wzrost aktywności mieszkańców, w tym młodzieży. Dla przykładu, uczestnicy programu aktywności lokalnej „Odkryj potencjał osiedla” we współpracy z Domem Pomocy Społecznej w os. Hutniczym 5 spotykali się z mieszkańcami i mieszkankami DPS na wspólnych zajęciach. Zajęcia przełamywały bariery i lęk przed kontaktem z osobami z niepełnosprawnością intelektualną. Młodzi ludzie z PAL, mimo początkowych obaw, bardzo pozytywnie zareagowali na możliwość zaangażowania się w życie DPS i jego mieszkańców. Mieszkańcy Starego Podgórza stworzyli grupę samopomocową „Mała Szwalnia”. Dla mieszkańców bloków socjalnych przy ul. Sikorki i Sołtysowskiej ważnym wydarzeniem okazała się aktywność młodzieży, która wspólnie organizowała turnieje piłki

nożnej. Młodzi mieszkańcy założyli amatorską drużynę piłkarską Sikorki Extreme. Kolejnym etapem w rozwoju aktywności młodych jest pomysł założenia stowarzyszenia Sikorki.

Szczególnym wydarzeniem w PAL „Sami dla siebie” działającym przy ul. Siemaszki była akcja „Pochwal się spizarnią”, organizowana we wrześniu 2014 r. Beneficjenci programu wraz z mieszkańcami urządzili kiermasz, na którym mieli możliwość poznania się, porozmawiania oraz spróbowania własnych przetworów.

3) Podejmowanie przez mieszkańców własnych inicjatyw i rozwijanie współpracy z innymi społecznościami i podmiotami. Przykładem są działania mieszkańców Olszy, którzy we wrześniu 2014 r. przy bulwarach rzeki Białuchy na Olszy współdziałali przy organizacji pikniku osiedlowego – „Sąsiedzki Dzień Uśmiechu”.

Również mieszkańcy Azorów podjęli działania na swoim osiedlu. Zainspirowani tematyką warsztatów pt. „Aktywna Społeczność w Krakowie” – Active Citizens stworzyli dwa mini-projekty dot. swojego miejsca zamieszkania, które otrzymały dofinansowanie. Było to bardzo znaczące wydarzenie dla społeczności lokalnej, która 11 października 2014 r. zasadziła 30 nowych drzew w zapomnianej części Azorów, a na 2015 r. zaplanowała stworzenie szachownicy w plenerze.

Działania podejmowane przez członków miejskich społeczności są bardzo różnorodne, świadczą o ich pomysłowości i są efektem pracy socjalnej prowadzonej przez animatorów w środowiskach lokalnych.

4.2.1.1 Praca socjalna na ulicy – streetworking

Praca socjalna prowadzona „na ulicy” – „streetworking” kierowana jest do osób, które funkcjonują w przestrzeni publicznej, traktując ją jako swoiste centrum życiowe. Metoda ta łączy elementy pracy z osobą i rodziną oraz ze społecznością lokalną. Pracę socjalną metodą „streetwork” w środowisku osób realizowano w 2014 r. w ramach Programu Aktywności Lokalnej „Streetwork – Odkryj potencjał osiedla”.

W 2014 r. Zespół Zadaniowy do realizacji Programu Aktywności Lokalnej „Streetwork – Odkryj potencjał osiedla” przy wykorzystaniu metody streetwork pracował w środowisku młodzieży w wieku 15-25 lat zagrożonej wykluczeniem społecznym, w środowisku rodziców tej młodzieży oraz jej otoczeniu podejmując następujące działania: towarzyszenie, rzecznictwo interesów, pomoc przy pisaniu CV, pomoc przy podjęciu zatrudnienia, współpraca z innymi instytucjami i podmiotami. Pracowano łącznie z 250 podopiecznymi oraz 65 osobami z ich otoczenia.

W 2014 r. przeprowadzano dyżury na terenie dzielnic IV, XI, XIV, XVI i XVIII Gminy Miejskiej Kraków (Azory, Prądnik Biały, Bieżanów, Prokocim, Czyżyny, Bieńczyce, Nowa Huta). Wypracowano łącznie 12 840 godzin wsparcia.

W 2014 r. zorganizowano treningi kompetencji społecznych w formie:

- zajęć z zakresu pierwszej pomocy, w których uczestniczyło 10 osób;
- warsztatów z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym, w których uczestniczyło 12 osób;
- warsztatów z zakresu funkcjonowania w grupie, w których uczestniczyły 23 osoby;
- zajęć kulinarnych, w których uczestniczyły 24 osoby;
- zajęć samoobrony Wendo dla 11 dziewczyn;
- regularnych zajęć sportowych w salach gimnastycznych prowadzonych przez wykwalifikowaną kadrę trenerską, dla 87 osób;
- wyjść grupowych do kina, na koncerty itp. dla 200 osób.

Zespół organizował również inicjatywy skierowane do całej społeczności lokalnej: w turniejach sportowych organizowanych wspólnie z MKS Krakus oraz Szkołą Podstawową

nr 21 uczestniczyło 170 osób, w imprezach graffiti uczestniczyło łącznie 31 osób, w Dniach Pracy 73 osoby.

Z poradnictwa psychologicznego skorzystało 7 beneficjentów, z pomocy w nauce świadczonej przez wolontariuszy i wolontariuszki 5 osób, z usług doradcy zawodowego 41 osób. Ponadto 8 osób ukończyło kursy zawodowe.

W spotkaniu podsumowującym działania PAL w roku 2014 wzięło udział 101 osób.

4.2.1.2 Program aktywności lokalnej „Znaczenie Rodziny”

Program Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny”, realizowany jest w ramach projektu systemowego „Pora na aktywność” (*szerzej zob. rozdział nr 11*). Uczestnikami programu były osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodziny i opiekunowie. Osobami odpowiedzialnymi za podejmowane działania w programie było dwóch animatorów lokalnych. Celem głównym programu jest podniesienie aktywności społecznej i wzrost integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi ich rodzin i opiekunów zagrożonych wykluczeniem społecznym.

PAL „Znaczenie Rodziny” stanowi kontynuację działań realizowanych w MOPS od 2008 r., w latach 2008-2011 w Filii nr 8 MOPS w Krakowie realizowane były projekty socjalne pod tytułem „Życie może mieć jaśniejszą stronę”, „Sprostać wyzwaniu”, „Odkrywanie naszych możliwości”, „Znaczenie Rodziny”. Doświadczenia z realizowanych projektów wskazywały, że rodziny uczestniczące w projektach lepiej radzą sobie z trudnościami wynikającymi z występowania w rodzinie choroby psychicznej, poprawie uległy także relacje oraz sposób funkcjonowania rodziny. W 2012 r. projekt „Znaczenie Rodziny” został wdrożony do realizacji we wszystkich Filiach MOPS, oferta pomocowa skierowana została do mieszkańców wszystkich dzielnic Krakowa. W latach 2012 i 2013 w projekcie uczestniczyło 211 osób. W roku 2014 uczestnikami były 123 osoby. W 2014 r. w ramach PAL „Znaczenie Rodziny” powstało:

- pięć grup edukacyjno-wspierających i dwie grupy samopomocowe dla rodzin, opiekunów osób z problemami w obszarze zdrowia psychicznego;
- dwie grupy edukacyjno-wspierające dla osób z problemami w obszarze zdrowia psychicznego;
- jedna grupa psychoterapeutyczna (psychoterapia grupowa) – prowadzona przez specjalistów Krakowskiego Instytut Psychoterapii prowadzonego przez Stowarzyszenie „Siemacha”;

W spotkaniach grup edukacyjno-wspierających wzięli udział edukatorzy z dziedziny psychologii, psychiatrii, prawa i zabezpieczenia społecznego oraz wolontariusze, którzy przekazywali swoją wiedzę i doświadczenie z zakresu wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego. Uczestnicy w zależności od zainteresowań mogli wziąć udział w warsztatach tematycznych.

Uczestnicy PAL brali udział:

- w treningach kompetencji i umiejętności społecznych udział wzięło 40 osób (6 wyjść do instytucji kultury, sportu, Ogrodu Zoologicznego, Ogrodu Botanicznego);
- w warsztatach edukacyjnych prowadzonych przez wolontariuszy udział wzięło 20 osób (zajęcia z języka angielskiego, komputerowe);
- w warsztatach plastycznych wykorzystujących różne techniki oraz w warsztatach kulinarnych udział wzięło 12 osób;
- w warsztatach funkcjonowania w grupie zrealizowanych podczas wspólnego wyjazdu do Muszyny udział wzięło 29 osób;
- w miesiącu grudniu 2014 r. zorganizowano dla 10 kobiet warsztaty WenDo (połączenie sztuki samoobrony fizycznej z samoobroną psychiczną).

Uczestnicy programu korzystali też ze spotkań indywidualnych z psychoterapeutą – wolontariuszem.

W ramach działań środowiskowych zorganizowano dwa spotkania integracyjne: w Międzynarodowym Dniu Rodziny udział wzięło 30 osób, w spotkaniu z okazji „Pożegnania z latem” udział wzięło 25 osób. W miesiącu grudniu 2014 r. odbyło się także okolicznościowe spotkanie integracyjne. Stało się ono okazją do podsumowań i przedstawienia własnych opinii co do podejmowanych działań w ramach programu. W spotkaniu uczestniczyło 50 osób. Dzięki podejmowanym działaniom wielu uczestników nawiązało nowe znajomości, podjęło leczenie, przełamało wstyd i nieśmiałość w kontaktach z innymi.

Animatorzy lokalni PAL „Znaczenie Rodziny” współpracowali m. in. z:

- Fundacją im. Boguchwała Winida, która realizuje projekt adresowany do osób z zaburzeniami osobowości pn. „By móc kochać i pracować” (*szerzej zob. rozdział nr 21.7*);
- Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Ognisko”, które realizuje projekty adresowane do osób z zaburzeniami psychicznymi.
- Stowarzyszeniem Pacjentów i ich Rodzin „Otwórzcie Drzwi”;
- Stowarzyszeniem Rodzin „Zdrowie Psychiczne”.

W ramach współpracy ze Szpitalem Specjalistycznym im. dr. Józefa Babińskiego w Krakowie pracownicy PAL podejmują działania w zakresie promocji i realizacji programu „Wyprzedzić smutek”, który jest programem profilaktyki depresji oraz rozpowszechniania postaw prozdrowotnych w obszarze zdrowia psychicznego.

W realizację Programu zaangażowani są wolontariusze, którzy prowadzą m. in. zajęcia językowe i komputerowe, udzielają pomocy i wsparcia indywidualnego osobom z zaburzeniami psychicznymi. Jeden z wolontariuszy zaangażował się w prowadzenie grup edukacyjno- wspierających – jest to osoba po kryzysie psychicznym psychotycznym, dlatego też jej wiedza oraz chęć dzielenia się swoimi przeżyciami i doświadczeniem jest szczególnie cenna dla uczestników grup.

4.2.1.3 Program aktywności lokalnej dla rodzin zastępczych

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych z terenu Gminy Miejskiej Kraków, w szczególności zamieszkujących na terenie Dzielnicy XVIII Nowa Huta oraz Dzielnicy III Prądnik Czerwony. Program realizowany jest w ramach projektu „Pora na aktywność” w okresie od 1 października 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. Podmiotem prowadzącym jest Fundacja Nowe Centrum.

W ramach PAL realizowana jest aktywizacja i integracja rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, w tym rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne, poprzez następujące działania:

1. skierowane do rodziców zastępczych:

- treningi kompetencji i umiejętności społecznych (np. dotyczące rozwiązywania konfliktów, budowania więzi rodzinnych, doskonalenia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, sytuacji trudnych w postępowaniu z dziećmi na różnym etapie rozwoju; bezpiecznych zachowań podczas korzystania z Internetu – 17 godzin;
- 1 wyjazd wychowawczy;
- warsztaty z obsługi nowoczesnych technologii (komputer, internet, smartfon) – 18 godzin;
- warsztaty zdrowego żywienia – 4 godziny;
- kurs języka angielskiego – 24 godziny;

- poradnictwo prawne – 12 godziny.

2. skierowane do dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych:

- weekendowe zajęcia rekreacyjne i edukacyjne (dla dzieci niepełnosprawnych). Umożliwienie rodzicom opiekującym się dzieckiem niepełnosprawnym wygospodarowania w soboty i niedziele czasu dla siebie – 121 godzin;
- warsztaty rozwijające zainteresowania dzieci – 71 godzin;
- pomoc w odrabianiu lekcji (pogotowie lekcyjne) – 42 godziny;
- porady logopedy – 12,5 godziny;
- dyżur „coacha” – 2 godziny;
- konsultacje dietetyczne – 37,5 godzin.

W okresie od października do grudnia 2014 r. w zajęciach brało udział 65 rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych oraz 10 dzieci niepełnosprawnych z tychże rodzin.

4.3 Praca socjalna prowadzona w ramach projektów socjalnych

W ramach wsparcia osób i rodzin, obok pracy socjalnej prowadzonej metodą indywidualnego przypadku, realizowane są projekty socjalne oparte na oddziaływaniach grupowych.

Pracownicy socjalni MOPS na podstawie rozeznaczonych potrzeb osób objętych pomocą społeczną opracowują i wdrażają działania mające na celu reintegrację społeczną i aktywizację członków społeczności lokalnej. Projekty takie służą również przełamywaniu stereotypu osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz samego Ośrodka. Tworzone z myślą o poszczególnych grupach odbiorców projekty socjalne kierowane są do dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych, rodzin (w tym niepełnych i wielodzietnych), rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczej – wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W ramach projektów socjalnych tworzone i prowadzone są grupy wsparcia oraz grupy samopomocowe. Projekty dotyczą również integracji społecznej – organizowane są imprezy o charakterze otwartym, dostępne dla wszystkich osób zainteresowanych i chętnych, które umożliwiają podejmowanie wspólnych działań. Celem powyższych działań jest zaktywizowanie osób i rodzin oraz zachęcanie ich do udziału w życiu społecznym, wyrażania się na forum publicznym i większego zaangażowania w działania na rzecz własnego środowiska lokalnego.

Projekty socjalne realizowane w celu reintegracji społecznej dotyczą w szczególności kształtowania i wzmacniania kompetencji społecznych, osobistych i komunikacyjnych osób korzystających z pomocy. Realizacja niektórych projektów odbywa się w formie spotkań okolicznościowych, wycieczek oraz udziału w wydarzeniach o charakterze kulturalnym lub społecznym.

W ramach projektów budowana jest sieć współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym. Środki na realizację projektów socjalnych w większości są pozyskiwane przez Ośrodek z zewnętrznych źródeł. Sponsorzy wsparli projekty socjalne w 2014 r. kwotą 67 264 zł, Rady Dzielnic dofinansowały projekty w wysokości 35 328 zł. Wydatki MOPS wyniosły 4 984 zł.

W 2014 r. zrealizowano łącznie 52 projekty socjalne i 36 doraźnych projektów socjalnych, w tym:

- 1 projekt związany z tworzeniem i prowadzeniem grup wsparcia oraz grup samopomocowych;
- 36 projektów, które miały na celu reintegrację społeczną klientów MOPS i ich rodzin;

- projekty dotyczące tworzenia sieci współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, specjalistami innych instytucji;
- projektów odnoszących się do integracji ze środowiskiem.

Łącznie, spośród osób objętych wsparciem Ośrodka, w projektach socjalnych uczestniczyło 1 754 osoby.

Poniżej prezentowane są wybrane projekty socjalne.

„Łagiewnickie kolędowanie”

Filia nr 4 MOPS zorganizowała dla swoich podopiecznych wyjazd do Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach. Celem realizacji projektu „Łagiewnickie kolędowanie” było zapobieganie izolacji społecznej osób samotnych: starszych, niepełnosprawnych, długotrwale lub przewlekle chorych, objętych wsparciem systemu pomocy społecznej, a także kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji interpersonalnych, jak również umożliwienie osobom samotnym kultywowania tradycji świątecznej. W spotkaniu uczestniczyło 80 osób, mieszkańców Dzielnicy XVIII. Historię Sanktuarium, kult Bożego Miłosierdzia oraz życiorys świętej siostry Faustyny przybliżyła zwiedzającym siostra zakonna, która oprowadziła wycieczkę po wnętrzach Sanktuarium oraz muzeum siostry Faustyny. Pobyt w Łagiewnickim Sanktuarium zakończony został tradycyjnym, świątecznym posiłkiem w Domu Pielgrzyma i Turysty. Uczestnikom wręczono również upominki składające się ze strucli makowej oraz obrazka na szkle z motywem Sanktuarium.

Projekt socjalny „Łagiewnickie kolędowanie” zrealizowany został w ramach zadań priorytetowych, dzięki wsparciu finansowemu Rady Dzielnicy XVIII Nowa Huta.

Projekt „Rodzina z Pasją”

Projekt miał na celu zmniejszenie marginalizacji społecznej dzieci z najuboższych rodzin poprzez połączenie działań służących wewnętrznej integracji rodzin i budowaniu więzi rodzinnych z pogłębianiem wiedzy o historii Polski. Uczestnicząc we wspólnym wyjeździe rodzice i dzieci poszerzyli umiejętności w zakresie funkcjonowania zgodnie z normami społecznymi, dzielenia się informacjami na temat wydarzeń historycznych oraz rozwijania zainteresowań. Wspólny wyjazd całych rodzin stworzył duże możliwości integracji, kształtowania prawidłowych relacji między członkami rodziny, modelowania właściwych zachowań. Projekt socjalny „Rodzina z pasją” był realizowany w okresie od marca do listopada 2014 r. Odbiorcami działań były rodziny z dziećmi od 10 do 18 roku życia. Łącznie 85 osób, w tym 47 dzieci. W ramach projektu zrealizowano 5 przedsięwzięć, z których cztery realizowano w Warszawie. Pierwszym był wyjazd obejmujący zwiedzanie stolicy, spotkanie z Prezesem Zarządu Fundacji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz warsztaty z Jerzym Owsiakiem dot. wartości, postaw, istoty działań społecznych. Drugie przedsięwzięcie obejmowało wizytę w Sejmie oraz zapoznanie się młodzieży z pracą polityków. W ramach trzeciego przedsięwzięcia, zrealizowano wizytę w siedzibie Telewizji Polskiej, Fundacji WOŚP – przeprowadzono rozmowy edukacyjne dotyczące idei wolontariatu oraz zapoznano się ze specyfiką pracy w mediach. Podczas kolejnego zwiedzono Muzeum im. Marii Skłodowskiej Curie, uczestnicy wyjazdu zapoznali się z biografią i dokonaniem największej kobiety – naukowca na świecie. Zwiedzono również zabytkową część Warszawy oraz odbyto wizytę w Telewizji w studio Dzień Dobry TVN. Piąte działanie było realizowane w Krakowie – zwiedzono Muzeum Historyczne Miasta Krakowa Fabryka Emalia Oskara Schindlera. Wybór formy wyjazdowej projektu, miał na celu stworzenie warunków neutralnych, innych niż urząd, czy mieszkanie osoby, aby umożliwić zbudowanie przyjaznej atmosfery, a także zmienić postrzeganie roli pracownika socjalnego.

4.4 Zadanie polegające na świadczeniu, na terenie Dzielnicy I i II Gminy Miejskiej Kraków pracy socjalnej „na ulicy” w formule streetworkingu, w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją

W ramach zawartej z Gminą Miejską Kraków umowy nr W/I/580/SO/148/2014 Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL realizowało zadanie polegające na świadczeniu, na terenie Dzielnicy I i II Gminy Miejskiej Kraków, pracy socjalnej na ulicy, w formule streetworkingu, w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją w okresie od 1 stycznia 2014 r. do 30 czerwca 2014 r. Działania podejmowane przez organizację były kierowane do dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym w wieku poniżej 18 roku życia. W ramach zadania podmiot:

- prowadził pracę socjalną w formule streetworkingu w wymiarze co najmniej 12 godzin tygodniowo (3 razy w tygodniu po 4 godziny);
- prowadził 2 placówki stacjonarne dla beneficjentów przy ul. Rakowickiej 10 oraz Izaaka 5 w Krakowie, w wymiarze nie mniejszym niż 12 godzin tygodniowo (3 razy w tygodniu po 4 godziny);
- prowadził konsultacje psychologiczne dla beneficjentów w wymiarze nie mniejszym niż 3 godziny miesięcznie.

Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL otrzymało w 2014 r. na powyższy cel dotację z Gminy Miejskiej Kraków w wysokości 20 000 zł. Ponadto Stowarzyszenie wykorzystało na realizację zadania środki własne, które pozyskało z innych źródeł w wysokości 10 930 zł.

5 Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny jest umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą/rodziną w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Kontrakt socjalny wykorzystywany jest w MOPS w Krakowie w następujących sytuacjach:

- zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym jako warunek formalny uczestnictwa w klubie integracji społecznej;
- zgodnie z zasadami realizacji projektów systemowych w ops, pcpr i rops, jako warunek formalny korzystania z projektu systemowego.

Kontrakt socjalny nie jest wykorzystywany jako narzędzie pracy socjalnej. Ponieważ obowiązujące przepisy nie przewidują obligatoryjnego wykorzystania tego narzędzia, wykorzystywane są narzędzia wypracowane w ramach projektu systemowego 1.18 „Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy i integracji społecznej”, zaakceptowane przez Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Konsekwencją przyjętych założeń było wdrożenie kolejnej zmiany organizacyjnej – zadanie związane z zawieraniem i realizacją kontraktów z uczestnikami Klubu Integracji Społecznej od kwietnia 2014 r. realizowane jest przez pracowników socjalnych KIS.

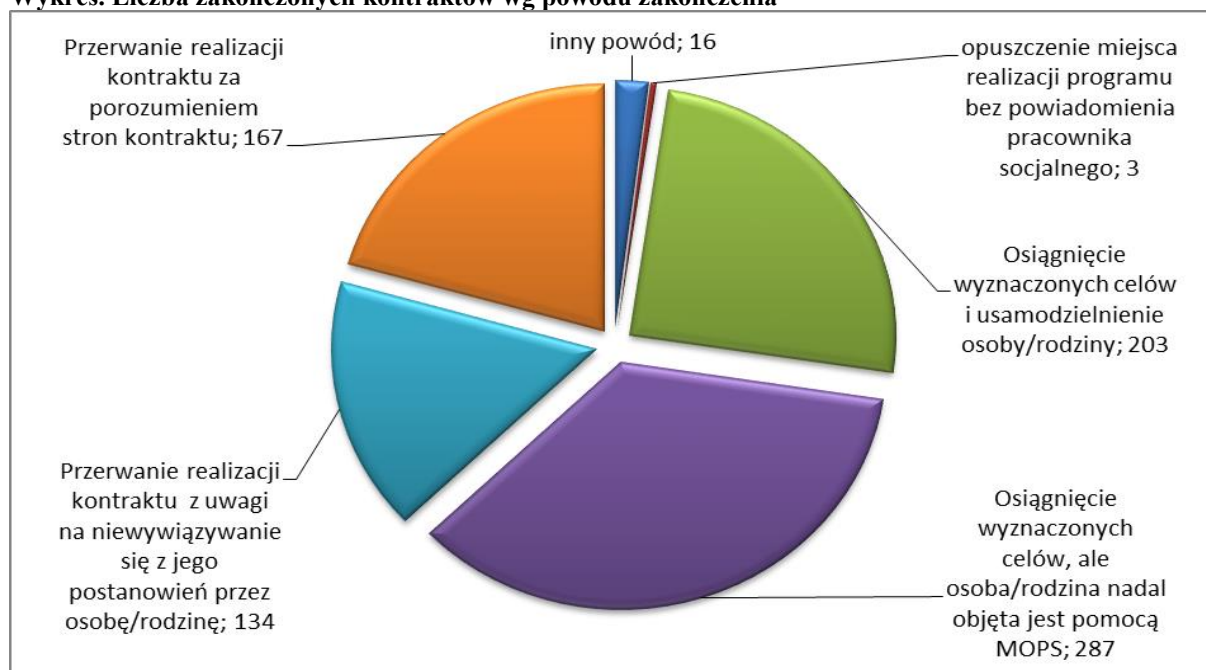
W 2014 r. realizowano 1365 kontraktów socjalnych². Zakończonych zostało 810 kontraktów, z czego:

- 203 kontrakty (25% wszystkich zakończonych w 2014 r. kontraktów) zostały zakończone z uwagi na osiągnięcie wyznaczonych celów i usamodzielnienie osoby/rodziny;

² Źródło: SWP MOPS

- w przypadku 287 kontraktów (35% wszystkich zakończonych w 2014 r. kontraktów) wyznaczone cele zostały osiągnięte, ale osoba/rodzina nadal objęta jest pomocą MOPS. W tych przypadkach, w związku z występującymi trudnościami i dysfunkcjami, celem pracy socjalnej jest poprawa funkcjonowania, a nie usamodzielnienie się klienta.

Wykres. Liczba zakończonych kontraktów wg powodu zakończenia

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

6 Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane w oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, a także w ramach obowiązującego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

W 2014 r. Uchwałą nr CXII/1732/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 lipca 2014 r. został przyjęty Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2014-2020, który zastąpił realizowany od 2010 r. Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. W przygotowanie oraz realizację Programu zaangażowani zostali członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Zespół) oraz przedstawiciele instytucji reprezentowanych w Zespole.

W Krakowie od 2011 r. funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół dzieli się na Zespół Strategiczny oraz 9 Zespołów ds. działań lokalnych, których obszar działania pokrywa się z rejonami dzielnic obejmowanych przez Filie MOPS. Pracami każdego Zespołu ds. działań lokalnych kierują przewodniczący zespołu ds. działań lokalnych realizujący zadania Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Obowiązująca organizacja Zespołu wprowadzona została Uchwałą nr LXIX/1004/13 Rady

Miasta Krakowa z dnia 13 marca 2013 r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze. Zadaniem grup roboczych jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w odniesieniu do indywidualnych przypadków. W skład grup roboczych powoływanych w każdym przypadku wszczęcia procedury Niebieskie Karty, wchodził przedstawiciel instytucji będący w bezpośrednim kontakcie z rodziną, m. in. przedstawiciele MOPS, policji, oświaty, ochrony zdrowia, a także kuratorzy i psycholodzy. W 2014 r. powołanych zostało 871 grup roboczych, które spotykały się 3 713 razy. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w 2014 r. odbywała się poprzez:

- zapewnienie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie;
- udzielanie poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań mających na celu zmianę postaw i zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie;
- prowadzenie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

W 2014 r. pracownicy socjalni założyli 174 „Niebieskie Karty”, a z innych instytucji zobowiązanych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” wpłynęło 709 „Niebieskich Kart” (669 – Policja, 25 – oświata, 12 – ochrona zdrowia, 3 – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), co łącznie daje 883 „Niebieskie Karty”.

W 2014 r. realizowane były 1 402 procedury „Niebieskie Karty” obejmujące procedury wszczęte w 2014 r. oraz kontynuowane z lat poprzednich. Zakończono realizację 901 „Niebieskich Kart”.

Osoby, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, miały możliwość skorzystania z dostępnych na terenie Krakowa form wsparcia, terapii i poradnictwa. W stosunku do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, podejmowane oddziaływania polegały m. in. na wizytach pracowników socjalnych w miejscu zamieszkania rodziny, motywowaniu osób stosujących przemoc w rodzinie do zmiany zachowania wobec najbliższych oraz do uczestniczenia w spotkaniach grupy korekcyjno-edukacyjnej.

W 2014 r. w cotygodniowych spotkaniach grupy korekcyjno – edukacyjnej dla osób stosujących przemoc w rodzinie udział wzięło 16 mężczyzn. Uczestnictwo w grupie zakończyło 7 osób. Specjaliści prowadzący grupę prowadzili też indywidualne konsultacje dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w ramach których skonsultowane zostały 73 osoby.

Rodzinom, w których wystąpił problem przemocy udzielano również pomocy finansowej i rzeczowej. W 2014 r. Ośrodek na podstawie decyzji administracyjnych przyznał pomoc dla 176 rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.

Wśród instytucji tworzących w Krakowie system pomocy osobom dotkniętym przemocą są instytucje realizujące działania z zakresu interwencji kryzysowej tj. Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą, który na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. W 2014 r. ze schronienia z uwagi na przemoc w rodzinie we wskazanych ośrodkach skorzystało 126 osób (25 – OIK, 101 – OODP). Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2014 r. udzielił pomocy 717 osobom dotkniętym problemem przemocy.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mają możliwość szybkiego uzyskania dostępu do usług poradnictwa i terapii rodzin (*szerzej zob. rozdział nr 10.4.2*).

6.1 Mieszkania Chronione

W 2014 r. w ramach umowy na powierzenie realizacji zadania Caritas Archidiecezji Krakowskiej na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków rozpoczął prowadzenie mieszkania chronionego dla kobiet i kobiet z dziećmi. W mieszkaniu zorganizowano 20 miejsc, z których w 2014 r. skorzystało 7 osób.

7 Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze to świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem osobie starszej. Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia osoby starszej, jej sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska. W ramach usług opiekuńczych wyróżniamy także usługi specjalistyczne, w sytuacji, gdy osoba chora, niepełnosprawna wymaga specjalistycznego wsparcia, aby lepiej funkcjonować w swoim naturalnym środowisku.

Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług jest decyzja administracyjna określająca: miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby/rodziny.

W 2014 r. w Gminie Miejskiej Kraków usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowały podmioty wyłonione w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.

7.1 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Wsparcie w formie usług opiekuńczych przeznaczone jest dla tych mieszkańców Krakowa, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawieni. Zgodnie z Uchwałą Nr LXXXIII/1270/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2013 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXI/272/07 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2007 roku w sprawie określenia szczegółowych zasad przyznawania przez Gminę Miejską Kraków pomocy w formie usług opiekuńczych, zakresu czynności wchodzących w skład usług opiekuńczych oraz szczegółowych zasad ustalania wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze (z późn. zm.) zmianie uległ zakres świadczonych usług. Uchwała dookreśliła oraz poszerzyła katalog usług opiekuńczych realizowanych na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Wprowadzone zmiany miały przyczynić się do zapewnienia pełniejszego wsparcia podnoszącego jakość życia osób objętych tą formą pomocy. Usługi opiekuńcze obejmują czynności o charakterze gospodarczym i pielęgnacyjnym. Zasady przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych, zakresy czynności wchodzących w skład usług opiekuńczych oraz szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze reguluje Uchwała Nr XXI/272/07 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2007 roku (z późn. zm.).

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach stosuje się tabele odpłatności zamieszczone w uchwale. Maksymalna odpłatność za godzinę (tj. 100%) wynosiła w 2014 r. 12 zł.

Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych świadczone były przez trzy podmioty:

- Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy w Krakowie (na terenie Dzielnic I – III Gminy Miejskiej Kraków);
- Małopolski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Krakowie (na terenie Dzielnic IV - VII Gminy Miejskiej Kraków);
- Małopolski Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Krakowie (na terenie Dzielnic VIII – XVIII Gminy Miejskiej Kraków).

W 2014 r. wykonano 696 209 godzin usług opiekuńczych. Na ten cel przekazano środki w wysokości 8 425 500 zł (niewykorzystana część dotacji w wysokości 143 784 zł została zwrócona przez realizatorów w styczniu 2015 r.). Pomocą w formie usług opiekuńczych objęto łącznie 2 169 osób.

7.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi przeznaczona jest dla rodzin zamieszkałych w Krakowie, w których wychowywane jest przynajmniej jedno dziecko niepełnosprawne i które, w związku z niepełnosprawnością dziecka, wymagają specjalistycznego wsparcia. Celem przyznania tej formy pomocy jest zniwelowanie negatywnego wpływu niepełnosprawności dziecka na kształtowanie wzajemnych relacji pomiędzy członkami rodziny oraz na funkcjonowanie rodziny w otoczeniu społecznym.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone na terenie Gminy Miejskiej Kraków polegają w szczególności na:

- wspieraniu rodziny w uczeniu i rozwijaniu umiejętności dziecka niepełnosprawnego niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia, rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych, wspieranie w codziennych czynnościach życiowych);
- interwencji i pomocy w życiu w rodzinie (pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych, ułatwianie rodzinie dostępu do edukacji i kultury, kształtowanie pozytywnych relacji w rodzinie oraz odpowiednich postaw wobec dziecka niepełnosprawnego),
- wspieraniu i treningu rodziny w zakresie wspomagania procesu leczenia (treningi dotyczące pielęgnacji dziecka, podawania leków, zachowania terminów badań, pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia oraz placówek rehabilitacyjnych).

Szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz tryb ich pobierania, a także zasady częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat określa Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr LXXIV/941/09 Rady Miasta Krakowa z dnia 3 czerwca 2009 r. W przypadku, gdy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach stosuje się tabelę odpłatności zamieszczoną w uchwale.

W 2014 r. zadanie realizował Małopolski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża. Zrealizowano 12 438 godzin usług w cenie 21 zł za godzinę. Na ten cel przekazano

realizatorowi 261 765 zł (niewykorzystana część dotacji w wysokości 9 207 zł została zwrócona przez realizatora w styczniu 2015 r.). Pomocą objęto 47 rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

7.3 Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są dostosowane do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Usługi te obejmują czynności polegające na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia oraz pielęgnacji, jako wspierania procesu leczenia.

Szczegółowe zasady realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym również zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi, określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach wysokość odpłatności ustalana jest na podstawie tabeli zawartej w rozporządzeniu. Odpłatność maksymalna (tj. 100%) wynosiła w 2014 r. 18 zł za godzinę.

Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były w 2014 r. przez Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy. W 2014 r. wykonano 156 959 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na ten cel przekazano realizatorowi środki w wysokości 2 851 596 zł (niewykorzystana część dotacji w wysokości 43 338 zł została zwrócona przez realizatora w styczniu 2015 r.). Pomocą objęto łącznie 422 osoby.

8 Realizacja zadań w zakresie zatrudnienia socjalnego

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje zadania z zakresu integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym, poprzez prowadzenie Klubu Integracji Społecznej, współpracę w ramach Partnerstwa w zakresie prowadzenia Klubu Integracji Społecznej „Leonardo” oraz wsparcie realizacji zadań Centrum Integracji Społecznej.

8.1 Klub Integracji Społecznej MOPS

W 2014 r. ze wsparcia KIS MOPS skorzystało 627 uczestników. Wśród nich 291 osób, rozpoczęło uczestnictwo w 2013 r. i kontynuowało je w roku 2014. Spośród uczestników 336 osób zakończyło udział w KIS. W wyniku udzielonego wsparcia pracę podjęło 26% ogółu uczestników KIS w 2014 r. (167 osób).

KIS realizował następujące zadania:

1) Reintegracja społeczna, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu:

- wsparcie i poradnictwo indywidualne: wszyscy uczestnicy byli objęci wsparciem indywidualnym pracowników socjalnych KIS oraz poradnictwem specjalistycznym, w ramach którego psycholog i prawnik udzielili 1 324 porady;

- wsparcie grupowe z którego korzystali wszyscy uczestnicy KIS. Wsparcie to było organizowane w KIS w różnorodnych formach, umożliwiających uczestnikowi dokonanie wyboru aktywności adekwatnej do jego ścieżki rozwoju, określonej w kontrakcie socjalnym. Zajęcia prowadzone były w formie grup: edukacyjnych, wsparcia i samopomocy. Łączna liczba spotkań grup wyniosła 1 063. Każde ze spotkań trwało 2 do 3 godzin, w większości prowadzone były przez pracowników KIS. W prowadzenie zajęć zaangażowani byli również wolontariusze oraz sami uczestnicy, pełniąc funkcje liderów, asystentów lub pomocników;
 - warsztaty edukacyjne – w 2014 r. odbyły się 34 warsztaty, w których wzięło udział 169 osób.
- 2) Reintegracja zawodowa, której celem jest odbudowa i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w KIS zdolności do świadczenia pracy na rynku pracy:
- doradztwo zawodowe w formie doradztwa indywidualnego oraz wsparcie pracowników na zasadach trenerów zatrudnienia wspieranego. Doradcy zawodowi udzielili 635 porad;
 - organizacja Grup Wsparcia Integracji Zawodowej (70 spotkań) oraz warsztatów grupowych (52 warsztatów prowadzonych przez doradców zawodowych);
 - Organizacja działań o charakterze zatrudnieniowym:
 - prac społecznie użytecznych – w 49 podmiotach pracę realizowało 468 osób. Wykonywano prace m. in.: gospodarcze, biurowe, opiekuńcze, porządkowe, pomocy kuchennej i ogrodnicze. Łączna ilość przepracowanych godzin wyniosła 90 007;
 - robót publicznych – celem organizowanych robót było nabycie kwalifikacji zawodowych i przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania na otwartym rynku pracy. Łącznie roboty publiczne wykonywały 62 osoby. Zakres realizowanych prac obejmował: sprzątanie lokali MOPS (28 osób), prace gospodarcze (9 osób), prace biurowe (2 osoby), prace porządkowe w fortach (23 osoby);
 - współpraca z pracodawcami i instytucjami rynku pracy. Odbyło się 17 giełd pracy, w których uczestniczyło 236 osób;
 - szkolenia zawodowe – do uczestnictwa w kursach zawodowych (m. in. kurs profesjonalnego sprzątania, pilarz, magazynier, sprzedawca/kasjer/fakturzysta), realizowanych w ramach projektu „Pora na aktywność”, skierowano 59 osób.

8.2 Klub Integracji Społecznej „Leonardo”

W ramach Umowy partnerskiej na rzecz realizacji projektu „Pora na aktywność” Fundacja Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo” realizuje zadanie dotyczące prowadzenia Klubu Integracji Społecznej. W 2014 r. w zajęciach KIS Leonardo uczestniczyło 151 osób, w tym dzięki uzyskanemu wsparciu 17 osób podjęło pracę. Uczestnicy KIS brali udział w zajęciach grupowych i indywidualnych. W ramach zajęć indywidualnych uczestnikom zapewniono stały dostęp do poradnictwa specjalistycznego psychologa (udzielono 130 porad), pracownika socjalnego (udzielono 315 porad) oraz doradcy zawodowego (udzielono 183 porad). Zajęcia grupowe realizowano poprzez kursy edukacyjne oraz warsztaty.

8.3 Wspieranie zadań realizowanych przez Centrum Integracji Społecznej

W 2014 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie był realizatorem dwóch umów na realizację zadania publicznego polegającego na prowadzeniu Centrum Integracji Społecznej dla łącznie 80 mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków. W wyniku postępowań

konkursowych realizację obu zadań zlecono Galicyjskiej Fundacji "Wsparcie, Integracja, Rozwój". Od 1.01.2014 r. do 25.08.2014 r. zajęcia w CIS prowadzone były dla 40 uczestników, począwszy od 25.08.2014 r. liczbę uczestników zwiększono do 80. Zadania CIS od 25.08.2014 r. realizowane są w ramach projektu „Pora na aktywność”. Zgodnie z Uchwałą NR CXXI/1914/14 z dnia 5 listopada 2014 r. miesięczna kwota dotacji na działalność Centrum Integracji Społecznej w 2015 r. wynosi 500 zł brutto na jednego uczestnika zajęć reintegracji zawodowej i społecznej oraz 500 zł na pracownika Centrum Integracji Społecznej. Kwota ta jest tożsama z ustaloną na 2014 r.

Centrum Integracji Społecznej jest jednostką realizującą reintegrację zawodową i społeczną poprzez następujące usługi:

- kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu;
- nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych;
- naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą;
- uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania czasem.

MOPS kieruje osoby do uczestnictwa w CIS po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i zaopiniowaniu wniosku przez pracownika socjalnego.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. w zajęciach CIS uczestniczyło 114 osób, realizujących Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego. W tym okresie 28 osób zrezygnowało z uczestnictwa w CIS, a 6 osób zakończyło realizację Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego w związku z podjęciem zatrudnienia.

Podczas uczestnictwa w CIS beneficjenci korzystali z usług pracownika socjalnego (383 godzin konsultacji indywidualnych, psychologa (515 godzin konsultacji indywidualnych) oraz doradcy zawodowego (346 godzin konsultacji indywidualnych). W ramach realizacji pierwszej umowy umożliwiono uczestnikom CIS spotkania indywidualne z radcą prawnym – zrealizowanych zostało 10 godzin konsultacji.

W ramach reintegracji zawodowej uczestnicy CIS odbywali zajęcia u pracodawców współpracujących z CIS w ramach następujących warsztatów: remontowo-porządkowego, gastronomicznego, pielęgnacji terenów zielonych, opiekuńczo-porządkowego oraz pomocy biurowej.

Na dofinansowanie realizacji zadania w 2014 r. Gmina Miejska Kraków przekazała dotację w wysokości 374 000 zł, w tym 196 773 zł stanowiły środki Gminy Miejskiej Kraków a 177 227 zł to środki projektu „Pora na aktywność”.

8.4 Projekt „Mieszkania Chronione – MIECH”

Projekt „Mieszkania Chronione - MIECH” realizowany w oparciu o umowę zawartą w dniu 13.06.2014 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Gminą Miejską Kraków dotyczącą „Gminnych Programów aktywizacji społeczno – zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego”. Celem Projektu jest reintegracja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, zadłużonych czynszowo z tytułu użytkowania mieszkań komunalnych, tak aby poprzez:

- uczestnictwo w Klubie Integracji Społecznej, w tym wsparcie indywidualne i grupowe;
- wykonywanie prac społecznie użytecznych;
- zatrudnienie w ramach robót publicznych;

nabyli oni kwalifikacje zawodowe oraz spłacili zadłużenie czynszowe, a w konsekwencji przygotowali się do podjęcia pracy na otwartym rynku.

W 2014 r. projekt zrealizowano zgodnie z założeniami oferty: w projekcie uczestniczyło 10 osób. 10 bezrobotnych wykonywało prace społecznie użyteczne. 8 osób pozytywnie ukończyło cykl edukacyjno szkoleniowy. 4 osoby zostały skierowane do zatrudnienia w ramach robót publicznych. Sporządzono plan potrzeb, zakres prac i harmonogram remontu 8 mieszkań chronionych. Informację o projekcie umieszczono na stronie internetowej MOPS oraz wywieszono w GUP, ZBK, KIS i w 9 Filiach MOPS. Uczestnicy przepracowali w ramach prac społecznie użytecznych 927 godzin i otrzymali świadczenie w łącznej wysokości 7 509 zł, z czego 4 793 zł przekazali na spłatę zadłużenia czynszowego.

9 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS

W 2014 r. MOPS w Krakowie kontynuował działalność wolontaryjną na rzecz podopiecznych Ośrodka. Współpracę podjęto z 196 wolontariuszami (młodzież w wieku gimnazjalnym, licealnym, studenci, osoby pracujące, emeryci), którzy świadczyli pomoc osobom potrzebującym w miejscach ich zamieszkania, Filiach i w komórkach organizacyjnych MOPS.

W 2014 r. realizowano m. in. następujące działania:

- W obszarze pomocy dzieciom z rodzin korzystających ze wsparcia MOPS – działalność wolontariuszy polegała głównie na pomocy w nauce oraz uczeniu sposobów aktywnego spędzania czasu wolnego (rozmowy, gry, zabawy, wyjścia do kina, zajęcia w PAL). Pomoc świadczona była przez 189 wolontariuszy dla 276 dzieci;
- W obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym i samotnym, korzystającym ze wsparcia MOPS – zaangażowało się 60 wolontariuszy, którzy pomagali 71 osobom. Działania obejmowały m. in. wsparcie emocjonalne, towarzyszenie przy załatwianiu spraw urzędowych, wspólne spacerowanie, czytanie prasy i książek, pomoc w drobnych czynnościach domowych, które ze względu na schorzenie lub wiek osoby objęte wolontariatem nie mogły wykonać samodzielnie;
- 8 wolontariuszy pomagało streetworkerom w pracy z osobami bezdomnymi, a 16 w pracy z młodzieżą. Uczestniczyli w dyżurach w punkcie informacyjnym, udzielali informacji na temat praw i uprawnień osób bezdomnych, miejsc noclegowych, posiłku, łaźni, odzieży. Wolontariusze wspólnie ze streetworkerami monitorowali środowiska osób bezdomnych, współuczestniczyli w interwencjach wobec osób bezdomnych. Dzieciom i młodzieży pomagali w nauce;
- 104 wolontariuszy zaangażowało się w pomoc animatorom lokalnym w prowadzeniu Programów Aktywności Lokalnej w ramach projektu „Pora na aktywność”, poprzez: udzielanie korepetycji dzieciom w siedzibach PAL, w świetlicach, w miejscach zamieszkania dzieci, współprowadzili grupy wsparcia, aktywizowali osoby starsze, niepełnosprawne;
- 6 wolontariuszy pomagało przy realizacji projektów na rzecz osób bezrobotnych w Klubie Integracji Społecznej;
- 15 wolontariuszy wraz z 3 osobami zatrudnionymi w ramach umowy prowadziło dyżur w Telefonie Zaufania udzielając 1 885 porad i przeprowadzając rozmowy wspierające;

- 3 wolontariuszy wzięło udział w wizycie studyjnej „Wolontariat jako narzędzie wspierania organizacji społeczności lokalnych”. Wolontariusze aktywnie uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez MOPS: Dzień Otwartości dla Wolontariatu, Piknik z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, spotkania w Centrum Otwartości Społecznej i Kreatywności;
- 3 osoby zostały wyróżnione w Konkursie „Barwy Wolontariatu”, którego organizatorem było Regionalne Centrum Wolontariatu.

W 2014 r. podobnie jak w latach ubiegłych, kontynuowano współpracę ze środowiskami studenckimi krakowskich uczelni i licealnymi, a także z przedstawicielami Uniwersytetu III Wieku UJ i Uniwersytetu Papieskiego – Wydział Nauki o Rodzinie.

10 Wspieranie rodziny

W ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i organizowaniu pieczy zastępczej, w obszarze wspieranie rodziny organizowana jest usługa asystenta rodzinnego, zapewniana pomoc w placówkach wsparcia dziennego oraz świadczone poradnictwo specjalistyczne.

10.1 Realizacja Programu wspierania rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2013-2015

Program wspierania rodziny dla Gminy Miejskiej Kraków na lata 2013-2015 został przyjęty Uchwałą nr LXXXIII/1268/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 25 września 2013 r.

Zadania w ramach Programu realizowane są zarówno przez organy administracji samorządowej, jak również podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z ww. Uchwałą MOPS Kraków jest odpowiedzialny za monitoring realizacji Programu.

10.2 Asystent rodziny

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej celem pracy asystenta rodziny jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z art. 11 ustawy, z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny występuje pracownik socjalny w oparciu o opracowaną diagnozę sytuacji rodziny.

W związku z wdrażanymi zmianami w zakresie prowadzenia pracy socjalnej oraz związanymi z tym zmianami organizacyjnym opracowana została nowa koncepcja realizacji zadań asystenta rodziny i jego usytuowania w strukturze organizacyjnej MOPS. Zakres odpowiedzialności asystentów rodziny w 2014 r. objął wszystkie zadania ujęte w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tak aby wsparcie asystenta rodziny mogło mieć charakter kompleksowy – analogiczny do obejmowania rodziny pracą socjalną w przypadku rozdzielenia pracy socjalnej od postępowań administracyjnych. W przypadku, gdy pracownik stwierdzi, że rodzina przeżywa trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych podejmuje działania zmierzające do wprowadzenia usługi asystenta rodziny. W sytuacji, gdy z rodziną pracę rozpoczyna asystent, pracownik socjalny nie podejmuje działań w obszarze pracy socjalnej, a jedynie prowadzi postępowania administracyjne w sprawie przyznania świadczeń pomocy społecznej. Przyjęcie takiego rozwiązania pozwoli na zmianę roli i pozycji asystenta, a także na bardziej racjonalne angażowanie w proces pomocowy zasobów ludzkich i usług, w tym również przeciwdziałanie nagromadzeniu różnych form pomocy w tym samym czasie w stosunku do jednej rodziny.

W 2014 r. wsparciem asystenta rodziny było objętych 169 rodzin. Usługa asystenta rodziny realizowana była w ramach trzech projektów:

- projektu systemowego „Pora na aktywność”;
- resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014, finansowanego ze środków MPiPS;
- projektu „Parasol Praca Przyszłość”, który jest realizowany przez Stowarzyszenie Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie.

Usługi świadczyło 19 asystentów rodziny.

Ocena rezultatów usługi asystenta rodziny została dokonana w oparciu o przeprowadzone badania ankietowe. O wypełnienie ankiety zostały poproszone rodziny, z którymi asystent współpracował w 2014 r. przez okres co najmniej 3 miesiące.

W ocenie 95,45% badanych osób, otrzymane od asystenta rodziny wsparcie przyczyniło się do zmiany sytuacji w rodzinie. Zmiana ta najczęściej dotyczyła takich obszarów jak: relacje w rodzinie (63%), sposobu spędzania wolnego czasu (63%), umiejętności w zakresie wychowywania dzieci (59%), umiejętności dbania o stan zdrowia członków rodziny (59%), sposobu prowadzenia opieki nad dziećmi (54%), prowadzenia gospodarstwa domowego i gospodarowania pieniędzmi (45%). W związku z realizacją usługi ponad 91% badanych osób, zauważyło pozytywne zmiany w zachowaniu dzieci, 68% osób natomiast zaobserwowało poprawę sytuacji szkolnej dzieci. Ponad 82% osób, które skorzystało z usługi, ocenia kontakt z asystentem rodziny bardzo dobrze, również 82% badanych przyznaje, że skorzystało by z tej formy pomocy ponownie.

Części rodzin korzystających z usługi asystenta rodziny zapewniono również możliwość skorzystania z poradnictwa psychologicznego oraz warsztatów kompetencji rodzicielskich. Z poradnictwa psychologicznego skorzystało 44 rodziny, łączny wymiar poradnictwa wyniósł 162 godziny. W warsztatach kompetencji rodzicielskich uczestniczyło 17 osób, zorganizowano trzy edycje warsztatów, każda obejmował 20 godzin zajęć.

10.3 Placówki wsparcia dziennego

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada, iż w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką w placówce wsparcia dziennego. Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie opiekuńczej, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej. Powyższe formy wsparcia zapewniają opiekę i wychowanie, a także pomoc w nauce oraz organizują dzieciom czas wolny – między innymi poprzez zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

W przypadku placówek prowadzonych w formie specjalistycznej organizowane są również zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne kompensacyjne oraz logopedyczne, a także terapia pedagogiczna, psychologiczna i socjoterapia.

Placówki wsparcia dziennego współpracują z rodzicami i opiekunami dziecka oraz placówkami oświatowymi. Pobyt w placówkach wsparcia dziennego jest nieodpłatny i dobrowolny, oprócz przypadków gdy dziecko zostanie zobowiązane do uczestnictwa w zajęciach na podstawie postanowienia sądu rodzinnego. Placówki funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze, natomiast niektóre z placówek prowadziły ponadto zajęcia w soboty czy niedziele oraz organizowały sobotnio – niedzielne wyjazdy poza Kraków.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. funkcjonowały łącznie 33 placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków. W ramach prowadzonych działań nadzorczych, 495 sprawozdań przygotowanych przez podmioty prowadzące placówki, zostało przeanalizowanych przez pracowników MOPS.

Tabela: Charakterystyka placówek wsparcia dziennego

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba osób korzystających	Środki finansowe wydatkowane na realizację zadania
1	Placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie opiekuńczej przez organizacje pozarządowe	28	2 033	2 929 760 zł
2	Placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie specjalistycznej przez organizacje pozarządowe	5	1 493	4 218 000 zł
		33	3 526	7 147 760 zł

10.4 Poradnictwo

10.4.1 Poradnictwo prawne, psychologiczne realizowane przez MOPS

Poradnictwo prawne i psychologiczne dla mieszkańców Krakowa realizowane było przez MOPS w Filiach Ośrodka. Poradnictwo jest ogólnodostępne, świadczone bez względu na dochód oraz bez rejonizacji, obejmuje wsparcie psychologiczne oraz pomoc prawną z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów, jak również w zakresie pomocy prawnej udzielanej ofiarom przemocy w rodzinie. Poradnictwo świadczone jest dla osób, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Poradnictwem specjalistycznym objęto w sumie 3 129 osób. Udzielono łącznie 11 010 porad, w tym 7 633 porad prawnych oraz 3 377 porady psychologiczne.

Najwięcej porad prawnych udzielono z zakresu:

- prawa rodzinnego i opiekuńczego, w tym m. in. w sprawach rozwodów i separacji, alimentów, władzy rodzicielskiej, ubezwłasnowolnienia – 2 879 porady;
- prawa lokalowego, w tym m. in. w kwestiach dotyczących eksmisji, zadłużenia czynszowego, utraty tytułu prawnego do lokalu, wstąpienia w stosunek najmu, uprawnienia do lokalu mieszkalnego z zasobów Gminy Miejskiej Kraków – 1 822 porady;
- zabezpieczenia społecznego, czyli spraw związanych z bezpieczeństwem socjalnym, niezdolnością do pracy z przyczyn zdrowotnych, bezrobociem, orzekaniem o niepełnosprawności, świadczeniami rodzinnymi, dodatkami mieszkaniowymi, ubezpieczeniem społecznym, w tym renty, emerytury oraz zasiłki chorobowe, macierzyńskie, a także świadczenia rehabilitacyjne - 788 porady.

Wśród powyższych porad prawnych 2 206 dotyczyło udzielenia pomocy w sporządzeniu pism procesowych.

Porad psychologicznych udzielono z zakresu:

- zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych – 1 158 porad, w tym 1 129 dotyczących dorosłych oraz 29 dotyczących dzieci;
- rozwiązywania problemów rodzinnych – 848 porad;
- funkcjonowania społecznego poza rodziną – 509 porad;
- psychoedukacji – 281 porad;
- problemów dotyczących przemocy w rodzinie – 239 porad;
- rozwiązywania problemów wychowawczych – udzielono 163 porad;
- uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych – 72 porady;
- inne – 107 porad.

10.4.2 Poradnictwo i terapia rodzin realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków

Ośrodki poradnictwa i terapii realizują działania diagnostyczne, terapeutyczne, oraz z zakresu poradnictwa specjalistycznego, w szczególności pomocy psychologicznej dla mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków. Usługi są świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

W 2014 r. zadanie dotyczące poradnictwa i terapii rodzin było realizowane w 4 ośrodkach prowadzonych przez 2 organizacje: Stowarzyszenie Siemacha i Stowarzyszenie Dobrej Nadziei. Działania Ośrodków skoncentrowane były na rozwiązywaniu problemów z jakimi zmagają się rodziny: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, zaburzenia zachowania i trudności adaptacyjne osób nieletnich. Zakres świadczonych usług w ośrodkach poradnictwa i terapii obejmował: diagnozę psychologiczną rodziny lub osoby indywidualnej, świadczenie poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego) oraz terapii rodzinnej, indywidualnej i grupowej. Działania te prowadziły do wzmocnienia samodzielności i kompetencji rodzin oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tak, aby były w stanie adekwatnie i skutecznie pełnić swoje role społeczne.

W 2014 r. z pomocy ośrodków skorzystało 1 061 rodzin, ogółem wsparciem objęto 1 730 osób. W ośrodkach przeprowadzono 1 145 spotkań diagnostycznych oraz odbyło się 8 862 spotkań terapeutycznych (indywidualnych, rodzinnych, grupowe). Ponadto udzielono 1 841 porad specjalistycznych. Zadanie było dofinansowane w ramach środków Gminy Miejskiej Kraków w wysokości 1 047 100 zł oraz ze POKL na kwotę 509 831 zł.

Tabela: Liczba usług realizowanych przez ośrodki poradnictwa i terapii

Usługi realizowane przez ośrodki poradnictwa i terapii	2013	2014
Liczba diagnoz	1 065	1 145
Liczba terapii	8 922	8 862
Liczba porad	2 175	1 841
Łączna liczba usług	12 162	11 848

10.4.3 Poradnictwo telefoniczne

Poradnictwo telefoniczne realizowane jest w ramach Krakowskiego Telefonu Zaufania działającego w strukturach MOPS. Dyżurni dostępni są przez 7 dni w tygodniu w godzinach 16:00 – 21:00.

W 2014 r. dyżury w Telefonie Zaufania prowadziło 18 osób, w tym zaangażowanych było 15 wolontariuszy. Łącznie udzielono 1885 porad i rozmów wspierających których tematyka dotyczyła głównie złego stanu psychicznego, poczucia osamotnienia, trudności życia codziennego, pozostawiania bez pracy, konfliktów małżeńskich i rodzinnych, uzależnień. Była również realizowana usługa „e-mail zaufania”. Tą drogą udzielono odpowiedzi 43 razy.

Ponadto osoby pełniące dyżury przeszkoliły 15 studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie tematyki dotyczącej telefonu zaufania jako formy pomocy psychologicznej.

11 Realizacja projektu systemowego pod nazwą „Pora na aktywność” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Koncepcja projektu systemowego polega na dofinansowaniu środkami Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zadań realizowanych przez organy administracji publicznej i jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych. Ośrodki pomocy społecznej realizują projekty systemowe w Priorytecie VII Programu pn. „Promocja integracji społecznej”. Działania przewidziane w tym priorytecie służą rozwijaniu aktywnych form integracji społecznej i umożliwianiu dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz poprawie skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej.

W 2014 r. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie kontynuował realizację projektu pn. „Pora na aktywność”. Głównym celem projektu jest wzrost zdolności do samodzielnego rozwiązywania trudności życiowych przez indywidualnych mieszkańców i społeczności lokalne Krakowa. Udział w projekcie możliwy jest w różnorodnych formach, jakimi są:

- realizacja kontraktów socjalnych – pisemnych umów zawartych między uczestnikami a pracownikami socjalnymi, określających cele współpracy, zaplanowane formy pomocy oraz zobowiązanie uczestników do ich realizacji w określonym czasie;
- realizacja indywidualnych programów usamodzielniania – programów adresowanych do młodych, usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych;
- realizacja programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, zespół działań adresowanych do osób niepełnosprawnych, mających na celu wsparcie ich w dążeniu do samodzielności;
- realizacja programów aktywności lokalnej – programów pracy socjalnej w konkretnym środowisku lokalnym w celu jego aktywizacji, nakierowanych na włączenie się mieszkańców w rozwiązywanie problemów dotyczących całych społeczności, we współpracy z lokalnymi władzami i instytucjami. *(szerzej zob. rozdział nr 5.1.1).*

W ramach powyższych form (narzędzi), stosowany i finansowany jest zestaw instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, mających doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód w dostępie do praw i usług społecznych. Zestaw ten określany jest zbiorczo jako instrumenty aktywnej integracji.

W ramach zaprojektowanych działań w 2014 r. klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej mieli możliwość skorzystania z form wsparcia, takich jak:

- usługa asystenta rodziny, adresowana do osób i rodzin wymagających wsparcia w samodzielnym radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi;
- usługa asystenta osoby niepełnosprawnej, adresowana do osób niepełnosprawnych wykluczonych społecznie i zawodowo;
- zajęć prowadzonych przez klub integracji społecznej;
- doradztwa zawodowego;
- poradnictwa specjalistycznego, w tym poradnictwa prawnego i psychologicznego;
- terapii, i poradnictwa specjalistycznego realizowanego przez partnerów projektu;
- zajęć i treningów kompetencji społecznych realizowanych także przez partnerów projektu;
- usług animatora lokalnego i streetworkera.

W projekcie systemowym pn.: „Pora na aktywność” w 2014 r. uczestniczyło 2 564 osób, w tym 14 programach aktywności lokalnej uczestniczyło 1 031 osób, 1117 osób realizowało kontrakt socjalny, 306 osób program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnej, 92 osoby indywidualny program zatrudnienia socjalnego, a 18 osób – indywidualny program usamodzielnienia.

W wyniku podjętych działań w ramach projektu systemowego pn.: „Pora na aktywność” w 2014 r.:

- 527 osoby zakończyły wyznaczoną im ścieżkę reintegracji;
- 743 osób i rodzin, poprawiło funkcjonowanie społeczne;
- 216 osób podjęło działania zmierzające do zatrudnienia;
- 680 osób, u których nastąpił wzrost samooceny;
- 145 osób, które uzyskały kompetencje zawodowe umożliwiające podjęcie pracy;
- 93 osób podjęło pracę;
- 23 uczestników programów aktywności lokalnej zaangażowało się w działania na rzecz społeczności.

W 2014 r. na realizację działań w ramach projektu systemowego pn.: „Pora na aktywność” przeznaczono kwotę 10 200 303 zł, z czego 8 670 517 zł to środki pochodzące ze źródeł europejskich w ramach dofinansowania, 508 438 zł to środki z dotacji celowej z budżetu krajowego w ramach dofinansowania projektu oraz 1 021 348 zł to wkład własny, jaki Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie wniósł w realizację projektu w postaci zasiłków i pomocy w naturze.

Projekt systemowy pn.: „Pora na aktywność” jest projektem realizowanym w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi. W 2014 r. finansowano równocześnie działania realizowane przez 3 partnerów projektu (Stowarzyszenie „Siemacha”, Stowarzyszenie „Dobra Nadzieja”, Fundacja Wspierania Rozwoju Społecznego „Leonardo”), którzy prowadzili 4 Ośrodki Poradnictwa i Terapii Rodzin (*szerzej zob. rozdział nr 10.4.2*) oraz 1 Klub Integracji Społecznej (*szerzej zob. rozdział nr 8.2*).

W 2014 r., w ramach partnerstwa zrealizowano 1 561 godzin spotkań terapeutycznych (rodzinnych, indywidualnych, grupowych), z których skorzystało 177 osób oraz 477 godzin poradnictwa specjalistycznego, z których skorzystało 215 osób; zrealizowano także 515 godzin zajęć dla uczestników projektu, w tym zajęć podnoszących kompetencje o charakterze zawodowym, z których skorzystało 193 osób oraz zrealizowano 821 godzin treningów kompetencji społecznych, z których skorzystało 108 osób. Łącznie działania realizowane przez partnerów w 2014 r. zostały dofinansowane w kwocie 981 260 zł.

W 2014 r. w ramach projektu systemowego pn.: „Pora na aktywność” realizowano 1 117 kontraktów socjalnych. Asystenci rodziny zrealizowali łącznie 5 746 godzin usługi, wspierając 94 rodziny mające problemy w pełnieniu ról społecznych. W ramach usług asystentów rodziny 16 osób skorzystało z 152 godzin treningu kompetencji społecznych. Z usług doradcy zawodowego skorzystało 405 osób, łącznie zrealizowano 3 078 godzin doradztwa, z zajęć dla uczestników projektu (np. warsztaty umiejętności życiowych) skorzystało 37 osób, w łącznym wymiarze 889 godzin. W ramach realizacji kontraktów socjalnych wiodącym instrumentem aktywnej integracji jest Klub Integracji Społecznej. W 2014 r. 761 uczestników korzystało ze wsparcia w Klubie Integracji Społecznej MOPS oraz Klubie Integracji Społecznej prowadzonym przez Fundację „Leonardo”. Zrealizowano łącznie 66 874 godzin wsparcia w klubach integracji społecznej oraz 360 godzin wsparcia doradcy zawodowego w Klubie Integracji Społecznej – Leonardo.

W 2014 r. w ramach projektu systemowego pn.: „Pora na aktywność” 18 wychowanków zawarło Indywidualne Programy Usamodzielniania, którym udzielono pomocy rzeczowej na

usamodzielnienie na kwotę 54 527 zł. realizowano warsztaty autoprezentacji w wymiarze 52 godzin dla 14 wychowanków.

W 2014 r. w ramach projektu systemowego pn.: „Pora na aktywność” zlecono podmiotowi zewnętrznemu prowadzenie zajęć w Centrum Integracji Społecznej dla uczestników w ramach realizacji Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego, w którym uczestniczyło 92 osoby. Łączna kwota środków przeznaczonych na realizację powyższego zadania zleconego w 2014 r. wyniosła 172 669 zł.

W 2014 r. 306 uczestników realizowało projekt w ramach Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych. Wiodącym Instrumentem Aktywnej Integracji jest asystent osoby niepełnosprawnej, w 2014 r. z usług asystentów osoby niepełnosprawnej skorzystało 167 osób, w łącznym wymiarze 10 153 godzin. W ramach PION z poradnictwa specjalistycznego skorzystało 42 osób, w łącznym wymiarze 247 godzin, z treningu kompetencji społecznych 47 osób, w łącznym wymiarze 680 godzin. Inne instrumenty aktywnej integracji w ramach PION to warsztaty umiejętności życiowych (skorzystało 98 osób, w łącznym wymiarze 1512 godzin), z usług doradcy zawodowego – 40 osób, w łącznym wymiarze 132 godzin, z usług asystentów rodzinnych w ramach PION skorzystało 8 osób, w łącznym wymiarze 726 godzin, z usług Klubu Integracji Społecznej - Leonardo skorzystał 1 uczestnik projektu, w łącznym wymiarze 77 godzin.

12 Pomoc finansowa

12.1 Świadczenia podstawowe: zasiłek stały, okresowy i celowy

Dane poniżej nie obejmują wsparcia na rzecz osób bezdomnych – dane dotyczące świadczeń pieniężnych przyznawanych osobom bezdomnym znajdują się w rozdziale 19.4.

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin MOPS udzielał wsparcia finansowego poprzez następujące świadczenia:

1) zasiłek stały – wypłacono dla 3 130 osób, na łączną kwotę 13 768 608 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 4 399 zł. W 2014 r. zasiłki stałe były finansowane w kwocie 13 605 353 zł z budżetu państwa, kwotę 163 255 zł wypłacono ze środków własnych Gminy;

2) zasiłek okresowy – wypłacono dla 6 869 gospodarstw domowych, w których funkcjonowały 14 153 osoby, na łączną kwotę 10 615 694 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 545 zł. Zasiłek w wysokości do 50% różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny jest finansowany z budżetu państwa (część obligatoryjna) – wydatkowano kwotę 9 902 372. Pozostała część jest finansowana ze środków własnych gminy (część dodatkowa) – wydatkowano kwotę 713 322 zł;

3) składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 2 921 osób, na łączną kwotę 1 206 484 zł; średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 413 zł. Zadanie to jest finansowane z budżetu państwa;

4) zasiłki celowe i celowe specjalne (bez osób objętych wsparciem w ramach programu dożywiania) – w łącznej kwocie 5 704 606 zł, zasiłki wypłacono dla 7 859 gospodarstw domowych, w których przebywało 16 531 osób. Średnia wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 726 zł. Świadczenia te finansowane są ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków;

a) zasiłki celowe – dla osób i rodzin, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, wypłacono m. in. z przeznaczeniem na:

- zakup leków dla 1 336 gospodarstw domowych na łączną kwotę 243 830 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 183 zł;
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 2 307 gospodarstw domowych na łączną kwotę 860 182 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 373 zł;
 - opłaty czynszowe dla 735 gospodarstw domowych na łączną kwotę 329 207 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 448 zł;
 - zakup odzieży dla 1 143 gospodarstw domowych na łączną kwotę 183 102 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 160 zł;
 - zakup obuwia dla 986 gospodarstw domowych na łączną kwotę 122 537 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 124 zł;
 - zakup opału dla 884 gospodarstw domowych na łączną kwotę 670 183 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 758 zł;
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 1 766 gospodarstw domowych na łączną kwotę 261 145 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 148 zł.
- b) zasiłki celowe specjalne – wypłacono m. in. z przeznaczeniem na.:
- zakup leków dla 1 610 gospodarstw domowych na łączną kwotę 373 923 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 232 zł;
 - opłaty mieszkaniowe (media) dla 2 336 gospodarstw domowych na łączną kwotę 801 127 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 343 zł;
 - opłaty czynszowe dla 882 gospodarstw domowych na łączną kwotę 402 627 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 456 zł;
 - zakup odzieży dla 1 046 gospodarstw domowych na łączną kwotę 155 637 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 149 zł;
 - zakup obuwia dla 872 gospodarstw domowych na łączną kwotę 97 020 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 111 zł;
 - zakup opału dla 943 gospodarstw domowych na łączną kwotę 647 448 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 687 zł;
 - zaspokojenie innych potrzeb dla 1587 gospodarstw domowych na łączną kwotę 220 017 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 139 zł.

MOPS udzielał też pomocy w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej (na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej). W 2014 r. powodem przyznania pomocy 23 rodzinom, na łączną kwotę 38 472 zł były zdarzenia losowe, w tym: pożar (14 rodzin), kradzież (6 rodzin) oraz inne sytuacje losowe (3 rodziny).

12.2 Pomoc w zakresie dożywiania

W 2014 r. ważnym elementem wsparcia finansowego osób i rodzin w środowisku lokalnym, z uwagi na skalę jego realizacji, był program osłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Gminy Miejskiej Kraków pomocy w zakresie dożywiania przyjęty Uchwałą nr XCV/1425/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 stycznia 2014 r. Ww. uchwała powstała z uwzględnieniem Uchwały nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Uchwała Rady Ministrów dopuszcza udzielenie pomocy w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku jeżeli dochód na osobę nie przekracza kwoty 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej tj. dla osoby samotnie gospodarującej 813 zł, a w przypadku rodzin, kwoty 684 zł.

Gmina Kraków, na podstawie uchwały Rady Miasta Krakowa, zwiększyła dostępność do pomocy w formie posiłków poprzez podniesienie odpowiednio górnej granicy kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia.

Osoby i rodziny, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie przekraczał 150%, a jednocześnie nie przekraczał 200 % kryterium dochodowego, tj. odpowiednio kwoty 1 084 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 912 zł dla osoby w rodzinie, pomoc w formie posiłku otrzymywały za odpłatnością w wysokości 25% kosztu posiłku.

W przypadku uczniów, korzystających ze zbiorowego żywienia w szkole, kryterium dochodowe uprawniające do nieodpłatnych posiłków zostało podniesione do 200% (tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1 084 zł a dla osoby w rodzinie 912 zł). Natomiast uczniowie których dochód lub dochód na osobę w rodzinie był wyższy niż 200% a nie przekroczył 250% kryterium, (tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1 355 zł a dla osoby w rodzinie 1 140 zł) mogli zostać objęci pomocą w formie posiłku pod warunkiem zwrotu 50% kosztów świadczenia.

Nadto na podstawie §8 uchwały RMK, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko korzystające z zajęć w ramach rocznego przygotowania przedszkolnego w szkole lub przedszkolu, wyrażało chęć zjedzenia posiłku, dyrektor szkoły lub przedszkola mógł udzielić pomocy w formie posiłku, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące w danym roku kalendarzowym, informując jednocześnie ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o udzieleniu pomocy. Pomoc przyznawana była bez konieczności ustalania sytuacji materialnej rodziny ucznia. Rozwiązanie to pozwoliło na kontynuację tej formy pomocy, pozwalającej na szybkie, odformalizowane reagowanie przez nauczycieli, pedagogów i dyrektorów szkół na potrzeby dzieci, które udzielane było w latach poprzednich na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie żywienia”. Ustawa ta przestała obowiązywać 31 grudnia 2013 r. W oparciu o §8 uchwały RMK pomoc w formie posiłku udzielano w 185 placówkach. Skorzystało z niej 1 442 uczniów. Koszt posiłków przyznanych na podstawie decyzji dyrektorów szkół wyniósł 562 442 zł.

W 2014 r. pomocą w formie posiłku objęto ogółem 9 355 osób na kwotę 8 233 930 zł, (z czego w planie finansowym Miejskich Dziennych Domów Pomocy Społecznej ujęto 438 543 zł.; bez MDDPS 7 795 387 zł), natomiast pomocą w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku objęto 7 679 rodzin, w tym 16 493 osoby (świadczeniobiorcy), na kwotę 10 084 336 zł.

12.2.1 Współpraca z organizacjami dystrybuującymi żywność w ramach Programu Żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (PEAD)

W 2014 r. MOPS kontynuował współpracę z organizacjami pozarządowymi dystrybuującymi żywność w ramach Programu Żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (PEAD) tj. Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Bankiem Żywności oraz Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Podobnie jak w latach ubiegłych MOPS miał możliwość skierowania ponad 2 500 osób po odbiór żywności w ramach w/w programu. Pomoc ta w znaczący sposób przyczynia się do poszerzenia zakresu pomocy dla osób znajdujących w trudnej sytuacji finansowej.

Zgodnie z realizowaną w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2014 r. umową dotyczącą redystrybucji żywności na rzecz potrzebujących mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków pozyskanej w ramach programu żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących w Unii Europejskiej (PEAD) organizacje współpracujące z Bankiem Żywności przekazały łącznie 692 145 kg żywności dla 14 195 osób. Ponadto organizacje współpracujące z Bankiem

Żywności przekazywały żywność osobom starszym niepełnosprawnym za pośrednictwem wolontariuszy. Podmiot w okresie realizacji zadania otrzymał z Gminy Miejskiej Kraków dotację w wysokości 50 000 zł.

Od grudnia 2014 r. Bank Żywności, Polski Komitet Pomocy Społecznej i Caritas Archidiecezji Krakowskiej dystrybuował żywność w ramach Podprogramu 2014 – Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Po ustaleniu zasad współpracy z ww podmiotami, MOPS zgodnie z wytycznymi Podprogramu 2014 kwalifikował osoby do uzyskania pomocy biorąc pod uwagę osiągnięte przez osoby/rodziny dochody, a następnie wydawał skierowania oraz sporządzał listy osób uprawnionych do otrzymania pomocy. W celu maksymalnego wykorzystania żywności podejmowane były również działania informacyjne o możliwości skorzystania z pomocy.

12.3 Program na rzecz społeczności romskiej „Blżej, Razem” – edukacja przedszkolna dzieci romskich

W 2014 r. MOPS kontynuował realizację zadania – Program na rzecz społeczności romskiej „Blżej, Razem – edukacja przedszkolna dzieci romskich”. W ramach zadania pomocą została objętych 20 dzieci romskich. Rodzice dzieci uczęszczających do przedszkoli oraz klas „0” szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Kraków mieli możliwość ubiegania się o sfinansowanie wydatków związanych z opłatami za: media, zajęcia dodatkowe oraz posiłki. Na realizację programu przeznaczono łączną kwotę w wysokości 26 000,00 zł.

13 Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

W 2014 r. na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z późn. zm.) oraz Uchwały nr XXI/254/11 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Krakowa oraz upoważnienia Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących świadczeń materialnych o charakterze socjalnym przyznawanych na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z późn. zm.) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizował zadania polegające na przyznawaniu uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

13.1 Stypendia szkolne

Stypendium szkolne jest udzielane w formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą, w szczególności kosztów nauki języków obcych, zajęć sportowych, tanecznych, recytatorskich, wycieczek szkolnych, wyjść do kin i teatrów organizowanych przez szkołę;
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności: zakupu podręczników, zeszytów, przyborów szkolnych, tornistra, plecaka, stroju na zajęcia wychowania fizycznego, atlasów, encyklopedii, słowników, instrumentów

muzycznych, pokrycie abonamentu internetowego i innych uznanych przez dyrektora placówki edukacyjnej za niezbędne w trakcie edukacji szkolnej;

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania, w przypadku uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz słuchaczy kolegiów, w szczególności kosztów zakwaterowania, przejazdu.

Wypłatę stypendiów szkolnych realizowano w dwóch okresach: styczeń – czerwiec oraz wrzesień – grudzień. W okresie od stycznia do czerwca 2014 r. (II część roku szkolnego 2013/2014) udzielono pomocy 2174 uczniom, w tym dla:

- 1 195 uczniów szkół podstawowych;
- 542 uczniów gimnazjum;
- 431 uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- 6 uczniów pozostałych szkół, np. policealnych.

W nowym roku szkolnym 2014/2015 (wnioski o stypendium są składane jednorazowo na cały rok szkolny w terminie do 15 września) rozpatrzono 2 430 wniosków o przyznanie stypendium szkolnego oraz przyznano 2 167 stypendiów szkolnych. Stypendia szkolne wypłacono uczniom następujących szkół:

- 1 202 dla uczniów szkół podstawowych;
- 542 dla uczniów gimnazjów;
- 413 dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- 1 dla ucznia pozostałych szkół.

Tabela: Stypendia szkolne wypłacano w następujących wysokościach:

Okres	Dochód na osobę w rodzinie	Miesięczna wysokość
styczeń – czerwiec	od 0 do 200 zł	212 zł
	powyżej 200 zł do 351 zł	159 zł
wrzesień – grudzień	od 0 do 200 zł	212 zł
	powyżej 200 zł do 456 zł	159 zł

Na wypłatę stypendiów szkolnych w 2014 r. przeznaczono kwotę 2 818 263 zł, w tym 548 511 zł ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

13.2 Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego, niezależnego od wnioskodawcy, które wywoła przynajmniej przejściową trudną sytuację materialną rodziny ucznia. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie świadczenia. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

W 2014 r. wpłynęło do MOPS 106 wniosków o przyznanie zasiłku szkolnego dla 108 uczniów, natomiast przyznano i wypłacono 98 zasiłków szkolnych, w tym: 38 zasiłków dla uczniów szkół podstawowych, 30 zasiłków dla uczniów gimnazjów, 29 zasiłków dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz 1 dla uczniów z pozostałych typów szkół.

W 2014 r. na wypłatę zasiłków szkolnych przeznaczono kwotę 51 940 zł, w tym 31 270 zł ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków.

13.3 Rządowy program pomocy uczniom w 2014 r. „Wyprawka szkolna”

W ramach Rządowego programu pomocy uczniom w 2014 r. – „Wyprawka szkolna” udzielano pomocy w formie dofinansowania do zakupu podręczników dla uczniów klas II, III i VI szkół podstawowych oraz klas III szkół ponadgimnazjalnych, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kryterium dochodowego na osobę w rodzinie w wysokości 539 zł, określonego w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych lub w przypadku przekroczenia ww. kryterium, gdy występowały przesłanki określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej m.in. bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba. Pomocy udzielano również uczniom słabowidzącym, niesłyszącym, słabosłyszącym, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, znacznym lub umiarkowanym, a także z niepełnosprawnością ruchową w tym afazją oraz z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera. Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym mieli również możliwość otrzymania dofinansowania do zakupu materiałów edukacyjnych.

Wnioski o przyznanie pomocy za zakup podręczników składane były przez rodziców lub opiekunów prawnych ucznia w szkole, do której uczęszczał. Szkoły, po weryfikacji wniosków, przekazywały do Ośrodka listy uczniów zakwalifikowanych do objęcia pomocą w ramach programu. Na podstawie ww. list MOPS przekazał środki finansowe szkołom z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń. W przypadku szkół prowadzonych przez inne podmioty niż GMK wypłaty pomocy dokonywał bezpośrednio MOPS. Wyprawkę szkolną wypłacano do wysokości przedstawionych faktur, rachunków, paragonów oraz oświadczeń o zakupie podręczników. Maksymalna kwota wyprawki szkolnej wahała się, w zależności od rodzaju szkoły, do której uczęszczał uczeń od 225 zł do 445 zł, a w przypadku uczniów z niepełnosprawnością do kwoty 770 zł.

Pomoc w ramach programu przyznano łącznie dla 4 231 uczniów uczęszczających do 197 szkół, w łącznej wysokości 1 130 061 zł (z tego dla 1 784 uczniów z niepełnosprawnością przekazano pomoc w łącznej wysokości 492 099 zł).

13.4 Realizacja projektu „Pierwszy Dzwonek”

Lokalny program osłonowy pod nazwą „Pierwszy dzwonek”, był realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w trzecim i czwartym kwartale 2014 r., na podstawie Uchwały nr CXIII/1766/14 Rady Miasta Krakowa z dnia 27 sierpnia 2014 r. Program ten został przyjęty celem udzielenia przez Gminę Miejską Kraków wsparcia dla uczniów z rodzin wielodzietnych, w ramach Projektu „Pierwszy dzwonek”, którego Regulamin został określony Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 780/14 z dnia 10 lipca 2014 r. Projekt ten przewidywał udzielenie dotacji celowej gminom na dofinansowanie zadania publicznego Województwa Małopolskiego, polegającego na wsparciu rodzin wielodzietnych w zakresie zwiększania ich szans edukacyjnych. Dotacja na realizację zadania dla Gminy Miejskiej Kraków została przekazana na podstawie umowy z Województwem Małopolskim z dnia 16 września 2014 r.

Zgodnie z Uchwałą Nr CXIII/1766/14, pomoc w ramach lokalnego programu osłonowego „Pierwszy dzwonek”, przeznaczona była dla uczniów mieszkających w Krakowie, uczęszczających do szkoły podstawowej, gimnazjum albo szkoły ponadgimnazjalnej, będących członkami rodziny wielodzietnej 4+ i przysługiwała bez względu na wysokość dochodu, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Pomoc była realizowana do dnia 31 października 2014 r. Wsparcie przyznawane było na podstawie decyzji administracyjnej i wypłacane bezpośrednio wnioskodawcom przed poniesieniem wydatków albo w formie refundacji. Pomoc miała charakter jednorazowy, była przyznawana w wysokości 150 zł. na ucznia, wynikającej z kwoty otrzymanej przez Gminę Miejską

Kraków dotacji i określonej następnie Zarządzeniem Nr 2820/2014 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 3.10.2014 r. W ramach lokalnego programu osłonowego „Pierwszy dzwonek” pomoc przyznano dla 1 915 uczniów, w łącznej kwocie 287 250 zł.

14 Kierowanie do sądów wniosków o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody

Na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011 nr 231 poz. 1375 z późn. zm.) MOPS kieruje do sądu wnioski o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których zachowanie wskazuje, że brak leczenia szpitalnego spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego, lub które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia.

W 2014 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie skierował do sądu opiekuńczego 19 wniosków o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osób chorujących psychicznie bez ich zgody. Wszczęcie postępowań sądowych poprzedzone jest działaniami MOPS polegającymi na ustaleniu sytuacji osoby, która ma zostać umieszczona w szpitalu psychiatrycznym bez zgody oraz uzyskaniem stosowanego zaświadczenia lekarza psychiatry.

20 postępowań sądowych (biorąc pod uwagę także postępowania wszczęte przed 2014 r.) zostało prawomocnie zakończone wydaniem postanowienia o przyjęciu do szpitala psychiatrycznego osób chorujących psychicznie bez ich zgody. W jednym przypadku sąd oddalił wniosek. 11 postępowań toczy się nadal.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie przekazał do realizacji Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Małopolskiego 11 postanowień o skierowaniu uczestnika na leczenie psychiatryczne bez zgody.

15 Udostępnianie zasobów, akcje socjalne

Aby osobom i rodzinom znajdującym się w szczególnie skomplikowanej sytuacji móc przekazać większą pomoc, która pozwoli rozwiązać najpoważniejsze problemy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie podejmował następujące działania:

- Zorganizowano po raz 8. akcję pn. „Pomagamy talentom”. MOPS wytypował dzieci z rodzin objętych pomocą Ośrodka; przygotowana została informacja o zajęciach, w których chciałyby uczestniczyć dzieci. Przeprowadzona akcja medialna, w której zachęcano darczyńców do opłacania dzieciom wymarzonych zajęć, zaowocowała zebraniem 10 760 zł, które pozwoliły na opłacenie dodatkowych zajęć w całym roku szkolnym dla 13 dzieci;
- Capella Cracoviensis umożliwiła podopiecznym MOPS wzięcie udziału w organizowanym przez nich wydarzeniu kulturalnym (33 osoby uczestniczyły w koncercie „VIVALDI, HANDEL, BACH”);
- MOPS wytypował 110 dzieci, które wzięły udział w wypoczynku letnim finansowanym przez Małopolskie Kuratorium Oświaty;
- MOPS przekazał Stowarzyszeniu Wiosna informacje o 179 osobach i rodzinach w potrzebie. O objęciu pomocą w ramach akcji „Szlachetna Paczka” decydowało ostatecznie Stowarzyszenie;

- Pracownicy firmy Delphi Poland S.A. zorganizowali spotkanie mikołajkowe i przygotowali paczki dla dzieci. Spotkanie, odbyło się w sali gimnastycznej Szkoły Podstawowej nr 88 w Krakowie, os. Szklane Domy 2. Prezenty trafiły tuż przed Świętami Bożego Narodzenia do 100 dzieci z rodzin korzystających z pomocy MOPS. W paczkach o wartości ponad 45 zł każda, zgodnie z przekazanymi przez MOPS propozycjami potrzebnych rzeczy, znalazły się m.in.: zabawki, przybory szkolne, gry, odzież a także słodczyce;
- Stowarzyszenie „Piękne Anioły” zorganizowało w okresie od marca do czerwca 2014 r. ogólnopolską akcję zbiórki środków czystości oraz artykułów higienicznych, które za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej były przekazywane rodzinom w trudnej sytuacji w całej Polsce. Zbiórki organizowane były w szkołach, przedszkolach, firmach i wśród indywidualnych osób. Do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie zostały w ramach akcji przyniesione środki czystości i artykuły higieniczne, które pracownicy socjalni przekazali następnie 59 rodzinom;
- Przeprowadzono akcję informującą osoby korzystające ze wsparcia Ośrodka o możliwości udziału w projekcie „Paczka Seniora” realizowanym przez „Stowarzyszenie Wiosna”. W efekcie Stowarzyszeniu przekazana została lista 57 osób zainteresowanych udziałem w projekcie;
- Darczyńcy (osoby prywatne oraz firmy) w 2014 r., na rzecz osób korzystających ze wsparcia MOPS w Krakowie przekazywali: meble, ubrania, sprzęt AGD i RTV, naczynia wózki dziecięce, zabawki, książki. Rzeczy te zostały rozdysponowane za pośrednictwem pracowników socjalnych MOPS.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2014**

**Rozdział:
Pomoc specjalistyczna**

16 Piecza zastępcza

16.1 Organizowanie rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 182 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadania powiatu z zakresu pieczy zastępczej realizowane są przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Na terenie Krakowa zadania te realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

W 2014 r. 20 pracowników MOPS realizowało zadania organizatora pieczy zastępczej, polegające na wspieraniu rodzin zastępczych oraz wspieraniu procesu usamodzielnienia osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą. Rodziny zastępcze wspierało również 4 specjalistów-psychologów oraz 16 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

W roku 2014 w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej zrealizowano następujące działania:

- **Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka**

Informacje dotyczące poszukiwania kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej, materiały prasowe i filmowe prezentujące sylwetki osób sprawujących pieczę były prezentowane za pośrednictwem strony internetowej MOPS i lokalnych mediów. W okresie od października do grudnia 2014 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był realizatorem akcji „Rodzic zastępczy – moja praca”, która została objęta patronatem Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego. W ramach tego przedsięwzięcia w lokalnej prasie i telewizji ukazały się materiały informacyjne, rozpropagowanych zostało 850 ulotek i 40 plakatów oraz filmy promocyjne. Z pracownikami MOPS w 2014 r. skontaktowało się osobiście lub telefonicznie 96 osób zainteresowanych sprawowaniem rodzinnej pieczy zastępczej. Spośród nich 9 osób spełniło podstawowe warunki oraz zaprezentowało właściwą motywację i predyspozycje do sprawowania pieczy zastępczej. Osoby te zostały skierowane na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; 7 z nich zostało zakwalifikowanych do sprawowania pieczy zastępczej, 5 osób podjęło już w 2014 r. opiekę nad dziećmi.

- **Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych**

MOPS opracował program szkolenia dla kandydatów do sprawowania tej formy pieczy zastępczej pn. „Jestem w domu”, który został na mocy decyzji wydanej dnia 13 sierpnia 2012 r. zatwierdzony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej, natomiast decyzją z dnia 19 sierpnia 2013 r. został zatwierdzony również program dla kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz na dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Pracownicy MOPS przeprowadzili w oparciu o te programy dwa 60-cio godzinne cykle szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. Przeprowadzono łącznie 70 postępowań kwalifikacyjnych dla kandydatów do sprawowania funkcji spokrewnionej i niezawodowej rodziny zastępczej oraz dla 4 kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze. W toku postępowań odbyły się 104 wizyty w miejscu zamieszkania kandydatów, 89 spotkań z innymi osobami, mającymi istotny wpływ na ocenę predyspozycji kandydatów do sprawowania pieczy i prognozę funkcjonowania rodziny zastępczej, w 120 przypadkach zasięgnięto opinii o kandydatach w instytucjach istotnych z punktu widzenia procesu kwalifikacji (szkoła, przedszkole, filia MOPS, dzielnicowy, i. in.), sporządzono 92 opinie psychologiczne o predyspozycjach i motywacji kandydatów do sprawowania pieczy, przeprowadzono badania psychologiczne – pedagogiczne 51 osobami.

– **Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji**

Przeprowadzono 5 cykli szkoleń dla nowo ustanowionych spokrewnionych rodzin zastępczych. Szkolenie prowadzone było w formie wykładów, warsztatów, pracy w małych grupach, pracy indywidualnej.

Przeprowadzono 2 szkolenia dla zawodowych rodzin zastępczych mające na celu podniesienie kompetencji w ramach realizowanych zadań. Ponadto w ramach współpracy z sądem rodzinnym przeprowadzono spotkanie w celu omówienia zagadnień prawnych dotyczących pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe podnosiły swoje kompetencje podczas warsztatów dotyczących obsługi nowych technologii, w tym obsługi komputera oraz warsztatów dotyczących zdrowego żywienia zorganizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla członków rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych realizowanego w ramach projektu systemowego „Pora na aktywność” (szerzej zob. rozdział nr 11). W okresie od października do grudnia 2014 r. odbyły się 64 godziny zajęć warsztatowych.

– **Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych**

Rodziny zastępcze niezawodowe i spokrewnione miały możliwość uczestniczenia w 36 spotkaniach 4 grup wsparcia: dla niezawodowych rodzin zastępczych, dla spokrewnionych rodzin zastępczych wychowujących dzieci w wieku do 11 lat, dla spokrewnionych rodzin zastępczych wychowujących dzieci nastoletnie oraz dla rodzin opiekujących się dzieckiem niepełnosprawnym. Z tego rodzaju wsparcia skorzystało 9 rodzin niezawodowych, 34 spokrewnione i 13 rodzin wychowujących niepełnosprawne dziecko. Dla zawodowych rodzin zastępczych zorganizowano 8 spotkań grup wsparcia mających na celu wymianę informacji i doświadczeń odnośnie opieki i wychowania dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

W celu umożliwienia zawodowym rodzinom zastępczym skorzystania z wypoczynku, na czas niesprawowania opieki została zapewniona piecza nad dziećmi przez 13 rodzin pomocowych.

Rodziny zastępcze uczestniczyły ponadto w corocznych przedsięwzięciach mających na celu integrację ich środowiska, organizowanych przez MOPS z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

– **Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi**

Pracownicy MOPS uczestniczyli w 123 rozprawach sądowych dotyczących uregulowania sytuacji dzieci oraz skierowali 325 pism do sądów rodzinnych w sprawie dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Ponadto zwołano 469 zespołów konsultacyjnych złożonych z pracowników MOPS i innych instytucji zaangażowanych w pomoc dzieciom przebywającym w rodzinnej pieczy zastępczej, dokonano 1 090 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz przeprowadzono 1 771 konsultacji ze specjalistami (pedagodzy i wychowawcy szkolni, psychologowie, lekarze, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi). Pracownicy MOPS brali udział w 39 przejęciach opieki nad dziećmi, które zostały umieszczone w zawodowych rodzinach zastępczych.

– **Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej**

Rodziny zastępcze korzystały z poradnictwa specjalistycznego psychologów zatrudnionych w Dziale Rodzin Zastępczych MOPS. Indywidualnym poradnictwem psychologicznym objęto 231 rodzin zastępczych niezawodowych i spokrewnionych, 159 dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Ponadto indywidualnym poradnictwem psychologicznym objętych było 37 zawodowych rodzin zastępczych oraz 1 osoba prowadząca rodzinny dom dziecka z łączną liczbą 124 dzieci umieszczonych. Łącznie rodzinom zastępczym udzielono 1350 indywidualnych porad psychologicznych.

Do ośrodków poradnictwa i terapii skierowano 23 osoby z rodzin zastępczych niezawodowych i spokrewnionych. 11 dzieci uczestniczyło w grupie socjoterapeutycznej dla młodzieży. Rodziny biologiczne dzieci przebywających w rodzinach zastępczych skorzystały z 81 indywidualnych porad psychologicznych.

Z porad prawnych udzielanych przez pracowników MOPS skorzystało 59 rodzin zastępczych.

– **Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej**

W 2014 r. sporządzono dla sądu rodzinnego 1 072 opinie o sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych. Opracowane zostały 804 plany pomocy oraz modyfikacje planów pomocy dla dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Zorganizowano 917 kontaktów dzieci z rodzinami biologicznymi, w tym w 460 kontaktach uczestniczyli pracownicy MOPS.

– **Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego**

Rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe korzystały z zapewnionych w ramach Programu Aktywności Lokalnej indywidualnych porad pedagoga, logopedy, dietetyka, coacha (52 godziny porad), uczestniczyły również w niestacjonarnych warsztatach wychowawczych. Ponadto rodziny zastępcze sprawujące opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi korzystały z możliwości pozostawienia dzieci w soboty i niedziele na zajęciach świetlicowych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb tych dzieci. Tym samym zapewniono rodzicom zastępczym czas na załatwienie własnych spraw lub na regenerację.

– **Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zawarł porozumienie o współpracy z Fundacją Ruperta Mayera Dzieło Pomocy Dzieciom w sprawie realizacji pomocy wolontaryjnej na rzecz dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W ramach umowy z pomocy wolontariuszy skorzystało 57 dzieci.

Ponadto 62 dzieci ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych objętych jest pomocą na podstawie indywidualnych umów o wolontariacie zawieranych przez wolontariuszy z MOPS w tym 12 dzieci ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych zostało objętych pomocą wolontariuszy z Uniwersytetu Trzeciego Wieku z Uniwersytetu Jagiellońskiego. 5 dzieci korzysta z wolontariatu oferowanego w ramach Programu Aktywności Lokalnej.

– **Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających**

W 2014 r. dokonano 70 zgłoszeń do ośrodków adopcyjnych dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

– **Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej**

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej współuczestniczyli w tworzeniu i realizacji 227 indywidualnych programów usamodzielnienia osób opuszczających rodziny zastępcze, dokonali 207 modyfikacji IPU, odbyli 144 wizyty w miejscu zamieszkania osób usamodzielnianych, w 58 przypadkach towarzyszyli osobom usamodzielnianym w kontaktach z instytucjami. Koordynatorzy wystosowali 236 pism do szkół z zapytaniem o sytuację szkolną osób usamodzielnianych, przeprowadzili 188 rozmów z pracownikami szkół, prowadzili działania mające na celu motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki (280 działań). 26 osób usamodzielnianych zostało skierowanych do doradcy zawodowego lub na warsztaty autoprezentacji. Koordynatorzy udzielali również pomocy w zakresie uzyskania przez osoby usamodzielniane odpowiednich warunków mieszkaniowych: pomagali uzupełnić wnioski o otrzymanie lokalu z zasobów gminy (w 23 przypadkach), przygotowali pisma popierające ten wniosek (w 33 przypadkach). W 9 przypadkach interweniowali osobiście lub pisemnie u zarządców lokali w sprawach lokalowych. 28 wychowankom umożliwiono skorzystanie z porady prawnej – w kwestiach mieszkaniowych i rodzinnych.

16.2 Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miejskiej Kraków na lata 2013-2015 został przyjęty Uchwałą nr LXXXIII/1268/13 Rady Miasta Krakowa z 25 września 2013 roku. Wyznacza następujące kierunki działań, w zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej funkcjonującego na terenie Gminy Miejskiej Kraków:

- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej poprzez zastosowanie mechanizmów motywacyjnych;
- wzmocnienie kompetencji wychowawczych osób sprawujących pieczę;
- zapewnienie opieki dzieciom w formach pieczy dostosowanych do ich potrzeb;
- wzmocnienie kwalifikacji kadry wychowawczej zatrudnionej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
- życiowe usamodzielnienie osób opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz ich integracja ze środowiskiem.

Szczegółowe informacje na temat realizacji celów ujętych w Programie znajdują się w Sprawozdaniu z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej, które stanowi Załącznik nr 1 do sprawozdania.

16.3 Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz wynagrodzeń osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka

W 2014 r. objęto pomocą pieniężną 492 rodziny zastępcze: zawodowe, spokrewnione i niezawodowe oraz 1 rodzinny dom dziecka. Łącznie przebywało w nich 686 dzieci. 7 rodzin zastępczych, na własny wniosek, nie korzysta z pomocy pieniężnej.

Rodzinom zostały wypłacone następujące świadczenia:

- na pokrycie kosztów utrzymania dziecka: 7 033 świadczenia dla 493 rodzin na kwotę 5 238 479 zł;

- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka: 21 świadczeń dla 13 rodzin na kwotę 16 600 zł;
- na utrzymanie lokalu mieszkalnego: 138 świadczeń dla 38 rodzin na kwotę 275 313 zł;
- na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem w rodzinach zastępczych zawodowych oraz funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka: 18 świadczeń dla 1 rodziny na kwotę 10 115 zł;
- na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki: 34 świadczenia dla 30 rodzin na kwotę 21 058 zł;
- na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem w lokalu zajmowanym przez rodzinny dom dziecka: 2 świadczenia dla 1 rodziny na kwotę 1 000 zł;
- na dofinansowanie kosztów wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania: 237 świadczeń dla 196 rodzin na kwotę 82 241 zł;
- wypłacone rodzinom pomocowym: 39 świadczeń dla 15 rodzin na kwotę 17 545 zł.

Ponadto wypłacono 456 świadczenia tytułem wydatków na wynagrodzenia osób prowadzących zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, 14 świadczeń tytułem wydatków na wynagrodzenia osób zatrudnionych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi przebywającymi w rodzinnych domach dziecka, 18 świadczeń dla rodzin pomocowych oraz 8 świadczeń dla osób zatrudnionych w rodzinach zastępczych zawodowych.

16.3.1 Ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

W roku 2014 wydano 650 decyzji administracyjnych dotyczących opłaty za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka. Sposób naliczania opłaty został określony w uchwale nr LII/691/12 Rady Miasta Krakowa z 11 lipca 2012 r. zmienionej Uchwałą nr LXXIX/1197/13 Rady Miasta Krakowa z 10 lipca 2013 r., zmienionej Uchwałą nr CXIII/1765/14 Rady Miasta Krakowa z 27 sierpnia 2014 r.

W stosunku do 933 rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej prowadzone były czynności zmierzające do ustalenia miejsca ich pobytu.

16.4 Placówki opiekuńczo–wychowawcze

Według stanu na 31.12.2014 r. w Krakowie funkcjonowało łącznie 39 placówek opiekuńczo-wychowawczych, zapewniających 499 miejsc. 27 placówek prowadzonych było na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe, a 12 placówek funkcjonowało jako jednostki publiczne.

Poniższa tabela obrazuje typy instytucjonalnych form pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Krakowa z wyszczególnieniem liczby miejsc oraz liczby korzystających.

Tabela: Placówki opiekuńczo-wychowawcze wg typów, liczby miejsc oraz liczby osób korzystających

L.p.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc (wg stanu na 31.12.2014 r.)	Liczba korzystających
1.	Typu socjalizacyjnego	27	365	414
2.	Typu interwencyjnego	3	56	157
3.	Typu specjalistyczno - terapeutycznego	3	35	41
4.	Typu rodzinnego	6	43	55
	Suma	39	499	667

W 2014 r. wydano 303 skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych. W 2014 r. pracownicy MOPS uczestniczyli w 1 147 posiedzeniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, podczas których specjaliści współpracujący z rodziną i dzieckiem (pedagog, psycholog, pracownik socjalny, kurator) dokonywali oceny efektów podejmowanych działań oraz opracowywali kierunki pracy z rodziną.

W 2014 r. pracownicy MOPS wystąpili do Sądów Rejonowych z 127 pozwami o alimenty dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

W 2014 r. 70 wychowanków placówek powróciło do domu przed osiągnięciem pełnoletności.

Na podstawie wniosków od osób zobowiązanych do opłaty, wydano 745 decyzji administracyjnych dotyczących ustalenia zobowiązania za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

16.5 Usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki

W 2014 r. udzielono pomocy związanej z usamodzielnieniem 399 wychowankom rodzin zastępczych i placówek.

Tabela: Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek

	Miejsce pobytu osoby usamodzielnianej przed usamodzielnieniem	Liczba osób usamodzielnianych objętych pomocą w 2014 r.
1.	rodziny zastępcze	215
2.	placówki opiekuńczo-wychowawcze	138
3.	młodzieżowe ośrodki wychowawcze	37
4.	specjalny ośrodek Szkolno-wychowawczy	0
5.	schronisko dla nieletnich i zakład poprawczy	1
6.	zakłady poprawcze	8
SUMA		399

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą, mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez następujące działania:

- udział w opracowaniu i towarzyszenie w realizacji 634 indywidualnych programów usamodzielnienia, aneksów oraz modyfikacji;
- pełnienie przez pracowników MOPS funkcji opiekuna usamodzielnienia dla 24 osób usamodzielnianych;
- wspieranie wychowanków w zakresie:
 - uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych (wsparcie objęto 92 osoby),
 - uzyskania wykształcenia, zawodu i podjęciu zatrudnienia zgodnego z możliwościami i aspiracjami wychowanka (442 pisma do szkół z zapytaniem o sytuację szkolną osób usamodzielnianych; 250 rozmów z pracownikami szkół; 724 działania mające na celu motywowanie wychowanków do kontynuowania nauki; 48 osoby usamodzielniane zostały skierowane do doradcy zawodowego lub na warsztaty autoprezentacji);
 - wsparcia w sferze kontaktów z rodziną i środowiskiem (174 wizyty w miejscu zamieszkania osób, które opuściły pieczę zastępczą);
- uzyskania porady prawnej w kwestiach mieszkaniowych i rodzinnych (skorzystało 48 wychowanków);

- podjęcie współpracy z 20 młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, 7 zakładami poprawczymi w zakresie przygotowania procesu usamodzielnienia wychowanków tych placówek;
- uczestnictwo 20 usamodzielniających się wychowanków w projekcie pn. „Pora na aktywność”, współfinansowanym przez Unię Europejską.

Osoby usamodzielniane zostały objęte pomocą finansową, przyznaną po przeprowadzeniu 865 postępowań administracyjnych. W celu przyznania świadczeń, do których stosuje się przepisy ustawy o pomocy społecznej przeprowadzono 454 wywiady środowiskowe. Udzielono 2 897 świadczeń na kontynuowanie nauki, 65 świadczeń na usamodzielnienie, 75 świadczeń na zagospodarowanie.

16.6 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów

W związku z art. 191 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, powiaty miały obowiązek ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. W 2014 r. w pieczy zastępczej poza Gminą Miejską Kraków przebywało 109 dzieci z terenu Krakowa, natomiast 72 dzieci z terenu innych powiatów przebywało w formach pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Krakowa. Łącznie podpisano 157 porozumień oraz aneksów regulujących kwestie ponoszenia wydatków za pobyt w placówkach.

17 Interwencja kryzysowa

Zadanie interwencji kryzysowej realizowane jest w Krakowie przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz wyłącznie w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą przez Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2014 r. udzielił 10 758 świadczeń łącznej liczbie 4 385 osób. W prowadzonym hostelu OIK zapewniał 23 miejsca schronienia, z których w 2014 r. skorzystało 86 osób.

Od kwietnia 2014 r. OIK w ramach porozumienia zawartego między Powiatem Krakowskim i Gminą Miejską Kraków realizuje zadanie interwencji kryzysowej również dla mieszkańców Powiatu Krakowskiego.

Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą w ramach interwencji kryzysowej realizowanej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w 2014 r. udzielił schronienia 101 osobom (w tym 46 osób dorosłych oraz 55 dzieci).

Dane dotyczące Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie w rozdziale nr 6.

Miejsca interwencyjnego schronienia

W ramach zadań z zakresu interwencji kryzysowej w okresach niskich temperatur tj. od 1.11.2014 do 31.03.2015 w lokalizacji os. Krakowiaków 46 uruchomionych zostało 10 miejsc interwencyjnego schronienia dla kobiet.

18 Domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, mieszkania chronione

Podstawowym założeniem systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w Krakowie jest umożliwienie im jak najpełniejszego i najdłuższego funkcjonowania w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim, w miejscu zamieszkania. Instytucjonalne, całodobowe formy opieki są ostatnią formą pomocy, która powinna być stosowana tylko w przypadku niemożności rozwiązywania problemów innymi sposobami. Jednocześnie działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zmierzają do tego, aby system wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych był na tyle zróżnicowany, by zapewniał ofertę dostosowaną do stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i bytowej każdej osoby wymagającej wsparcia.

18.1 Dzielne ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych, mieszkania chronione

18.1.1 Dzielne ośrodki wsparcia

Celem działania ośrodków jest podtrzymywanie sprawności psychofizycznej osób starszych dla umożliwienia im jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim, w miejscu zamieszkania. Dzięki ośrodkom osoby starsze mogą zaspokoić potrzebę kontaktu i integracji społecznej. Uczestnicy otrzymują wsparcie specjalistów, rehabilitację społeczną i usprawniającą.

W 2014 r. w Krakowie funkcjonował Miejski Dzielny Dom Pomocy Społecznej będący miejską jednostką organizacyjną, w skład którego wchodziło 6 placówek. W 2014 r. w Krakowie funkcjonował Miejski Dzielny Dom Pomocy Społecznej będący jednostką budżetową, w skład którego wchodziło 6 placówek. Ponadto funkcjonowały 4 ośrodki wsparcia dla osób starszych prowadzone na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe, w tym 3 ośrodki wsparcia dla osób starszych oraz 1 ośrodek wsparcia – klub samopomocy (*szerzej zob. rozdział nr 18.1.1.1*).

W 2014 r. z pomocy w formie pobytu w dzielnym ośrodku wsparcia dla osób starszych skorzystało 1 135 osób.

18.1.1.1 Ośrodek wsparcia – klub samopomocy realizujący zadania integracji międzypokoleniowej

Celem działania ośrodka wsparcia – klubu samopomocy jest prowadzenie działań ukierunkowanych na integrację międzypokoleniową poprzez budowanie relacji pomiędzy osobami starszymi i młodzieżą lub dziećmi w wieku szkolnym. W 2014 r. w Krakowie funkcjonował jeden ośrodek wsparcia – klub samopomocy przeznaczony dla 15 osób starszych i 15 dzieci i młodzieży. Ośrodek prowadzony był na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizację pozarządową.

W 2014 r. z pomocy w formie pobytu w ośrodku skorzystało 56 osób.

18.1.2 Środowiskowe domy samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy udzielają wsparcia osobom chorującym psychicznie, niepełnosprawnym intelektualnie, osobom z autyzmem oraz z chorobą Alzheimera.

W 2014 r. w Gminie Miejskiej Kraków funkcjonowało 13 środowiskowych domów samopomocy, w tym 1 środowiskowy dom samopomocy, będący miejską jednostką organizacyjną oraz 12 środowiskowych domów samopomocy z 2 filiami, prowadzonych

przez organizacje pozarządowe. Po uruchomieniu w 1 placówce we wrześniu 2014 r. 6 nowych miejsc placówki dysponują łącznie 417 miejscami.

W roku 2014 Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Piekarska 3 przeznaczony dla 47 osób i Środowiskowy Dom Samopomocy al. Pokoju 7 przeznaczony dla 21 osób osiągnął wymagany przepisami standard, a trzy kolejne zrealizowały program naprawczy, który pozwoli w 2015 r. uznać w/w ośrodki za spełniające wymagane standardy.

W 2014 r. z pomocy środowiskowych domów samopomocy skorzystało 455 osób, w tym 60 nowych. Wydano 796 decyzji administracyjnych dotyczących osób korzystających z ww. ośrodków wsparcia.

Na działalność środowiskowych domów samopomocy prowadzonych przez podmioty niepubliczne z budżetu państwa przeznaczono w 2014 r. 4 121 156 zł oraz 680 542 zł na działalność środowiskowego domu samopomocy będącego jednostką budżetową. Wydatki związane z realizacją programów naprawczych przez ośrodki wsparcia wyniosły 273 781 zł.

W 2014 r. zawarte zostały 3 porozumienia dotyczące kierowania mieszkańców innych gmin z województwa małopolskiego do środowiskowych domów samopomocy funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Kraków. W ramach współpracy ze wsparcia skorzystało 5 osób.

18.2 Rodzinny dom pomocy

Na terenie Miasta Krakowa w 2014 r. funkcjonował Rodzinny Dom Pomocy przy ul. Źródlanej 15 prowadzony przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przeznaczony dla 8 osób. Z całodobowych usług opiekuńczych w placówce skorzystało 8 osób.

18.3 Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W 2014 r. funkcjonowało 8 mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym 5, których prowadzenie Gmina Miejska Kraków zlecała organizacjom pozarządowym posiadającym status organizacji pożytku publicznego. Ponadto na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonują 3 mieszkania chronione prowadzone przez jednostki budżetowe – dom pomocy społecznej przeznaczony dla dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie oraz dom pomocy społecznej przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych.

Mieszkania dysponowały łącznie 42 miejscami. Z pobytu w mieszkaniach chronionych skorzystało 48 osób.

18.4 Domy pomocy społecznej

W 2014 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonowało 17 domów pomocy społecznej (w tym 11 domów funkcjonowało w formie miejskich jednostek organizacyjnych). Wśród 17 domów pomocy społecznej, w drugim półroczu 2014 r. Gmina Miejska Kraków zleciła prowadzenie dwóch nowych domów pomocy społecznej przeznaczonych łącznie dla 57 osób przewlekle somatycznie chorych.

W 2014 r. z usług świadczonych w domach pomocy społecznej skorzystało łącznie 2 241 osób.

Tabela: Domy pomocy społecznej (wg typów) funkcjonujące w 2014 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków

Typ placówki	Stan na 31 grudnia 2014 r.			
	Liczba DPS - mjo	Liczba miejsc	Liczba DPS – prowadzonych przez NGO	Liczba miejsc
dla osób w podeszłym wieku	2	171	1	67
dla osób przewlekle somatycznie chorych	4	747	3	107
dla osób przewlekle psychicznie chorych	3	689	-	-
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	87	1	40
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	-	-	1	25
dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1	165*	-	-
Ogółem:	11	1859*	6	239

* 15 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, 150 miejsc dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie

W 2014 r. wpłynęło 418 wniosków o umieszczenie w domach pomocy społecznej. Łącznie wydano 2 168 decyzji i postanowień w sprawach klientów.

W roku 2014 w domach pomocy społecznej umieszczono 335 osób. W 2014 r. poniesiona została odpłatność za 136 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej poza Gminą Miejską Kraków, a wydatki związane z pobytem tych osób wyniosły 2 908 170 zł.

W 2014 r., w porównaniu do roku 2013, znacznie zmniejszyła się liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej (z 261 na dzień 31.12.2013 r. do 116 na 31.12.2014 r.). Okres oczekiwania na miejsce jest zróżnicowany i zależy przede wszystkim od typu domu.

Tabela: Liczba osób oczekujących na miejsce w domu pomocy społecznej

Typ placówki	Rok 2014 (stan na 31 grudnia)		
	Liczba osób oczekujących na umieszczenie w dps, w tym:	Kobiety	Mężczyźni
dla osób w podeszłym wieku	16	8	8
dla osób przewlekle somatycznie chorych	58	42	16
dla osób przewlekle psychicznie chorych	29	6	23
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	13	2	11
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0
Ogółem:	116	58	58

W 2014 r. w ramach nadzoru w domach pomocy społecznej przeprowadzono 4 kontrole.

Wydatki na bieżącą działalność domów pomocy społecznej w roku 2014 wyniosły 85 413 588 zł, w tym 78 522 775 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych.

Domy pomocy społecznej pozyskują na cele inwestycyjne dotacje zewnętrzne – szczegóły w rozdziale nr 21.1

18.5 Kierowanie do sądów wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody

W przypadku, gdy osoba wymaga skierowania do domu pomocy społecznej ze względu na swój stan zdrowia, ale nie jest zdolna do świadomego wyrażenia na to zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu – MOPS na podstawie art. 38 w zw. z 39 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011 Nr 231 poz. 1375) występuje do sądu opiekuńczego z wnioskiem o skierowanie do domu pomocy społecznej bez zgody strony. W 2014 r. wniesiono 48 takich wniosków. W 12 przypadkach postępowanie sądowe jest w toku. Sąd oddalił 4 wnioski złożone przez MOPS. Prawomocnie zostało zakończonych łącznie 38 postępowań wszczętych na wniosek MOPS (wraz z postępowaniami wszczętymi przed 2014 r.).

19 Pomoc na rzecz osób bezdomnych

Szacuje się, że w ciągu roku w Krakowie przebywa około 2 tysięcy osób bezdomnych.

W roku 2014 MOPS objął pomocą 1 611 rodzin (1 751 osób w rodzinach), w tym 397 rodzin (410 osób) skorzystało z pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej. W 2014 r. Pracownicy socjalni MOPS w celu rozeznania sytuacji osobistej i bytowej bezdomnych klientów przeprowadzili 3 370 wywiadów środowiskowych, wydano 9 803 decyzji administracyjnych.

19.1 Zapewnienie schronienia

Udzielanie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych.

Gmina Miejska Kraków zleca podmiotom niepublicznym prowadzenie 4 placówek czasowego zakwaterowania dla osób bezdomnych i 2 mieszkań chronionych dla bezdomnych mężczyzn. W ramach tych zadań w 2014 r. udzielono pomocy 778 osobom bezdomnym.

Placówki dla osób bezdomnych to:

1. *Schronisko dla Bezdomnych Kobiet w Krakowie przy ul. Sołtysowskiej 13c*

Schronisko prowadzone jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej, zapewnia całodobowe schronienie dla kobiet bezdomnych i kobiet z dziećmi powyżej 7 roku życia, czasowo pozbawionych miejsca zamieszkania, przebywających na terenie Krakowa i posiadających obecne lub ostatnie zameldowanie na pobyt stały w Krakowie. Placówka zapewnia 53 miejsca noclegowe.

W 2014 r. z pomocy skorzystały 83 osoby (64 kobiet i 19 dzieci), 20 osób się usamodzielniało, 2 osoby otrzymały lokal socjalny/ komunalny z Gminy Miejskiej Kraków, 4 osoby zostały skierowane do DPS i 2 do mieszkań wspieranych. W ramach pracy socjalnej realizowano 36 Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności (w tym zawarto 27 IPU).

2. *Dom Matki i Dziecka w Krakowie przy ul. Żywieckiej 16 w Krakowie*

Dom prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Placówka realizuje pomoc w formie całodobowego schronienia i zapewnienia wsparcia dla matek z dziećmi do lat 7 oraz kobiet w ciąży. Oferuje ona wsparcie psychologiczne, pedagogiczne oraz pomoc pracownika

socjalnego, prawnika i pielęgniarki. Pomoc skierowana jest zarówno do kobiet bezdomnych jak i posiadających stałe miejsce pobytu, lecz nie mogących przebywać tam z różnych przyczyn losowych. Placówka zapewnia miejsca dla 60 matek z dziećmi, w tym 45 miejsc jest w dyspozycji MOPS w Krakowie.

W 2014 r. skorzystało z pomocy 83 osoby (34 kobiety i 49 dzieci), 17 osób się usamodzielniało. W ramach pracy socjalnej zawarto 13 Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności, kontynuowano 10 Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności z 2013 r.

3. Noclegownia i Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie przy ul. Makuszyńskiego 19a

Noclegownia prowadzona jest przez Polski Komitet Pomocy Społecznej Małopolski Zarząd Wojewódzki. Placówka zapewnia 200 miejsc noclegowych (w tym: w części noclegowej 100 miejsc oraz części schroniskowej 100 miejsc, z czego dla 50 mężczyzn świadczone są usługi opiekuńcze). Noclegownia i Schronisko przeznaczone są wyłącznie dla mężczyzn pełnoletnich, bezdomnych lub czasowo pozbawionych schronienia, posiadających zameldowanie na terenie Gminy Miejskiej Kraków i nie mogących zapewnić sobie schronienia we własnym zakresie. W sytuacji niecierpiącej zwłoki zapewnia się schronienie osobom spoza Gminy Miejskiej Kraków.

W 2014 r. skorzystało z pomocy 570 osób, 9 osób się usamodzielniało, 27 zostało skierowanych do innych placówek (DPS-y, ZOL, Hospicjum, mieszkania chronione i inne).

W okresie niskich temperatur zagrażających zdrowiu i/ lub życiu placówka przyjmuje osoby bezdomne ponad ustalony limit. W miesiącach listopad i grudzień 2014 r. placówka udzieliła ok. blisko 800 dodatkowych noclegów.

4. Schronisko dla osób bezdomnych, starszych i niepełnosprawnych w Krakowie przy ul. Koprowej 4

Placówka prowadzona przez Stowarzyszenie Dobroczynne Betlejem zapewnia 12 miejsc noclegowych dla osób starszych i niepełnosprawnych, wyżywienie w formie 3 posiłków dziennie, w sytuacjach interwencyjnych leki i materiały farmaceutyczne oraz niezbędną odzież. Wszystkie osoby skierowane do schroniska są objęte usługami opiekuńczymi. Powstanie placówki o tym charakterze zostało podyktowane potrzebami wynikającymi z diagnozy zjawiska bezdomności tj. starzenia się populacji osób bezdomnych. W 2014 r. z pomocy placówki skorzystało 21 osób, 6 osób zostało skierowanych do DPS.

19.1.1 Pomoc w formie schronienia realizowana w ramach wspierania działalności charytatywnej w zakresie pomocy bezdomnym

Gmina Miejska Kraków wspiera organizacje pozarządowe, które w ramach działalności charytatywnej prowadzą placówki zapewniające schronienie osobom bezdomnym. W ramach tej działalności 2014 r. funkcjonowały 4 placówki wspierające osoby bezdomne, które udzieliły schronienia 474 osobom. Wsparcie otrzymały:

1. Chrześcijański Ośrodek Pomocy Bezdomnym „Dom Łazarza”, ul. Nowogródzka 8 – zadanie: „Zapewnienie schronienia dla bezdomnych osób, w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r.”. Placówka prowadzona jest przez Stowarzyszenie Dobroczynne Betlejem. Jest to placówka całodobowego pobytu zapewniająca 30 miejsc noclegowych, całodobowe wyżywienie, podstawową pomoc medyczną (lekarz internista) oraz możliwość otrzymania podstawowych leków, środków opatrunkowych, środków higieny osobistej.

W 2014 r. w placówka udzieliła schronienia 90 osobom bezdomnym, z czego 5 osób się usamodzielniało.

2. Dom Św. Brata Alberta, ul. Saska 9 a – zadanie: Zapewnienie całodobowego schronienia dla bezdomnych mężczyzn, w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r. Dom prowadzony jest przez Zgromadzenie Braci Albertynów. Zapewnia całodobowe schronienie dla 48 bezdomnych mężczyzn wychodzących z bezdomności.

W 2014 r. w placówka udzieliła schronienia 56 osobom bezdomnym, z czego 4 osoby się usamodzielniały a 1 została przeniesiona do DPS.

3. Przytulisko Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Kobiet, ul. Malborska 64 b – zadanie: „Zapewnienie całodobowego schronienia i wyżywienia dla bezdomnych kobiet w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2015 r.”. Przytulisko prowadzone jest przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługującym Ubogim – Dom Zakonny. Przytulisko zapewnia 55 miejsc noclegowych i całodienne wyżywienie dla kobiet bezdomnych, w sytuacjach wyjątkowych kobiet w ciąży i kobiet z dziećmi.

W 2014 r. w placówka udzieliła schronienia 177 bezdomnym kobietom, z czego: 18 osób się usamodzielniało, a 7 zostały skierowane do DPS i 2 do mieszkań wspieranych.

4. Przytulisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Skawińskiej 6 – zadanie: „Działalność charytatywna polegająca na zapewnieniu schronienia dla bezdomnych mężczyzn w terminie od 1 lipca 2012 r. do 30 czerwca 2015 r.”. Przytulisko prowadzone przez Zgromadzenie Braci Albertynów zapewnia 58 miejsc noclegowych, całodienne wyżywienie, możliwość dokonywania zabiegów higienicznych i wyprania rzeczy osobistych dla mieszkańców.

W 2014 r. w placówka udzieliła schronienia 151 bezdomnym mężczyznom, z czego 19 osób się usamodzielniało, 1 została skierowana do DPS, a 11 do mieszkań chronionych/ wspieranych, 3 osoby zostały skierowane do hospicjum.

19.1.2 Mieszkania chronione dla osób bezdomnych

W Krakowie funkcjonują 2 mieszkania chronione dla bezdomnych mężczyzn. Mieszkania chronione prowadzone są przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej; przeznaczone są dla 11 bezdomnych mężczyzn posiadających ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Krakowa. Adresatami tej formy wsparcia są osoby bezdomne, mające możliwość usamodzielnienia się np. dążące do uzyskania samodzielnego mieszkania, podejmujące aktywne działania w kierunku wyjścia z bezdomności i uzależnień.

W 2014 r. z miejsc w mieszkaniach chronionych skorzystało łącznie 21 bezdomnych mężczyzn. W ramach pracy socjalnej zawarto 11 programów usamodzielnienia. Siedmiu mieszkańców usamodzielniało się i wyprowadziło – 6 wynajęło dla siebie pokoje na wolnym rynku a jeden spośród mieszkańców otrzymał mieszkanie z zasobów mieszkaniowych Gminy Miejskiej Kraków w ramach Programu Pomocy Lokatorom.

19.1.3 Prowadzenie placówek czasowego schronienia przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Ogrzewalnia dla bezdomnych osób przy ul. Św. Stanisława 12.

Placówka została uruchomiona 8 stycznia 2014 r. aby zapewnić dodatkowe miejsca zapewniające schronienie, w tym osobom pod wpływem alkoholu, które w okresie zimowym są szczególnie zagrożone utratą zdrowia i życia. Placówka funkcjonowała do 31 marca 2014 r., w tym czasie zapewniała 60 miejsc i udzieliła schronienia 326 osobom.

W sezonie zimowym 2014/2015 Ogrzewalnia rozpoczęła ponownie działalność od 22 grudnia 2014 r., zapewniając 40 miejsc. Do końca grudnia 2014 r. placówka udzieliła schronienia 119 osobom.

19.2 Praca socjalna z osobami bezdomnymi metodą streetworkingu

W Dziale Pomocy Bezdomnym zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych pracujących metodą streetwork. W ramach pracy streetworkerów, która polega na udzielaniu pomocy osobom bezdomnym przebywającym w przestrzeni, nie korzystającym z powodu swojego wykluczenia ze wsparcia instytucjonalnego, nawiązano 1 409 kontaktów z osobami i objęto pomocą 252 osoby bezdomne. Streetworkerzy przeprowadzili 252 dyżury monitorujące, 47 towarzyszeń do urzędów, placówek służby zdrowia oraz innych instytucji i podjęli 135 interwencji w sprawach osób bezdomnych.

19.3 Zapewnianie miejsc noclegowych osobom eksmitowanym bez prawa do lokalu socjalnego

W 2014 r. do MOPS wpłynęło 150 wniosków (dotyczących 264 osób) w sprawie wskazania noclegowni, schroniska lub innej placówki, zapewniającej miejsce noclegowe dla dłużników, wobec których została orzeczona eksmisja bez prawa do lokalu socjalnego. Spośród osób wskazanych we wnioskach 12 skorzystało z proponowanych placówek, tj.: 8 mężczyzn z Noclegowni i Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19 a oraz 4 kobiety ze Schroniska dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13 c.

19.4 Świadczenia na rzecz bezdomnych

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb MOPS wspierał osoby bezdomne poprzez następujące świadczenia finansowe:

1) zasiłek stały – wypłacono zasiłki stałe dla 299 osób, na łączną kwotę 1 252 463 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 4 189 zł. W 2014 r. zasiłki stałe były finansowane w kwocie 1 244 116 zł z budżetu państwa, kwotę 8 347 zł wypłacono ze środków własnych Gminy;

2) zasiłek okresowy – wypłacono zasiłki okresowe dla 607 gospodarstw domowych, w których funkcjonowało 711 osób, na łączną kwotę 754 249 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 243 zł. Środki pochodziły z budżetu państwa;

3) składki na ubezpieczenie zdrowotne – opłacono składki dla 299 osób, na łączną kwotę 1 13 911 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 381 zł;

4) zasiłki celowe i celowe specjalne – wypłacono w kwocie łącznej 193 600 zł, dla 618 gospodarstw domowych, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 309 zł. Świadczenia te finansowane są ze środków własnych Gminy Miejskiej Kraków:

a) zasiłki celowe – dla osób, których dochód nie przekracza kryterium ustawowego, z przeznaczeniem na:

- zakup leków dla 135 gospodarstw domowych na łączną kwotę 19 051 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 141 zł;

- zakup odzieży dla 298 gospodarstw domowych na łączną kwotę 35 210 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 118 zł;

- zakup obuwia dla 195 gospodarstw domowych na łączną kwotę 16 280 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 83 zł;

- zakup opału dla 57 gospodarstw domowych na łączną kwotę 30 040 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 527 zł;

- zaspokojenie innych potrzeb dla 433 gospodarstw domowych na łączną kwotę 37 046 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 86 zł.

b) zasiłki celowe specjalne – przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom, których dochód przekracza kryterium ustawowe, z przeznaczeniem na:

- zakup leków dla 46 gospodarstw domowych na łączną kwotę 7 620 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 166 zł;

- zakup odzieży dla 58 gospodarstw domowych na łączną kwotę 5 810 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 100 zł;

- zakup obuwia dla 49 gospodarstw domowych na łączną kwotę 3 830 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 78 zł;

- zakup opału dla 13 gospodarstw domowych na łączną kwotę 7 700 zł, średnia roczna wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 592 zł;

- zaspokojenie innych potrzeb dla 80 gospodarstw domowych na łączną kwotę 12 335 zł, średnia roczna wartość pomocy na osobę wyniosła 154 zł.

W sumie udzielono pomocy w formie wymienionych świadczeń finansowych 811 gospodarstwom domowym, na kwotę 2 200 313 zł.

19.5 Wsparcie osób bezdomnych w ramach realizowanych projektów socjalnych

„Terra Incognita”

W ramach projektu realizowanego od czerwca 2013 r. zorganizowana została wystawa fotograficzna, składająca się z 14 tablic ze zdjęciami (łącznie 21 zdjęć). Celem projektu było przełamanie stereotypów dotyczących osób bezdomnych wśród mieszkańców Krakowa oraz wskazanie, iż osoby bezdomne mogą aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym. W projekcie udział wzięło 7 osób bezdomnych, określenie całkowitej liczby beneficjentów, czyli osób, które wystawę obejrzały jest niemożliwe.

W roku 2014 zorganizowano cztery ekspozycje wystawy.

„Pomoc osobom Żebrzącym”

Celem głównym projektu trwającego od 11 lipca 2013 r. jest przeciwdziałanie zjawisku żebractwa na terenie Gminy Miejskiej Kraków poprzez monitorowanie zjawiska żebractwa oraz oddziaływanie na osoby wspierające żebraków. W roku 2014 w ramach realizacji projektu przeprowadzono 18 dyżurów monitorujących. Podczas wszystkich dyżurów monitorujących nawiązano kontakt z 23 osobami bezdomnymi.

W okresie od 01.10.2014 r. zorganizowano 9 prelekcji nt. zjawiska żebractwa w szkołach średnich. We wszystkich prelekcjach wzięło udział łącznie około 200 osób.

„Akcja Zima 2014/2015”

Jest to projekt socjalny polegający na monitorowaniu miejsc pobytu osób bezdomnych. Monitoring odbywa się przy współpracy Straży Miejskiej, Policji, Straży Ochrony Kolei. Zakres projektu odnosi się do dwóch rodzajów zdiagnozowanych zagrożeń: nadmiernego wychłodzenia organizmu oraz ryzyka pożaru lub zezadzenia. Częstotliwość monitoringu zależy od stopnia zagrożenia. W przypadku nawiązania kontaktu z osobami bezdomnymi przekazane są im informacje na temat występujących zagrożeń oraz o bazie pomocowej. Osoby te otrzymują propozycję pomocy w zorganizowaniu czasowego schronienia w placówce i jeżeli jest taka konieczność osoby zostaną przewiezione do placówek. Projekt Akcja Zima 2013/2014 był realizowany w okresie od października 2013 r. do marca 2014 r. Projekt socjalny Akcja Zima 2014/2015 trwa od października 2014 r. do marca 2015 r. W okresie od stycznia 2014 r. do grudnia 2014 r. projektem objęto 162 osoby, monitorowano 71 miejsc pobytu osób bezdomnych, które odwiedzano łącznie 172 razy.

19.6 Inne formy pomocy oraz współpracy przy realizacji wsparcia dla osób bezdomnych

Wigilia dla bezdomnych i samotnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej od roku 2014 r. był realizatorem umowy w zakresie wsparcia zadania publicznego z zakresu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, polegającego na zorganizowaniu Wigilii Świąt Bożego Narodzenia dla osób bezdomnych i samotnych w dniu 24 grudnia na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Zadanie jest realizowane przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej w kruzgankach Bazyliki Ojców Franciszkanów.

Uczestnikami zdania były osoby bezdomne, samotne przebywające i mieszkające na terenie Krakowa. W wieczery wzięło udział 1 000 takich osób. Po wieczery wręczono uczestnikom 1 000 paczek żywnościowych.

Umowa o współpracy z Dziełem Pomocy św. Ojca Pio

W dniu 4 września 2014 r. pomiędzy Dziełem Pomocy św. Ojca Pio, a Gminą Miejską Kraków – Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie została zawarta umowa współpracy regulująca kwestie współpracy dotyczące realizacji zadania publicznego w ramach projektu pn. „Dzielni – Samodzielni. Projekt mieszkań wspieranych dla rodzin i osób doświadczających bezdomności”. Dzieło Pomocy św. Ojca Pio jako lider projektu ubiegało się o dofinansowanie realizacji przedmiotowego zadania publicznego w ramach konkursu ofert na dofinansowanie realizacji zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej, ogłoszonego w dniu 7.08.2014 r. przez Wojewodę Małopolskiego. Dofinansowanie zostało przyznane. W ramach umowy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej bierze udział w procesie rekrutacji osób kierowanych do mieszkań wspieranych uruchomionych w ramach Projektu.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2014

Rozdział:
Rehabilitacja zawodowa i społeczna
osób niepełnosprawnych

20 Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W roku 2014 do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło 11 043 wniosków o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych; przyznano 5 676 świadczeń dla 5 379 osób niepełnosprawnych (w tym 488 osób niepełnosprawnych w ramach programu „Aktywny Samorząd”), co wynika z limitu środków na poszczególne zadania.

20.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonuje 14 warsztatów terapii zajęciowej, które posiadają 525 miejsc przeznaczonych dla osób ze schorzeniami narządu ruchu, schorzeniami psychicznymi oraz umysłowymi. W grudniu 2014 r. 2 warsztaty terapii zajęciowej zwiększyły o 8 liczbę miejsc (z 517 na 525 miejsc). W roku 2014 w zajęciach uczestniczyło 609 osób niepełnosprawnych.

Warsztat opuściły 84 osoby niepełnosprawne, w tym 17 osób podjęło zatrudnienie.

Na działalność 14 warsztatów w roku 2014 wypłacono kwotę 8 454 270 zł, w tym ze środków PFRON kwotę 7 608 843 zł, ze środków Gminy Miejskiej Kraków 845 427 zł.

20.2 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

W 2014 r. wpłynęło 5 069 wniosków. W związku z limitem środków na realizację zadania z turnusów skorzystały łącznie 2 002 osoby, w tym 1 842 dorosłych osób niepełnosprawnych, 160 niepełnosprawnych dzieci oraz 847 opiekunów. Suma wypłaconych dofinansowań wyniosła 2 524 185 zł. Średnie dofinansowanie na osobę niepełnosprawną wyniosło 1 260 zł. Z dofinansowania skorzystało 1 208 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 955 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

20.3 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego do rehabilitacji w warunkach domowych, stosownie do potrzeb wynikających z jej niepełnosprawności.

W 2014 r. złożonych zostało 142 wnioski. W związku z limitem środków na realizację zadania dofinansowanie otrzymało 125 osób na kwotę 149 874,53 zł, w tym 115 dorosłych osób niepełnosprawnych i 10 dzieci. Spośród osób, które otrzymały dofinansowanie 18 posiada znaczny stopień niepełnosprawności, a 60 osób umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne otrzymały między innymi dofinansowanie do zakupu: rowerów rehabilitacyjnych, rotorów, łóżek i materacy rehabilitacyjnych, drobnego sprzętu do wykonywania ćwiczeń (linki, taśmy, kliny, piłki rehabilitacyjne itp.).

20.4 Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

Każda osoba niepełnosprawna, która otrzymała dofinansowanie z Narodowego Funduszu Zdrowia do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, może starać się również o dofinansowanie do zakupu tych przedmiotów z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, jeżeli otrzymane dofinansowanie nie pokryło całkowitego kosztu zakupu. Wysokość dofinansowania dla osób niepełnosprawnych wynosi do 150% kwoty limitu przyznanej w ramach NFZ oraz udziału własnego osoby niepełnosprawnej, jeżeli taki udział był wymagany. Wyjątkiem były aparaty słuchowe, których wysokość dofinansowania wynosiła 700 zł w przypadku dorosłych osób niepełnosprawnych.

W 2014 r. złożonych zostało 2 404 wnioski o dofinansowanie tego zadania. W związku z limitem środków na realizację zadania dofinansowanie otrzymały 1 924 osoby niepełnosprawne na kwotę 1 848 279 zł, w tym: ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 1 174 osoby, z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 612 osób i 116 dzieci. Średnia wartość dofinansowania wyniosła 961 zł na osobę. Między innymi dofinansowano zakupy: aparatów słuchowych, protez, wózków inwalidzkich, obuwia ortopedycznego i ortez oraz pieluchomajtek.

20.5 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Bariera architektoniczna to wszelkie utrudnienia występujące w lokalu i jego elementach zewnętrznych, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub zmniejszają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. Likwidacja barier w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej ma na celu umożliwienie jej lub ułatwienie w znacznym stopniu wykonywania podstawowych, codziennych czynności, a przede wszystkim poruszania się w miejscu zamieszkania poprzez dostosowanie miejsca kąpielowego (prysznic umożliwiający wjazd wózkiem), dostosowanie miejsca sanitarnego – w.c., oporęczowanie, dostosowanie podłoża antypoślizgowego, dostosowanie otoczenia poprzez podjazdy i windy.

W roku 2014 do Ośrodka wpłynęło 227 wniosków o dofinansowanie tego zadania. W związku z limitem środków na realizację zadania dofinansowanie otrzymało 146 osób na kwotę 1 082 777 zł, w tym ze znacznym stopniem niepełnosprawności 60 osób, z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności 86 osób i 2 dzieci. Średnia wartość dofinansowania wyniosła 7 416 zł.

20.6 Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

Bariera w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej porozumiewanie się. Likwidacja tych barier ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie wykonywania przez osobę niepełnosprawną podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, powodując poprawę funkcjonowania w społeczeństwie. Sprzęt, który może być przedmiotem dofinansowania w ramach zadania likwidacja barier w komunikowaniu się powinien cechować się indywidualnym przeznaczeniem oraz być urządzeniem specjalistycznym.

W roku 2014 do Ośrodka wpłynęło 1 001 wniosków o dofinansowanie w/w zadania. W związku z dużą ilością złożonych wniosków oraz limitem środków na realizację zadania,

dofinansowanie otrzymało 666 osób na kwotę 669 842 zł, w tym ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 142 osoby, z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 361 osób i 111 dzieci.

20.7 Dofinansowanie likwidacji barier technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

Barierę techniczną to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej pokonywanie przez nią pewnych ograniczeń. Likwidacja tych barier ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie wykonywania przez osobę niepełnosprawną podstawowych, codziennych czynności, powodując poprawę funkcjonowania w społeczeństwie. Sprzęt, który może być przedmiotem dofinansowania w ramach zadania likwidacja barier technicznych, powinien cechować się indywidualnym przeznaczeniem oraz być urządzeniem specjalistycznym.

W roku 2014 do Ośrodka wpłynęło 116 wniosków o dofinansowanie tego zadania. W związku z limitem środków na realizację zadania dofinansowanie otrzymało 90 osób na kwotę 315 951 zł. Spośród osób, które otrzymały dofinansowanie 57 posiadało znaczny stopień niepełnosprawności, 25 umiarkowany stopień niepełnosprawności. Pomoc otrzymało 8 dzieci.

W zależności od schorzeń oraz potrzeb osób niepełnosprawnych przyznano dofinansowanie między innymi do: podnośników wannowych, schodolazów, krzeseł toaletowych, oporęczowania, specjalistycznego sprzętu elektronicznego – mówiący kalkulator, czytnik.

20.8 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Celem dofinansowania ze środków PFRON sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych jest m.in. wspieranie i promocja twórczości osób niepełnosprawnych, doskonalenie ich sił psychofizycznych poprzez ruch, organizowanie zajęć rekreacyjnych, zawodów i imprez sportowych, a także wyjść do obiektów kultury.

Na realizację powyższego zadania w 2014 r. organizacje pozarządowe, fundacje i stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych złożyły 96 wniosków. W zorganizowanych 57 przedsięwzięciach wzięło udział 2527 niepełnosprawnych krakowian, osoby im towarzyszące i opiekunowie. Wydatkowano na ten cel kwotę 149 292 zł. Przedsięwzięcia organizowało 30 organizacji.

20.9 Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego – tłumacza przewodnika.

W roku 2014 dofinansowanie na kwotę 57 629 zł otrzymały trzy osoby. Dofinansowanie dotyczyło 887 godzin usług tłumacza języka migowego w ramach zajęć dydaktycznych w szkole policealnej, w Liceum ogólnokształcącym oraz Akademii Fotografii. Usługi były świadczone przez cały rok szkolny, tj. w pierwszym i drugim półroczu 2014 r. przez tłumaczy posiadających wpis do rejestru wojewody, stawka godzinowa za usługę wyniosła 65 zł.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2014

Rozdział:
Inne działania podejmowane przez
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

21 Inne, podejmowane działania oraz pozostałe informacje o funkcjonowaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

21.1 Przedsięwzięcia realizowane w 2014 r. w ramach pozyskanych środków zewnętrznych

Dzięki pozyskaniu środków w ramach Szwajcarsko–Polskiego Programu Współpracy „Pomocna Dłoń pod Bezpiecznym Dachem”, z przeznaczeniem na modernizację krakowskich domów pomocy społecznej, zakończono realizację dwóch projektów modernizacji – „Modernizacja DPS ul. Łanowa 41 – budynek 41b” oraz „Modernizacja DPS w Krakowie ul. Krakowska 55”. Łączna kwota przeznaczona na realizację zadania wyniosła 6 475 939 zł w latach 2013-2014.

Efektem modernizacji DPS ul. Krakowska 55 i DPS ul. Łanowa 41 jest zwiększenie łącznej liczby miejsc w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych o 83.

Projekt „PI Nawikus – innowacyjna metoda monitoringu kontraktowanych usług społecznych” jest projektem innowacyjno testującym, który realizuje Gmina Miejska Kraków w partnerstwie z Fundacją Gospodarki i Administracji Publicznej. Po stronie Gminy Miejskiej Kraków realizatorami części zadań są jednostki organizacyjne: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej.

Przedmiotem projektu jest analiza usług społecznych kontraktowanych organizacjom pozarządowym przez jednostki samorządu terytorialnego, w ramach opieki nad osobami starszymi. Głównym celem projektu jest zwiększenie poziomu i wzrost efektywności kontraktowania powyższych usług.

Koszt realizacji zadania w roku 2014 w MOPS wyniósł 68 617 zł, finansowany ze środków projektu.

Projekt pn. „Parasol – Praca – Przyszłość” jest realizowany przez Stowarzyszenie Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL – Lidera Projektu, w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie. Projekt jest kontynuacją dotychczasowej współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie ze Stowarzyszeniem PARASOL.

Celem projektu jest założenie firmy społecznej, prowadzonej przez organizację pozarządową w formie odpłatnej działalności pożytku publicznego, która będzie realizowała aktywizację społeczno - zawodową wykluczonej młodzieży w wieku 15-25 lat.

Koszt realizacji zadania w roku 2014 w MOPS wyniósł 57 670 zł, finansowany ze środków projektu. *(szerzej zob. rozdział nr 21.16)*

W 2014 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie aplikował o środki w 5 konkursach zewnętrznych. Uzyskano dofinansowanie na realizację projektów w roku 2014:

- w wysokości 310 031 zł, na realizację projektu w ramach „Resortowego programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014” – koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i asystent rodziny; *(zobacz też rozdział nr 10.2)*
- w wysokości 78 000 na realizację projektu ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki społecznej w ramach „Gminnych programów aktywizacji społeczno zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego”; *(zobacz też rozdział nr 8.4)*

- w wysokości 370 950 zł, na realizację projektu ogłoszonego przez Zarząd Województwa Małopolskiego pn.: „Pierwszy dzwonek” (zobacz też rozdział nr 13.4).

Ponadto z budżetu państwa uzyskano dofinansowanie w wysokości 64 800 zł, na funkcjonowanie ośrodka wsparcia w ramach projektu ogłoszonego przez Wojewodę Małopolskiego pn. „Wspieranie osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą”. Projekt będzie realizowany w roku 2015.

Jeden złożony projekt nie uzyskał dofinansowania.

21.2 Wsparcie działalności charytatywnej

Działalność charytatywna organizacji pozarządowych i innych podmiotów, o których mowa w art. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie może być objęta wsparciem Gminy Miejskiej Kraków.

Wspieranie działalności charytatywnej wzbogaca realizowane zadania na rzecz osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem bezdomnych oraz umożliwia wykorzystanie środków pozyskiwanych przez wspierane organizacje ze źródeł finansowania innych niż budżet Gminy.

W 2014 r. wspierano następujące działania:

- prowadzenie kuchni – dofinansowano 5 kuchni, wydających około 1 250 posiłków dziennie (w tym 876 finansowanych przez Gminę Miejską Kraków). Łącznie Gmina przekazała na ten cel w 2014 r. 150 000 zł. Pomoc w tym zakresie realizowały: Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim (posiłki wydawano w lokalu przy ul. Woronicza 10, wydano 50 247 posiłków), Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego (posiłki przy Pl. Prezydenta Edwarda Raczyńskiego 1, wydano 9 749 posiłków), Zgromadzenie Braci Albertynów (posiłki przy ul. Skawińskiej 6, wydano 91 193 posiłków), Stowarzyszenie Przyjaciół im. Św. Brata Alberta (posiłki w lokalu przy ul. Reformackiej 3, wydano 20 902 posiłków), Caritas Archidiecezji Krakowskiej (posiłki w lokalu przy ul. Dietla 48, wydano 186 220 posiłków). W 2014 r. łączna liczba osób, które skorzystały z tego typu pomocy wyniosła 3 523, natomiast liczba wydanych posiłków wyniosła 358 311;
- zapewnienie osobom bezdomnym możliwości dokonywania zabiegów higienicznych – w ramach „Zapewnienia możliwości dokonywania zabiegów higienicznych dla osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej” od 1 marca 2014 r. funkcjonuje Łaźnia dla osób bezdomnych przy ul. Smoleńsk 4 prowadzona przez Dzieło Pomocy św. Ojca Pio. Przy łaźni działa również pralnia oraz magazyn odzieży (wymiana odzieży). W podanym okresie łaźnia udzieliła 7 938 zabiegów higienicznych;
- udzielenie pomocy przedmedycznej – dofinansowano działalność Stowarzyszenia Lekarze Nadziei, prowadzącego Przychodnię dla Osób Bezdomnych, Ubogich i Migrantów, w ramach której udzielano doraźnej pomocy przedmedycznej, pomocy lekarskiej i wydawano leki. W 2014 r. udzielono 2 613 konsultacji lekarskich oraz wykonano 1644 opatrunków i drobnych zabiegów pielęgnarskich.

Informacje na temat zapewnienia schronienia w ramach wspierania działalności charytatywnej znajdują się w rozdziale nr 19.1.1.

21.3 Współpraca międzynarodowa

21.3.1 Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem

Współpraca z Miastem Frankfurt nad Menem realizowana była na podstawie „Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej” z dnia 3 czerwca 2011 r., będącego kontynuacją Porozumienia zawartego w dniu 19 kwietnia 2001 roku.

W maju 2014 roku odbyła się wizyta przedstawicieli miasta Kraków we Frankfurcie nad Menem. W trakcie pobytu we Frankfurcie nad Menem, przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych uczestniczyli w spotkaniach, których tematyka dotyczyła struktur organizacyjnych stowarzyszeń młodzieżowych, pracy z młodzieżą oraz ich kształcenia pod względem kulturowym i politycznym.

Podczas wizyty we Frankfurcie został przekazany przez panią Prof. dr Daniełę Birkenfeld – Członkinię Zarządu Miasta ds. Społecznych, Seniorów, Młodzieży i Kwestii Prawnych na ręce pani Anny Okońskiej Walkowicz – Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Społecznej – jako dar miasta Frankfurt dla miasta Kraków – używany samochód „Mercedes Sprinter” - do przewozu osób niepełnosprawnych z przeznaczeniem dla Fundacji „Zdrowie dla Budowlanych” prowadzącej na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków Dom Pomocy Społecznej im. Władysława Godynia.

21.3.2 Współpraca z Azylový dům pro ženy matky s dětmi o.p.s. w Vsetín w Czechach i Starą Lubovną

W ramach umowy o współpracy z Azylový dům pro ženy matky s dětmi o.p.s. w Vsetín w Czechach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt pt. „Współpraca międzynarodowa służb społecznych”. Partnerem w tym przedsięwzięciu było miasto Stara Lubovna na Słowacji. Celem projektu była wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk wśród partnerów z Polski, Czech i Słowacji, na temat pomocy rodzinom z dziećmi.

W ramach projektu w marcu przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli w międzynarodowej konferencji we Vsetín w Czechach. Podczas konferencji pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej prezentowali pracę pracowników Ośrodka z rodzinami z dziećmi oraz przedstawiali działania podejmowane w związku z przeciwdziałaniem przemocy w krakowskich rodzinach.

21.3.3 Pozostała współpraca międzynarodowa

MOPS podejmował również inne działania w sferze rozwijania kontaktów z przedstawicielami instytucji pomocowych spoza Polski, w celu zaprezentowania działalności Ośrodka oraz systemu pomocy społecznej w Krakowie w tym: wizyty francuskich animatorów społecznych, spotkanie z grupą wolontariuszy z Niemiec, wizyta studyjna studentów pracy socjalnej z Fachhochschule OÖ w Linz w Austrii, wizyta studentów pracy socjalnej z Niemiec, spotkanie ze studentką z Szwajcarii, wizyta studyjna pracowników pomocy społecznej z Norwegii.

21.4 Opracowywanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa na lata 2014-2020

W styczniu 2014 r. pod przewodnictwem Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Społecznej rozpoczęto prace nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa na lata 2014-2020. Prowadzone prace miały charakter uspołeczniony, w budowę Strategii zaangażowali się członkowie organizacji pozarządowych, przedstawiciele świata nauki, środowisk i grup społecznych oraz właściwi kompetencyjnie przedstawiciele wydziałów UMK i jednostek miejskich. W miesiącach luty-czerwiec 2014 r. odbywały się spotkania poszczególnych zespołów roboczych, w trakcie których dokonano szczegółowych analiz dotyczących poszczególnych dziedzin planowania strategicznego: opracowano diagnozy dziedzinowe, przeprowadzono analizy SWOT, określono cele główne i szczegółowe, wskazano kluczowe działania i zadania oraz określono zasady monitorowania i aktualizacji Strategii. Wyniki prac konsultowano z członkami zespołów, starając się osiągnąć konsensus dotyczący wypracowywanych materiałów.

21.5 Współpraca z mediami

Celem upowszechnienia i uprzystępnienia możliwości korzystania z pomocy oferowanej przez MOPS, w 2014 r. przekazano blisko 50 informacji środkom masowego przekazu. Na podstawie przekazanych materiałów w prasie ukazywały się komunikaty, informacje oraz artykuły dotyczące działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Efektem prowadzonej współpracy z mediami było m.in. 110 artykułów i komunikatów dotyczących pomocy społecznej, kilkadziesiąt reportaży telewizyjnych oraz radiowych. MOPS realizuje zadania wynikające z zapisów ustawy o dostępie do informacji publicznej, prowadząc Biuletyn Informacji Publicznej. Prowadzona jest również bieżąca, systematyczna współpraca z Biurem Prasowym Kancelarii Prezydenta Miasta Krakowa oraz portalem www.krakow.pl, na potrzeby którego przygotowywane są komunikaty dotyczące pomocy społecznej, istotne dla mieszkańców Krakowa.

21.6 Serwis internetowy MOPS Kraków

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie prowadzi stronę internetową – www.mops.krakow.pl, na której w roku 2014 ukazało się 158 komunikatów dotyczących aktualnie realizowanych przedsięwzięć.

W 2014 r. serwis internetowy MOPS odnotował 574 193 (+10,6% do roku 2013) odsłon, wygenerowanych podczas 196 383 (+12,5% do roku 2013) wizyt, łącznie strona odnotowała 114 436 (+15,6% do roku 2013) unikalnych wizyt. Internauci średnio spędzili na stronie 3 minuty i 11 sekund – co oznacza, że serwis nie pełni jedynie funkcji pomocniczej, ale służy jako nośnik informacji o działaniach i wydarzeniach dotyczących Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie (dane na podstawie Google Analytics). MOPS prowadzi również serwisy skupiające się na informacjach dotyczących realizowanych projektów: pal.mops.krakow.pl, oraz streetwork.mops.krakow.pl.

21.7 Współpraca z Fundacją im. Boguchwała Winida na Rzecz Rozwoju Psychoterapii Psychoanalitycznej

Pomiędzy Fundacją im. Boguchwała Winida na Rzecz Rozwoju Psychoterapii Psychoanalitycznej w Krakowie ul. Mostowa 2/13, a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie w 2013 r. zawarto porozumienie, na rzecz partnerskiej współpracy

przy realizacji innowacyjnego międzynarodowego projektu testującego pn. „Centrum Integracji – by móc kochać i pracować”. Projekt adresowany jest do osób z zaburzeniami osobowości.

W ramach współpracy w 2014 r. zgodnie z zawartym porozumieniem:

- 3 pracowników MOPS w okresie od stycznia do grudnia 2014 r. zaangażowało się w świadczenie usług na rzecz wsparcia procesu aktywizacji zawodowej uczestników projektu;
- 59 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie uczestniczyło w szkoleniach na temat „Zaburzenia osobowości w praktyce doradcy zawodowego, pracownika socjalnego”;
- 8 pracowników korzystało z superwizji prowadzonej przez lekarza psychiatrę. W 2014 r. odbyło się 7 spotkań superwizyjnych.

Ponadto pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie i animatorzy lokalni Programu Aktywności Lokalnej „Znaczenie Rodziny” zrekrutowali osoby do grupy edukacyjno-wspierającej rodzin osób z zaburzeniami osobowości. Zrekrutowana dziesięcioosobowa grupa spotyka się od miesiąca listopada 2014 r., dwa razy w miesiącu w Centrum Medycznym „Scanmed” w Krakowie przy ul. Armii Krajowej 5. Specjalistów- edukatorów biorących udział w spotkaniach zapewniła Fundacja.

21.8 Kadra MOPS – zatrudnienie, wykształcenie, podnoszenie kompetencji zawodowych

Według stanu na 31.12.2014 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej były zatrudnione 684 osoby w wymiarze 673,35 etatu w tym, w ramach robót publicznych, na stanowiskach: sprzątaczką i robotnik 9 osób na 5,50 etatu. W ramach środków zewnętrznych finansowano 101,7 etatu.

W MOPS zatrudnionych było 46 osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Przez cały rok wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosił ponad 6% w stosunku do ogółu zatrudnienia, co zwalania MOPS z ponoszenia obowiązku wpłat na rzecz PFRON.

Okolo 71% pracowników MOPS posiada wykształcenie wyższe, w tym ponad 11% podyplomowe, 23% pracowników posiada wykształcenie policealne, 5,29% legitymuje się wykształceniem średnim, a 0,77% ma wykształcenie zasadnicze lub podstawowe.

W 2014 r. pracownicy MOPS brali udział w licznych szkoleniach podnosząc swoje kompetencje.

W bezpłatnych szkoleniach organizowanych głównie przez Centrum Aktywności Lokalnej oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w ramach projektu POKL „Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej” wzięło udział ponad 180 osób. 65 pracowników Ośrodka uczestniczyło w szkoleniach zorganizowanych przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich pn. „Szkolenia z nowych technologii dla pracowników 45+”. Dodatkowo 239 pracowników ukończyło okresowe szkolenie BHP przeprowadzone metodą e-learningową.

21.9 Superwizje

W celu podnoszenia jakości świadczonego wsparcia w formie pracy socjalnej oraz doskonalenia zawodowego w 2014 r. prowadzone były superwizje. Superwizja jest formą wsparcia pracownika socjalnego, której celem jest pomoc pracownikowi w przyjrzeniu się jego własnemu doświadczeniu w pracy z osobą lub rodziną, ewentualnym przeszkodom w kontakcie z nią, a także zapewnienie wysokiej jakości świadczonej pracy socjalnej.

W 2014 r. prowadzone były:

- superwizja grupowa pracowników socjalnych realizujących kontrakty socjalne i program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w ramach projektu „Pora na aktywność” – w wymiarze 200 godzin dla 38 pracowników socjalnych;
- superwizja grupowa w wymiarze 32 godzin dla 10 pracowników socjalnych realizujących działania na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz jej sprawców.

Łącznie w 2014 r. przeprowadzono 232 godzin superwizji.

21.10 Praktyki i staże

W roku 2014 w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie 21 studentów z dwóch uczelni krakowskich, tj. Uniwersytetu Pedagogicznego i Uniwersytetu Jagiellońskiego, odbyło łącznie 880 godzin praktyk studenckich.

Dodatkowo 2 osoby, którym Grodzki Urząd Pracy w Krakowie wydał bon stażowy, od roku 2014 odbywają w Ośrodku swój staż zawodowy.

21.11 Zadania priorytetowe i powierzone dzielnic, dzielnicowe konkursy grantowe

Zadania priorytetowe dzielnic realizowane są bezpośrednio przez Ośrodek lub zlecane organizacjom pozarządowym w ramach otwartych konkursów ofert.

W 2014 r. MOPS realizował bezpośrednio 15 zadań priorytetowych, na które wydatkowano kwotę 80 978 zł. Zadania te polegały w szczególności na:

- realizacji projektów socjalnych, polegających m. in. na organizacji imprez, spotkań oraz wyjazdów integracyjnych w ramach integracji środowiska lokalnego (np. organizacji spotkań wielkanocnych i wigilijnych dla osób objętych pomocą MOPS);
- dofinansowaniu wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z najuboższych rodzin;
- dofinansowaniu do zakupu przyborów i podręczników szkolnych dla dzieci z najuboższych rodzin;
- udzieleniu pomocy na zakup opału;
- dofinansowanie do zakupu leków dla dzieci z najuboższych rodzin.

W 2014 r. MOPS realizował 8 zadań powierzonych dzielnicom w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych, na które wydatkowano kwotę 45 350 zł. Zadania te realizowano w formie projektów socjalnych adresowanych do osób z niepełnosprawnością zamieszkałych na terenie Dzielnic: VIII, IX, XVI.

W ramach otwartego konkursu ofert wyłoniono realizatorów 3 zadań (przekazano łącznie 19 200 zł dotacji) i zawarto umowy z następującymi podmiotami:

- Krakowski Związek Emerytów Rencistów i Osób Niepełnosprawnych z siedzibą w Krakowie os. Tysiąclecia 42; na realizację zadania publicznego pod tytułem „Wsparcie realizacji zadania, z zakresu działalności charytatywnej – działania z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudniej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób – pomoc rzeczowa skierowana do osób indywidualnych”;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Podgórze z siedzibą w Krakowie ul. Józefińska 14 na realizację następujących zadań: „Wsparcie realizacji zadania, z zakresu działalności charytatywnej – pomoc rzeczowa dla osób zrzeszonych w Kołach Emerytów i Rencistów na terenie Dzielnicy IX”; oraz „Wsparcie realizacji zadania, z zakresu działalności charytatywnej – działania z zakresu pomocy społecznej, w tym pomocy

rodzinom i osobom w trudniej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób – zakup bonów lub paczek żywnościowych”.

21.12 Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej

Wobec osób, które nie są objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej, MOPS w Krakowie przeprowadził w 2014 r. 1 337 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej. Uprawnienie do tego świadczenia mają osoby, które spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tj. dla osoby samotnie gospodarującej - 542 zł, w przypadku rodzin - 456 zł. Decyzje w tych sprawach na podstawie materiału zgromadzonego przez MOPS podejmowane były przez Wydział Spraw Społecznych UMK.

21.13 Sprawienie pogrzebu na koszt Gminy Miejskiej Kraków

MOPS orgazniuje sprawienie pogrzebu osoby zmarłej na terenie Gminy Miejskiej Kraków w sytuacji, gdy brak jest najbliższej rodziny osoby zmarłej lub jeżeli jej małżonek, zstępni, wstępni nie mają możliwości zorganizowania pochówku.

W 2014 r. MOPS zrealizował 115 pogrzebów na kwotę 269 569 zł. Średni koszt świadczenia wyniósł 2 344 zł.

60 pogrzebów dotyczyło osób bezdomnych na łączną kwotę 134 419 zł, w tym:

- 45 pochówków dotyczyło osób znanych z imienia i nazwiska, na kwotę 100 584 zł. Średni koszt świadczenia wyniósł 2 235 zł;
- 15 pochówków dotyczyło osób nieznanych z imienia i nazwiska lub szczątków ludzkich, na kwotę 33 834 zł. Średni koszt świadczenia wyniósł 2 256 zł.

Z tytułu zwrotów wydatków poniesionych na sprawienie pogrzebu MOPS pozyskał w 2014 r. środki w kwocie 60 759 zł, w tym 50 576 zł z tytułu zasiłku pogrzebowego (21 pogrzebów), 10 184 zł z tytułu zwrotu od spadkobierców (4 pogrzeby), które zostały przekazane na rachunek dochodów własnych Gminy.

21.14 Kandydaci na kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych oraz opiekunów prawnych

W 2014 r. z sądu wpłynęło do MOPS 15 wniosków o wskazanie kandydata na opiekuna prawnego osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej i kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej. Obowiązek wskazania kandydata przez MOPS wynika z art. 149 § 3 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Wskazano łącznie 14 kandydatów, w tym 7 kandydatów spośród pracowników MOPS w Krakowie.

21.15 Wypłacanie wynagrodzenia dla opiekunów prawnych dla osób całkowicie ubezwłasnowolnionych

W 2014 r. MOPS wypłacił 20 opiekunom 237 świadczeń za sprawowanie opieki na kwotę ogółem 70 625 zł, w tym 216 świadczeń należnych za rok 2014 i 21 świadczeń należnych za rok 2013. Średni koszt świadczenia wyniósł 298 zł. Wysokość wynagrodzenia ustala sąd, a wypłata jest uzależniona od przekazywanych przez wojewodę środków finansowych.

21.16 Realizacja projektu „Parasol Praca Przyszłość”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest partnerem w realizowanym od 1 sierpnia 2013 r. projekcie „Parasol Praca Przyszłość”. Liderem projektu jest Stowarzyszenie Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL. Projekt otrzymał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Grupę docelową projektu stanowi 60 osób w wieku 15-25 lat, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Beneficjentami są też rodziny tych osób.

Projekt zakłada założenie podmiotu ekonomii społecznej, który w obszarze integracji społecznej będzie realizował program reintegracji społecznej wykluczonej młodzieży.

W ramach współpracy z CPES Parasol do zadań MOPS należy przede wszystkim:

- zapewnienie usług w formie wsparcia asystenta rodziny;
- udział w kampanii informacyjnej „Kupuj mądrze”;
- wsparcie działań lidera w realizacji zadania integracji społeczno–zawodowej beneficjentów projektu oraz w zarządzaniu projektem.

Pracownicy MOPS w 2014 r. kontynuowali akcję informacyjno–promującą projekt pośród osób objętych pomocą. Ośrodek zapewnił rodzinom uczestników projektu usługę asystenta rodziny. Pomocą asystenta objęto 26 rodzin.

Łączny koszt zadania realizowanego przez MOPS w Krakowie w 2014 r. wyniósł 57 670 zł. Projekt jest współfinansowany ze środków POKL.

21.17 Skargi dotyczące Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie

W Biurze Kontroli Wewnętrznej Urzędu Miasta Krakowa zostało zarejestrowanych 49 skarg (wystosowanych przez 42 osoby) dotyczących Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalono, iż 9 skarg było zasadnych, w wyniku czego podjęto działania w celu zapobieżenia powtarzaniu się w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości.

21.18 Działalność Sekcji Kontroli Wewnętrznej MOPS

W 2014 r. pracownicy SW przeprowadzili 9 kontroli wewnętrznych, w tym 5 kontroli planowych i 4 doraźne.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2014

Rozdział:

**Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające
ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie
infrastruktury**

22 Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury

22.1 Informatyzacja

Zakupiono i uruchomiono program do obsługi zadań z zakresu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Dokonano zakupu i instalacji macierzy dyskowej pełniącej rolę magazynu danych dla wszystkich serwerów wirtualnych w MOPS. Został zakupiony nowy zasilacz UPS obsługujący wszystkie serwery i inne urządzenia znajdujące się w serwerowni głównej MOPS. W lokalizacji przy ul. Józefińskiej została wdrożona nowa technologia VoIP dla telefonii stacjonarnej.

W 12 największych lokalizacjach MOPS została uruchomiona sieć szkieletowa oparta o światłowody. W ramach rozbudowy i modernizacji sieci logicznej, w 11 lokalizacjach wymieniono przełączniki sieciowe. W ramach modernizacji sprzętu, zakupiono ok. 60 zestawów komputerowych.

SI w 2014 roku obsługiwała i utrzymywała 30 aplikacji, 25 serwerów (w tym również wirtualnych), 550 zestawów komputerowych, 150 drukarek oraz 60 urządzeń wielofunkcyjnych dla 750 użytkowników systemu informatycznego znajdujących się w 24 lokalizacjach na terenie całego Krakowa.

22.2 Obsługa organizacyjna Ośrodka

Na stanowiskach kancelaryjnych komórek organizacyjnych MOPS zarejestrowano łącznie 290 222 pisma, w tym: 131 690 pism przychodzących, 102 651 pism wychodzących, 55 881 pism wewnętrznych.

Sporządzono 24 projekty zarządzeń Prezydenta Miasta Krakowa, w tym 9 projektów zarządzeń przyjmujących projekty uchwał Rady Miasta Krakowa, 69 projektów pełnomocnictw Prezydenta Miasta Krakowa, 63 projekty upoważnień Prezydenta Miasta Krakowa.

Wydanych zostało 170 zarządzeń i 101 poleceń służbowych Dyrektora MOPS, regulujących funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie. Dokonano 35 aktualizacji procedur zewnętrznych MOPS.

Przekazano do archiwum zakładowego 352,5 mb dokumentów oraz wybrakowano za zgodą Archiwum Państwowego 123 mb dokumentacji niearchiwalnej, dla której okres przechowywania upłynął. Zmieniono sygnatury archiwalne na 79,9 mb teczek, dla których zmienił się numer spisu w związku z założeniem jednego wykazu spisów zdawczo-odbiorczych. Skorygowano spisy zdawczo-odbiorcze dla 3 mb akt osobowych pracowników oraz dla 54,4 mb teczek podopiecznych Ośrodka.

22.3 Zamówienia publiczne

W celu realizacji zadań MOPS przeprowadził 140 postępowań o udzielenie zamówień publicznych, w tym: 122 zamówienia na usługi, 8 zamówień na dostawy, 10 zamówienia na roboty budowlane. Wartość umów zawartych w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybach określonych ustawą z dnia 24 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych wyniosła łącznie 11 074 244 zł.

22.4 Działania związane z utrzymaniem infrastruktury MOPS

Na koniec 2014 r. MOPS używał lokale mieszczące się w 42 budynkach oraz 13 nieruchomości o łącznej powierzchni użytkowej 20 474,73 m². Komórki organizacyjne Ośrodka oraz magazyny archiwum zakładowego mieściły się w 31 lokalach i nieruchomościach o łącznej pow. 8337,82 m². Wydatki na utrzymanie 13 lokali, o łącznej powierzchni 1248,23 m², były finansowane ze środków pochodzących z bezzwrotnej dotacji Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektów „Pora na aktywność”. W 25 lokalach i nieruchomościach, do których tytuł prawny posiada MOPS o łącznej pow. 11 597,61 m² realizowane były zadania pomocy społecznej, przez inne podmioty. Ponadto 1 nieruchomość jest przeznaczona pod budowę domu pomocy społecznej. Dodatkowo 2 lokale przejęte na potrzeby MOPS w 2014 r. oraz jeden obiekt przeznaczony na mieszkanie dla osób niepełnosprawnych zostaną zagospodarowane w 2015 r. MOPS rozwiązał umowy na używanie 3 lokali o łącznej powierzchni 1 444,12 m² oraz pozyskał na realizację zadań statutowych 11 nowych lokali o łącznej powierzchni 2 457,40 m².

Wykonano roboty budowlane w zakresie przebudowy, remontu i bieżącej konserwacji 6 budynków i 6 lokali, jednostek systemu pomocy społecznej, w tym 6, w których realizowane są zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej i pieczy zastępczej zlecone innym podmiotom oraz 6, w których mają siedzibę komórki organizacyjne MOPS. W dwóch spośród remontowanych lokali realizowane są zadania finansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Aktywności Lokalnej. W ramach w/w robót budowlanych zrealizowano zadanie inwestycyjne pn. „Dostosowanie budynku Noclegowni i Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie przy ul. Makuszyńskiego 19 do wymogów z zakresu ochrony przeciwpożarowej”.

Ponadto zlecono opracowanie dokumentacji przebudowy dla 2 obiektów i 1 lokalu, w tym w ramach realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Przystosowanie lokali w obiekcie na os. Teatralnym 24 na potrzeby pomieszczeń biurowych MOPS”.

Wykonano 445 konserwacji i napraw sprzętu elektronicznego oraz pojazdów służbowych.

Ponadto siłami własnymi wyremontowano 46 pomieszczeń biurowych, 9 sanitariatów oraz 13 ciągów komunikacyjnych i 2 klatki schodowe w 9 lokalach użytkowanych przez MOPS, w tym wymalowano 3300 m² ścian i sufitów, wykonano 360 m² wylewek, ułożono 74 m² fliz i 451 m² wykładzin, wykonano 269 m² tynków i 3 037 m² gipsowania, wymieniono instalacje elektryczne w 6 lokalach i instalacje teletechniczne w 3 lokalach.